

TUSSENTIJDSE EVALUATIE EVF
PROGRAMMAJAAR 2004

Opdrachtgever   Ministerie van Justitie, Directie Vreemdelingenbeleid

Arie Gelderblom

Olivier Tanis

Kees Zandvliet

Datum   Juli 2006

<i>Contactpersoon</i>	Kees Zandvliet
<i>Adres</i>	SEOR, Erasmus Universiteit Rotterdam Postbus 1738 3000 DR ROTTERDAM
<i>Telefoon</i>	+31-10-4082174
<i>Fax</i>	+31-10-4089650
<i>E-mail</i>	zandvliet@few.eur.nl

VOORWOORD

Het Ministerie van Justitie, Directie Vreemdelingenbeleid heeft SEOR BV opdracht gegeven voor het uitvoeren van de tussentijdse evaluatie van het EVF in Nederland, betreffende het programmajaar 2004. Deze evaluatie volgt op de eerder voor de jaren 2000 tot en met 2003 uitgevoerde evaluaties en dient inzicht te geven in de relevantie, effectiviteit, efficiëntie, toegevoegde waarde en duurzame effecten van de uitgevoerde projecten en activiteiten. De evaluatie is beperkt van opzet, waardoor niet alle aspecten in dezelfde mate diepgaand zijn onderzocht.

Het onderzoek is uitgevoerd door een team bestaande uit Kees Zandvliet (projectleider), Arie Gelderblom en Olivier Tanis. Vanuit het Ministerie is het onderzoek begeleid door Martin Poorter en Jacoba de Vries van het Programmasecretariaat EVF. Wij danken hen daarvoor. Wij danken hen en hun collega Martha Moestotaroeno eveneens voor de hulp bij het beschikbaar stellen van de relevante programmadocumenten en projectgegevens.

Wij danken de (ex-)leden van de Stuurgroep, de projectleiders en anderen die via een interview, een telefonisch interview en/of het invullen van een schriftelijke vragenlijst aan het onderzoek hebben bijgedragen.

INHOUD

Voorwoord

1	Achtergrond, doel en opzet van de evaluatie	1
1.1	Achtergrond	1
1.2	Onderzoekskader, centrale probleemstelling en onderzoeksvragen	2
1.3	Opzet van de evaluatie	3
1.4	Opzet van het rapport	6
2	Realisaties EVF 2004	7
2.1	Inleiding	7
2.2	Projecten, aanvragers en uitvoerders	7
2.3	Financiële gegevens	9
2.4	Deelnemersgegevens	12
2.5	Samenvatting	15
3	Contextanalyse (Relevantie)	16
3.1	Inleiding	16
3.2	Context: ontwikkelingen in het aantal asielzoekers en in het vreemdelingenbeleid	16
3.3	Relevantie van het EVF programma	19
3.3.1	Opvang	19
3.3.2	Integratie	20
3.3.3	Vrijwillige terugkeer	22
3.4	Bereiken programmadoelstellingen	23
4	Effectiviteit en efficiëntie	28
4.1	Inleiding	28
4.2	Effectiviteit	29
4.2.1	Opvang	29
4.2.2	Integratie	30
4.2.3	Vrijwillige terugkeer	31
4.2.4	Structuurversterking	33

4.3	Neveneffecten	35
4.4	Efficiëntie	35
4.5	Conclusies	38
5	Duurzaamheid	40
6	Knelpunten, succes- en faalfactoren	43
6.1	Projectuitvoering	43
6.2	Regels en procedures	45
6.3	Succes- en faalfactoren	51
7	Samenvatting en conclusies	55
	Literatuur	61
Bijlage 1	Lijst van Geïnterviewden	
Bijlage 2	Overzicht uitgevoerde EVF projecten 2004	
Bijlage 3	Projectpresentatieformulier	
Bijlage 4	Enquête onder projectverantwoordelijken van EVF-Projecten	
Bijlage 5	Gesprekspuntenlijst/scorelijst telefonische interviews vertegenwoordigers van afgewezen EVF projectaanvragen	

1 ACHTERGROND, DOEL EN OPZET VAN DE EVALUATIE

1.1 ACHTERGROND

Het Europese Vluchtelingenfonds is op initiatief van de Europese Unie door de Raad van Ministers van Europa in 2000 ingesteld voor een periode van 5 jaar (budgetjaren 2000-2004). Het fonds is bedoeld om – via medefinanciering – bij te dragen aan de opvang, integratie en vrijwillige terugkeer van vluchtelingen en/of asielzoekers. In 2004 zijn in het kader van EVF in Nederland 18 projecten gestart. Aan deze projecten is bij elkaar ruim 2,8 miljoen euro EVF subsidie toegewezen.

Om een efficiënte en effectieve uitvoering te bevorderen voorziet EVF in een jaarlijkse tussentijdse evaluatie. Via de evaluatie wordt tevens verantwoording over het gevoerde beleid afgelegd, en wordt inzicht verkregen in de werking van het EVF. Hierdoor kan zo nodig bijstelling van de lopende en toekomstige programma's en beleid op EU-niveau plaatsvinden en het beheer en de uitvoering worden verbeterd. In de afgelopen jaren heeft SEOR drie tussentijdse evaluaties uitgevoerd, van de programmajaren 2000 en 2001 samen en van de programmajaren 2002 en 2003 afzonderlijk¹.

De evaluatie van het programmajaar 2004 is beperkt van opzet. Via de eerder uitgevoerde evaluaties is al veel inzicht verkregen in de werking van het EVF I in Nederland en de sterke en zwakke kanten daarvan. Praktisch heeft de evaluatie vooral het karakter van verantwoording over het gevoerde beleid. Toch is voor zover mogelijk gekeken of er nog conclusies konden worden getrokken die nuttig zijn voor de opzet en uitvoering van EVF II. Verder is er specifiek onderzoek gedaan naar de ervaringen rond de aanvraag en selectie van projecten, onder meer via interviews met leden van de Stuurgroep en vertegenwoordigers van organisaties van wie een EVF aanvraag is afgewezen.

---

¹ Kees Zandvliet en René Blanken, *Tussentijdse evaluatie EVF. Programmajaren 2000 en 2001*, SEOR BV, Rotterdam, september 2003.

Kees Zandvliet, Arie Gelderblom en Hassel Kroes, *Tussentijdse evaluatie EVF 2002*, SEOR BV, Rotterdam, september 2004.

Hassel Kroes, Kees Zandvliet en Arie Gelderblom, *Tussentijdse evaluatie EVF Programmajaar 2003*, SEOR BV, Rotterdam, juni 2005.

1.2 ONDERZOEKSKADER, CENTRALE PROBLEEMSTELLING EN ONDERZOEKSVRAGEN

Het EVF is gericht op de volgende algemene doelstelling:

De geleidelijke tot stand brenging van een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid die open staat voor diegenen die onder druk van de omstandigheden op wettige wijze bescherming in de Europese Unie trachten te verkrijgen.

Deze algemene doelstelling is te abstract voor een accurate meting. Daarom is deze nader geoperationaliseerd in de volgende specifieke doelstellingen:

1. **Passende voorwaarden voor de opvang van vluchtelingen en ontheemden**, inclusief billijke en doeltreffende asielprocedures, zodat de rechten worden beschermd van personen die internationale bescherming zoeken.
2. **Bevordering van de sociale en economische integratie van vluchtelingen**. Maatregelen dienen bij te dragen in de economische en sociale samenhang van de Gemeenschap, dan wel de handhaving of verbetering van deze fundamentele doelstelling van de Gemeenschap.
3. **Faciliteren van vrijwillige repatriëring**. Het gaat hier om het scheppen of verbeteren van de voorwaarden waaronder vluchtelingen en ontheemden die dat wensen met kennis van zaken kunnen besluiten om naar hun land van oorsprong terug te keren.

De EVF-projecten hebben op één van deze drie terreinen betrekking.

Projecten kunnen betrekking hebben op ondersteuning van individuele asielzoekers of vluchtelingen, dan wel gericht zijn op de versterking van structuren. In verschillende gevallen heeft een project kenmerken van beide. Bij structuurverbetering kan het gaan om ondersteuning van bestaande organisaties en instellingen of door deze instellingen gehanteerde instrumenten (scholing, voorzieningen, e.d.).

In het geval er sprake is van individuele ondersteuning vormen asielzoekers en vluchtelingen de doelgroepen van beleid. Voor zover nodig kunnen nadere onderscheidingen worden aangebracht (geslacht, leeftijd, land van herkomst, e.d.). Overigens komen, op grond van Nederlands beleid, asielzoekers niet in aanmerking voor projecten op het gebied van integratie. Verder dient in het oog te worden gehouden of projecten niet al worden gefinancierd in het kader van andere Europese fondsen.

Het algemene doel en bereik van de evaluatie zijn identiek aan de eerder uitgevoerde evaluaties. De evaluatie heeft tot doel om de Europese Commissie inzicht te geven in de werking van het EVF. De resultaten van de evaluatie kunnen worden benut om lopende en toekomstige programma's te verbeteren en passend beleid op EU niveau te ontwikkelen. Tevens kan de Directie Vreemdelingenbeleid op basis van de resultaten het beheer en de uitvoering van het EVF in Nederland bijstellen en/of optimaliseren.

Evenals eerder is de (tussentijdse) evaluatie gericht op de volgende aspecten:

1. **relevantie:** in hoeverre zijn de doelstellingen van het programma dienstig voor de ontwikkelingen in behoeften en prioriteiten op zowel nationaal als EU niveau?
2. **efficiëntie:** hoe is de verschillende input op voordelige wijze omgezet in output, resultaten en effecten?
3. **effectiviteit:** in hoeverre hebben de resultaten en effecten van het programma bijgedragen tot het bereiken van de specifieke en algemene doelstellingen ervan?
4. **nuttigheidsgraad:** in hoeverre beantwoorden de resultaten en effecten van het programma aan de behoeften van de doelgroep?
5. **duurzaamheid:** in hoeverre kan worden verwacht dat de positieve veranderingen voelbaar blijven na de voltooiing van een programma?

Van belang is onderscheid te maken in projecten gericht op individuen en projecten gericht op organisaties en structuren en voorts onderscheid te maken naar de drie in het programma gedefinieerde specifieke doelen: opvang, integratie en vrijwillige repatriëring.

De kwalitatieve en kwantitatieve inventarisatie van de 18 EVF projecten die in 2004 zijn gestart vindt plaats binnen de bestaande richtlijnen op nationaal en EU niveau². In lijn met de eerder uitgevoerde evaluaties is pragmatisch te werk gegaan. In de evaluatie zijn zoveel mogelijk aspecten meegenomen en wel zodanig dat de beschikbare onderzoeksmiddelen zo efficiënt mogelijk zijn ingezet.

1.3 OPZET VAN DE EVALUATIE

De basisopzet van het onderzoek is vergelijkbaar met de eerdere evaluaties. De evaluatie omvat de bruto resultaten in termen van kosten, effecten op deelnemers en omgeving, EVF bijdrage en aantallen deelnemers en een beschrijving en analyse van de uitvoering (projectselectie, registratie, e.d.). Data zijn verzameld via de projectregistratie en interviews met verantwoordelijken op beleidsniveau en projectniveau. Effecten op de begunstigden worden op indirecte wijze gemeten.

De evaluatie is gebaseerd op de volgende informatiebronnen:

- relevante beleidsdocumenten, projectdossiers, projectdocumenten en statistische informatie;
- informatie van centraal niveau van medewerkers van het programmasecretariaat, beleidsmedewerkers van Justitie;
- een schriftelijke enquête onder alle projecten;
- interviews op projectniveau met projectleiders en andere betrokkenen;

---

² In het bijzonder *Richtlijn voor de mechanismen voor de controle en evaluatie van door het Europees Vluchtelingenfonds (EVF) medegefinancierde acties in de periode 2000-2004*, Europese Commissie, Directoraat-generaal Justitie en Binnenlandse Zaken, Brussel, februari 2002.

- interviews met het Programmasecretariaat en enkele leden van de Stuurgroep die verantwoordelijk was voor de toekenning van EVF bijdragen in 2004;
- telefonische interviews met contactpersonen van projecten die uiteindelijk zijn afgewezen op grond van een inhoudelijke beoordeling door de Stuurgroep.

De evaluatie is gestart met de verzameling en bestudering van de relevante documentatie en projectdossiers op centraal niveau, te weten:

- programmadocument, uitvoeringskader, (aanvraag)formulieren en andere documenten die in de uitvoering zijn en worden benut;
- documenten in het kader van de verantwoording aan de Europese Commissie, in het bijzonder het tussentijdse en het finale jaarverslag, waarin de uitvoering en structuur worden beschreven³;
- informatie over de individuele projecten;
- beleidsnota's op de relevante terreinen (opvang, integratie en vrijwillige terugkeer van asielzoekers en/of vluchtelingen);
- relevante, direct beschikbare statistische gegevens over de sociaal-economische problematiek van de doelgroep.

Op basis van deze aspecten is in de evaluatie van het programmajaar 2002 een schriftelijke enquête voor projectverantwoordelijken ontworpen. In 2003 is deze vragenlijst met enkele aanpassingen eveneens gebruikt. Dezelfde lijst vormde de basis voor de vragenlijst in de huidige evaluatie van 2004. Ook nu zijn enkele kleine aanpassingen aan de huidige situatie aangebracht. De vragenlijst is opgenomen als bijlage 4. Eén van de vragenlijsten is niet retour ontvangen en twee vragenlijsten zijn onvolledig ingevuld⁴.

Kort daarna zijn diepte interviews gehouden met vertegenwoordigers van 6 van de 18 goedgekeurde projecten. De projectleiders van deze projecten zijn persoonlijk geïnterviewd. In enkele gevallen is (ook) gesproken met andere bij het project betrokken personen. De definitieve selectie van projecten is in overleg met de opdrachtgever vastgesteld. Om een aantal kwalitatieve criteria in de selectie te kunnen benutten zijn als hulpmiddel de projecten eerst gescoord op de volgende variabelen (tussen haakjes de score):

- Oudgediende (0) of nieuwkomer (1). Deze variabele geeft aan of de betreffende organisatie al eens een EVF project heeft uitgevoerd of niet. Zo niet, dan telt de organisatie zwaarder.

---

³ Ministerie van Justitie, Programmasecretariaat EVF, *Nederland. Tussentijds jaarverslag 2000, 2001 en 2002 Europees Vluchtelingenfonds*, Den Haag, oktober 2002 en Ministerie van Justitie, Programmasecretariaat EVF, *Nederland, Europees Vluchtelingenfonds (EVF), Jaarverslag 2002*, Den Haag, juni 2004.

⁴ Deze twee projectleiders hadden deelgenomen aan de Europese evaluatie van EVF-I en verkeerden in de veronderstelling dat zij de vragenlijst al ingevuld en ingeleverd hadden. In overleg is het grootste deel van de vragenlijst voor deze evaluatie alsnog beantwoord.

- Organisatie is al eens geïnterviewd in het kader van evaluaties van EVF (0) of niet (1). Organisaties waarmee nog niet eerder gesproken is wegen zodoende zwaarder. Achtergrond bij deze variabele is dat bij deze organisaties meer (nieuwe) informatie beschikbaar komt.
- Doelgroeporganisatie (1) of niet (0). Het gaat hierbij om organisaties die dichter bij de doelgroep van beleid staan. Zo ja, dan wegen deze zwaarder, omdat zij mogelijk meer idee hebben van de toegevoegde waarde voor de doelgroep. De idee is dat de overige organisaties meer direct bij de overheid zijn betrokken of een “status” hebben in het veld.
- Project is sterk innovatief (1) of niet of een beetje (0). Innovatieve projecten wegen zwaarder in de selectie, vanuit het idee dat in dergelijke projecten meer (inhoudelijk) geleerd is.
- Aandacht voor structuurversterking is hoofddoel (1) of nevendoeel (0) van het project. Dit criterium en de score zorgen er voor dat projecten met structuurversterking als duidelijk oogmerk voldoende meewegen in de selectie.
- Project heeft zelf een (externe) evaluatie uitgevoerd (1) of niet (0). Verondersteld wordt dat de eigen evaluatie meer inzicht heeft gegeven in de toegevoegde waarde van het project.

De totaalscore is niet benut als absoluut cijfer dat beslissend is voor de keuze. De score is gebruikt als een indicator voor de betekenis van het project voor de evaluatie; hoe hoger de score, hoe interessanter het project is. Maar laag scorende projecten zijn daarmee niet oninteressant. De gekozen systematiek leidt er toe dat nieuwkomers onder de uitvoerenden een grote kans hebben om in de selectie te worden opgenomen.

De totaalscore is vervolgens geplaatst naast een indicator voor de resultaten (doelbereik hoger, gelijk of lager dan beoogde doelen) en de financiële omvang van het project. Dit laatste criterium (financiële omvang) hoeft niet zwaar te wegen. Er zijn enkele grote projecten in de sfeer van terugkeer en één groot integratieproject. De overige projecten zijn qua omvang vergelijkbaar en zitten allemaal in een range van tussen de 80 duizend en 140 duizend euro EVF subsidie.

Ongeveer tegelijkertijd is een telefonisch interview gehouden met vertegenwoordigers van 10 van de 18 organisaties die in het programmajaar 2004 een EVF subsidie hadden aangevraagd, die uiteindelijk in de selectieronde zijn afgevallen en de EVF bijdrage niet is toegewezen⁵. Deze organisaties is gevraagd naar hun ervaring en mening over de aanvraag- en selectieprocedures en de afhandeling daarvan, of het project alsnog is uitgevoerd en in welke vorm en welke financieringsbron daarbij is benut. De voor deze telefonische interviews benutte vragenlijst is als bijlage 5 bij dit rapport gevoegd.

Tot slot zijn in dezelfde fase van de evaluatie enkele interviews gehouden met leden van de Stuurgroep die in het programmajaar 2004 onder meer verantwoordelijk waren voor de

---

⁵ Bij de overige 8 organisaties is het telefonische interview uiteindelijk niet doorgegaan. Het is niet mogelijk om de reden hiervoor nauwkeurig vast te stellen. Het is meestal een combinatie van drukte (geen tijd), interesse (geen zin) en/of moeilijke bereikbaarheid. Soms is de functionaris die de aanvraag heeft ingediend niet meer werkzaam bij de organisatie en hebben collega's hierover geen informatie.

toewijzing van subsidie en de selectie van projecten. In deze interviews lag de nadruk op hun visie op de gevolgde procedure, de consequenties, voor- en nadelen van de procedures en de keuzes en eventuele lessen voor de inrichting van het aanvraag- en selectieproces in de toekomst, in het bijzonder in het kader van EVF-II.

In deze evaluatie is niet expliciet aandacht besteed aan de beheersstructuur en het uitvoeringskader. Deze waren in het programmajaar 2004 vrijwel identiek aan de structuur die in de loop van de programmajaren 2000-2003 is ontwikkeld. Voor een beschrijving daarvan en toelichting op de achtergronden verwijzen we naar de rapporten van de voorgaande tussentijdse evaluaties. Voor zover relevant komen beheersaspecten en uitvoeringsaspecten wel aan de orde in dit rapport.

1.4 OPZET VAN HET RAPPORT

We starten de rapportage in hoofdstuk 2 met een overzicht van de realisaties in termen van aantal geselecteerde en uitgevoerde projecten, begrote en feitelijke uitgaven, de financiering en het aantal deelnemers.

Hoofdstuk 3 gaat door een analyse van de context in op de relevantie van het EVF programma. Per maatregel gaan we in op het bereik en de betekenis van het EVF. De beschikbare middelen en de bestedingswijze worden afgezet tegen de reguliere uitgaven op het relevante terrein. In het hoofdstuk wordt eveneens ingegaan op de belangrijke ontwikkelingen in het aantal asielzoekers en vluchtelingen en de belangrijke ontwikkelingen in het vreemdelingenbeleid. Dit ter illustratie van de context waarbinnen het EVF in 2004/2005 is uitgevoerd.

Hoofdstuk 4 bespreekt de effectiviteit, nuttigheidsgraad en efficiëntie van het programma. Per maatregel worden de verschillende indicatoren besproken. We geven een kort overzicht van relevante neveneffecten.

Hoofdstuk 5 is gericht op duurzaamheid van de effecten van het EVF, die in het bijzonder tot stand komen via disseminatie en mainstreaming.

In hoofdstuk 6 bespreken we de rol van uitvoeringsaspecten. We brengen in dit hoofdstuk de belangrijke succes- en faalfactoren in kaart en gaan nader in op de betekenis van regelgeving en procedures.

De samenvatting van de resultaten en de daaruit af te leiden conclusies presenteren we in hoofdstuk 7.

2 REALISATIES EVF 2004

2.1 INLEIDING

Dit hoofdstuk beschrijft de realisaties van het EVF in het programmajaar van 2004, in termen van aantal ingediende, afgewezen, geselecteerde en uitgevoerde projecten, begrote en feitelijke uitgaven en het aantal deelnemers. Dit zijn de bruto resultaten van het programma. De volgende hoofdstukken gaan in op de toegevoegde waarde van het EVF.

Paragraaf 2.2 beschrijft het aantal ingediende, afgewezen, geselecteerde en uitgevoerde projecten. De financiële aspecten van het EVF komen aanbod in paragraaf 2.3 en in paragraaf 2.4 gaan we in op het gerealiseerde aantal deelnemers. De belangrijkste uitkomsten vatten we samen in paragraaf 2.5.

2.2 PROJECTEN, AANVRAGERS EN UITVOERDERS

In het jaar 2004 zijn 36 projectvoorstellen ingediend, waarvan er uiteindelijk aan 18 een EVF bijdrage is toegekend. Projecten zijn om verschillende redenen niet in aanmerking gekomen voor een subsidie. Door het Programmasecretariaat wordt vastgesteld of het project voldoet aan de algemene en subsidiabiliteitscriteria. Ook vindt een inhoudelijke beoordeling plaats op basis van een set beoordelingscriteria rond inhoud, kans van slagen, innovativiteit, duurzaamheid, de betrokken doelgroep en de kwaliteit van de uitvoerder. Op basis van deze beoordeling wordt een advies geschreven aan de Stuurgroep. Soms krijgen aanvragers enige tijd om de afspraken rond de co-financiering formeel af te ronden. In de praktijk blijkt het vaak moeilijk om dit binnen korte tijd af te ronden, of moeilijk om de vereiste handtekeningen (van de juiste functionarissen) te krijgen. In paragraaf 6.2 wordt in detail ingegaan op het aanvraag en selectieproces en wordt een toelichting gegeven op de keuzes die in 2004 zijn gemaakt.

De 18 projecten waaraan een EVF bijdrage is toegekend betreffen drie opvangprojecten, negen integratieprojecten en zes projecten onder de maatregel vrijwillige terugkeer. Van deze projecten is de aanvragende organisaties tevens hoofduitvoerder. In totaal zijn 18 verschillende organisaties hoofduitvoerder geweest. Acht hiervan hebben al eens eerder een EVF- project uitgevoerd⁶. De hoofduitvoerders in 2004 zijn:

- Overheidsinstanties (Gemeente Den Haag, COA).
- Intergouvernementele organisaties (IOM).
- Zorginstellingen (GGZ Dijk en Duin, GGD, BOZ).
- Onderwijsinstellingen (ROC Albeda College, ROC West Brabant) en onderwijsorganisaties (KENTEQ).

---

⁶ Namelijk, Albeda College, CIVIQ, Gemeente Den Haag, IOM, Nationale Stichting ter Bevordering van Vrolijkheid, Stichting BMP, Stichting Nieuwkomers en Vluchtelingenwerk Tilburg, Stichting voor Vluchtelingenstudenten UAF.

- Particuliere organisaties op dit specifieke terrein (Stichting voor Vluchtelingenstudenten (UAF), Stichting Nieuwkomers en Vluchtelingenwerk, Stichting ter Bevordering van Vrolijkheid, Mira Media).
- Andere particuliere organisaties (Stichting BMP, Cedris, Fatusch Productions, SOMVAO, CIVIQ).

In veel gevallen is bij de uitvoering van de projecten een beroep gedaan op andere (deskundige) organisaties. Net als in 2003 zijn vluchtelingen organisaties (10), welzijnsorganisaties (10), professionele particuliere organisaties (9) en onderwijsinstellingen (8) het meest betrokken bij de opzet en/of uitvoering van projecten. In tegenstelling tot eerdere jaren zijn er in 2004 weinig soorten organisaties die in meer dan één project participeren. Alleen professionele particuliere organisaties participeren in vijf gevallen via onderaanneming. Bij cofinanciering geldt eigenlijk hetzelfde. Er is niet echt één bepaald type organisatie dat overduidelijk bij meerdere projecten betrokken is via cofinanciering. Alleen het COA (3) en wederom professionele particuliere organisaties (3) participeren als co-financier bij meerdere projecten.

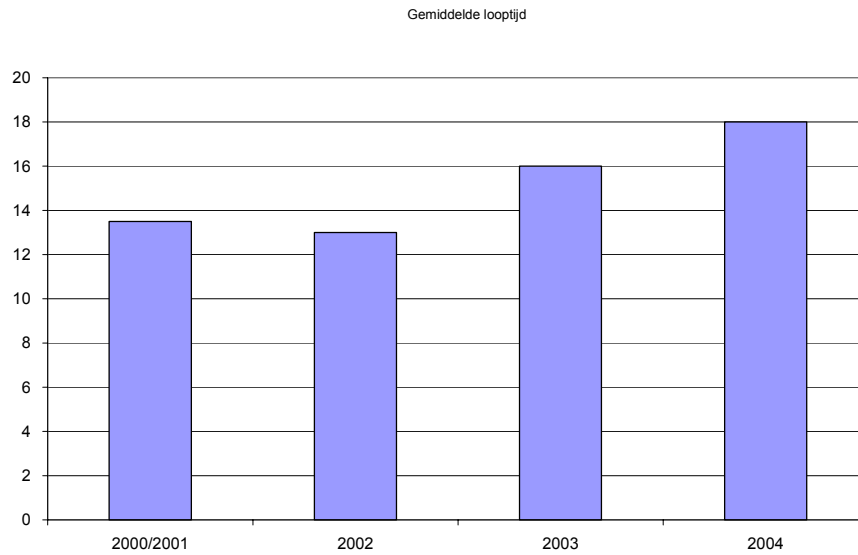
Vijftien projecten zijn (gedeeltelijk) gericht op het versterken of verbeteren van structuren en/of systemen. In vrijwel alle gevallen gaat het daarbij onder meer om het verbeteren of intensiveren van de samenwerking tussen verschillende instanties in het veld. Welzijnsinstellingen (8), vluchtelingen organisaties (8), professionele particuliere organisaties (4) het IOM (4) worden het meeste genoemd als instanties waarop verbetering van samenwerking is verricht. Vier projecten hebben structuurversterking als hoofddoel, waarvan er drie uitsluitend gericht zijn op structuurversterking⁷. Elf projecten combineren structuurversterking en versterking van de doelgroep. Drie projecten zijn alleen direct op versterking van de positie van deelnemers gericht.

De gemiddelde looptijd van de projecten is bijna 18 maanden. De kortste looptijd is 14 maanden en de langste looptijd 24 maanden. In alle gevallen is bij overschrijding van de overeengekomen looptijd het programmasecretariaat vooraf toestemming gevraagd voor verlenging van de looptijd. Deze kan worden toegekend tot maximaal het einde van het jaar volgend op het programmajaar (in dit geval 2005).

---

⁷ Het gaat hierbij om het GGD-project onder de maatregel opvang, het integratieproject van Mira Media en het terugkeerproject van Fatusch producties. In de laatste twee gevallen was er wel deelname van personen die in het verleden de status van vluchteling of asielzoeker hadden.

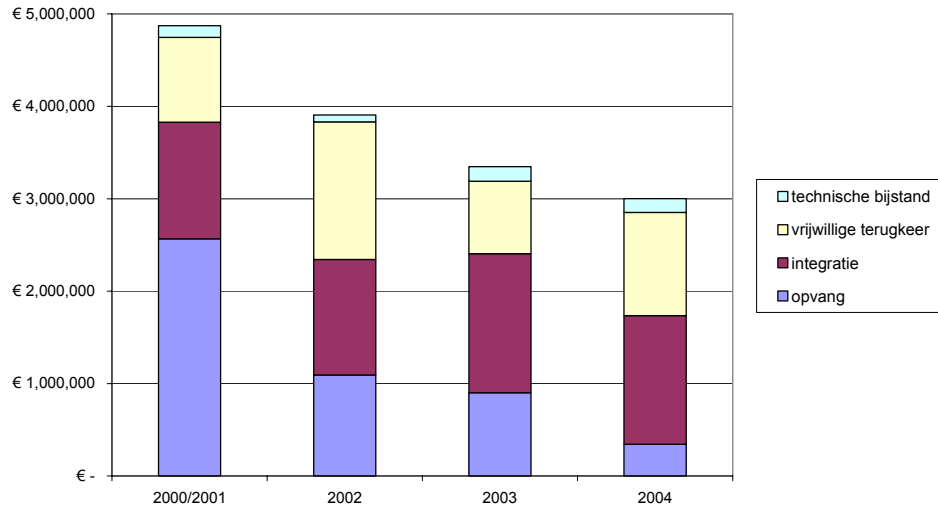
Figuur 2.1 Gemiddelde looptijd EVF projecten in maanden (2000-2004)

2.3 FINANCIËLE GEGEVENS

In 2004 is in totaal ongeveer 3 miljoen Euro aan EVF bijdragen toegekend. Zoals figuur 2.2 laat zien is het beschikbare bedrag in de loop van EVF-I jaarlijks afgenomen. Dit hangt grotendeels samen met de afname in het aantal asielaanvragen (zie hoofdstuk 3).

Figuur 2.2 Toegekende EVF bijdragen per maatregel en programmajaar (2000-2004)

Bron: Nederland, programmasecretariaat EVF, Ministerie van Justitie.

Net als in 2003 zijn in het Programmeringsdocument de beschikbare EVF-middelen in 2004, voordat de aanvraagprocedure van start ging, gericht verdeeld over de drie maatregelen (zie tabel 2.1). Evenzo is net als in 2003 voor de maatregelen integratie en terugkeer meer geld beschikbaar gesteld dan voor de maatregel opvang. Daarnaast is weer een bedrag gereserveerd voor technische bijstand, namelijk bijna 149 duizend euro.

Tabel 2.1 Beschikbaar budget EVF naar maatregel (afgerond, x 1.000 Euro)

	Beschikbaar budget EVF	Verhouding ten opzichte van totale EVF-budget
Opvang	446	15%
Integratie	1.189	40%
Vrijwillige Terugkeer	1.189	40%
Technische bijstand	149	5%
Totaal beschikbaar budget 2004	2.972	100%

Bron: Nederland, programmasecretariaat EVF, Ministerie van Justitie.

Het bedrag dat uiteindelijk is toegekend aan de drie maatregelen wijkt iets af van de voorgenomen budgetverdeling (vergelijk tabel 2.1 en 2.2), maar het verschil is beperkt. De gerealiseerde toewijzing is de resultante van een combinatie van de kwaliteit en aard van de feitelijk ingediende aanvragen en het hiervoor beschreven besluitvormingsproces in de Stuurgroep. Per maatregel zijn de beste projecten geselecteerd. De feitelijke

projectomvang bepaalt dan uiteindelijk de mate waarin de toewijzing van middelen per maatregel wordt gerealiseerd.

De toewijzing omvat een kleine overschrijding (1%) van het beschikbare EVF-budget voor 2004. Het risico van deze overschrijding is voor het Ministerie van Justitie. Praktisch is het risico bij een beperkte overschrijding nul, omdat de ervaring van EVF leert dat de meeste projecten binnen de begroting worden uitgevoerd. Uiteindelijk is aan de maatregel integratie iets meer toegewezen dan oorspronkelijk begroot (46% tegen 40%), terwijl bij de maatregelen opvang en vrijwillige terugkeer juist minder is toegekend dan vooraf begroot. De maatregelen maken nu respectievelijk 11% en 37% uit van het totaal, terwijl ze begroot waren op 15% en 40% van het totale beschikbare EVF-budget.

Tabel 2.2 Toegekende EVF-bijdrage naar maatregel (afgerond, x 1.000 Euro)(a)

	Toegekende EVF-bijdrage	Verhouding ten opzichte van totale toegekende EVF-budget
Opvang	343	11%
Integratie	1391	46%
Vrijwillige Terugkeer	1118	37%
Technische bijstand	149	5%
Totaal	3001	100%

(a) *Het gaat hier om de voorlopig toegekende EVF-bijdrage. De daadwerkelijke toegekende EVF-bijdrage wordt pas bekend als alle projecten financieel zijn afgerond.*

Bron: Nederland, programmasecretariaat EVF, Ministerie van Justitie.

Uit tabel 2.3 blijkt dat de projecten in totaal minder kosten hebben gemaakt dan van tevoren door hen was begroot. Bij de meeste projecten liggen begrote en gerealiseerde kosten dicht bij elkaar en het totaalresultaat komt hoofdzakelijk doordat enkele projecten ver onder de begroting zijn uitgevoerd. Als gevolg hiervan ontvangen deze projecten een lagere bijdrage uit het EVF, omdat die namelijk niet meer dan 50% van de subsidiabele kosten kan bedragen. De projectomvang, in termen van gerealiseerde kosten, loopt uiteen van 140 duizend tot 750 duizend euro. Bij opvangprojecten gaat het gemiddeld om een omvang van 360 duizend euro, bij integratie om 300 duizend euro en bij terugkeer om 265 duizend. Het overall gemiddelde is bijna 300 duizend euro.

Tabel 2.3 Begrote subsidiabele kosten en gerealiseerde kosten naar maatregel (afgerond, x 1.000 Euro)

	Begrote subsidiabele kosten	Gerealiseerde kosten (a)
Opvang	1.409	1.082
Integratie	2.838	2.423
Vrijwillige terugkeer	2.249	1.854
Totaal (18 projecten)	6.497	5.360

(a) *Voor 16 projecten gaat het om definitief gerealiseerde kosten, voor twee projecten om de te verwachten subsidiabele kosten*

Bron: Nederland, programmasecretariaat EVF, Ministerie van Justitie.

Zoals gezegd bedraagt de bijdrage van het EVF maximaal 50% van de subsidiabele kosten. De overige 50% wordt op basis van cofinanciering bekostigd. De bijdrage kan zowel uit eigen budget komen (zie tabel 2.4, rij 1 en 5) of extern zijn gevonden (zie rij 2, 3, 4 en 6) Dit kan zijn uit beschikbare (lokale) overheidsmiddelen en/of bijdragen van particuliere organisaties. Ten opzichte van 2003 is een grote verschuiving zichtbaar in de herkomst van de middelen, maar dit hangt voor een deel samen met de specifieke omstandigheden en geselecteerde projecten. Zo valt te zien dat bij de maatregel opvang de centrale overheid (76%) de voornaamste co-financier is, maar dat wordt volledig verklaard door de uitvoering van één groot project op dit terrein. In 2003 kwam de cofinanciering bij opvang nog vooral van particuliere fondsen (54%). Ook bij integratie is ten opzichte van 2003 een verschuiving zichtbaar. De cofinanciering is verschoven van eigen budgetfinanciering door de overheid (41%), naar cofinanciering door de semi-overheid (46%). Bij de maatregel terugkeer komen de middelen voor cofinanciering hoofdzakelijk vanuit de semi-overheid (26%), terwijl deze in 2003 vooral van de centrale overheid (32%) en uit het eigen budget van particuliere fondsen (36%) kwamen. In totaal zijn de middelen voor cofinanciering vooral beschikbaar gesteld door de centrale overheid en de semi-overheid. In 2003 werden vooral particuliere middelen, wel of niet uit eigen budget, gebruikt voor de cofinanciering van EVF projecten.

Tabel 2.4 Herkomst middelen cofinanciering per maatregel

	Opvang	Integratie	Terugkeer	Totaal
Bijdrage aanvrager uit eigen budget- basisfinanciering overheid	15%	9%	16%	13%
Bijdrage centrale overheid additioneel (Ministeries)	76%	2%	17%	27%
Bijdrage regionaal/lokale overheid (provincies, gemeenten)	4%	6%	6%	5%
Bijdrage semi-overheid (onderwijsinstellingen, welzijnsinstellingen)	-	46%	26%	27%
Bijdrage aanvrager uit eigen budget- particuliere middelen	-	15%	21%	13%
Bijdrage particuliere fondsen	5%	21%	14%	15%
Totaal (18 projecten) (a)	100%	100%	100%	100%

(a) Hierbij gaat is bij drie projecten de toegekende subsidie reeds vastgesteld. Bij de overige projecten gaat het om de begrote bijdrage.

Bron: Nederland, programmasecretariaat EVF, Ministerie van Justitie.

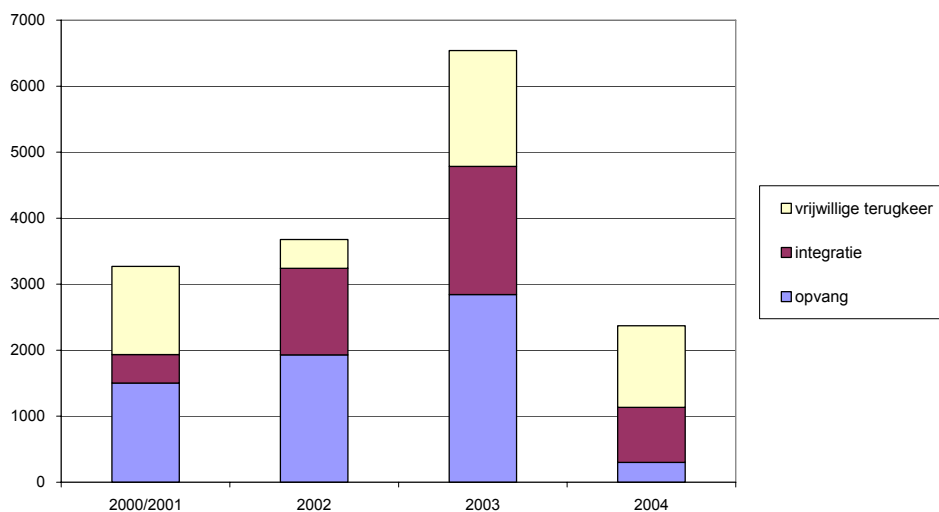
2.4 DEELNEMERSGEGEVENS

De meeste projecten bij EVF-2004 hebben een specifieke doelgroep binnen de groep asielzoekers/vluchtelingen gekozen. Van de 17 projecten met deelnemers, zijn er slechts zes zonder specifieke doelgroep. Vier projecten zijn gericht op volwassenen en één expliciet op vrouwen/meisjes. In tegenstelling tot 2003 zijn in 2004 minder projecten gericht op jongeren. Toen waren het er nog negen, dit jaar slechts één. Verder zijn drie projecten gericht op groepen van een specifieke herkomst. Twee projecten richten zich alleen op Ethiopiërs en Somaliërs en het andere project op asielzoekers afkomstig uit Sierra Leone. Twee projecten zijn gericht op vluchtelingen met psychische of lichamelijke gezondheidsproblemen.

Bij de beoordeling van de cijfers moet bedacht worden dat de intensiteit van deelname zeer verschilt tussen projecten en deelnemers onderling. Bij sommige projecten is er sprake van een intensieve interactie, bijvoorbeeld bij scholingstrajecten. Anderen voeren slechts enkele bemiddelingsgesprekken in het kader van het project. Binnen de maatregel terugkeer geldt dat niet alle deelnemers daadwerkelijk terugkeren, maar voor een deel alleen geïnformeerd zijn. De gegevens over het aantal deelnemers in dit rapport moeten dan ook als indicator voor bereik van de projecten worden gezien. Verder zeggen ze iets over de onderlinge verhoudingen tussen de drie maatregelen en in de verschillende EVF-programmajaren.

In tabel 2.5 is het beoogde en gerealiseerde aantal deelnemers en het gemiddelde aantal deelnemers per project weergegeven per maatregel en voor het totaal. Het aantal deelnemers is ontleend aan de meest recente kwartaalrapportages. In enkele gevallen is ook gebruik gemaakt van gegevens uit de enquête onder projectverantwoordelijken. Het gaat hierbij alleen om deelnemers die direct door het project zijn beïnvloed. In totaal hebben 2.373 asielzoekers en vluchtelingen deelgenomen aan de projecten. Dit is gemiddeld 170 personen per project. De realisaties liggen een stuk lager dan in 2003, toen een relatief zeer groot aantal deelnemers is geregistreerd, maar de intensiteit van deelname sterk verschilde. Toen deden in totaal 6.539 en gemiddeld 363 personen per project mee. Figuur 2.3 laat zien dat de realisaties in 2004 dichter in de buurt komen van de jaren 2000 tot en met 2002. De lagere realisaties houden dan vooral verband met het lagere aandeel van opvangprojecten. Ook de verschuiving van de aandacht naar structuurversterking in het jaar 2004 speelt hierbij een rol.

Figuur 2.3 Aantal deelnemers uit doelgroepen aan EVF projecten per maatregel (2000-2004)

Bron: SEOR, basisregistratie EVF gegevens.

Ondanks de lage realisaties zijn in 2004 totaal ongeveer 2,5 keer meer deelnemers bereikt dan vooraf beoogd. In dit opzicht zijn de doelstellingen ruim behaald. Ook binnen elk afzonderlijke maatregel is het beoogde aantal deelnemers ruim gerealiseerd, vooral bij de maatregel vrijwillige terugkeer. Dit laatste wordt veroorzaakt door het project van IOM met een uitzonderlijk hoog aantal deelnemers. Bij integratie is het aantal gerealiseerde deelnemers bijna anderhalf maal zo groot als vooraf voorzien.

Tabel 2.5 Deelnemergegevens naar maatregel (a)

	Beoogd aantal deelnemers	Gerealiseerd aantal deelnemers	Gemiddeld aantal deelnemers per project (gerealiseerd)
Opvang (2 projecten)	190	300	150
Integratie (8 projecten)	560	833	119
Vrijwillige terugkeer (5 projecten)	180	1.240	248
Totaal (15 projecten)	930	2.373	170

(a) Het betreft uitsluitend de projecten met deelnemende asielzoekers en vluchtelingen. Deelnemende deskundigen en vrijwilligers en ex-asielzoekers of vluchtelingen worden gerekend bij structuurversterking.

Bron: Nederland, programmasecretariaat EVF, kwartaalrapportages, SEOR enquête onder projectleiders.

In de eerste jaren van EVF-I bleef het gerealiseerde aantal deelnemers vaker onder de vooraf beoogde aantallen. Sinds 2003 is de situatie omgekeerd en overstijgen de realisaties de beoogde aantallen meestal. Op zich lijkt dit gewenst, omdat met dezelfde middelen een groter eindresultaat wordt bereikt. Aan de andere kant doet zich de vraag voor of dan niet nog grotere aantallen gerealiseerd hadden kunnen worden wanneer de doelstellingen ambitieuzer waren gesteld.

Hoe dan ook, op dit moment zijn er geen duidelijke redenen voor de afwijking tussen doel en realisaties aan te wijzen. Denkbaar is dat men voorzichtig begroot, om de doelstellingen in ieder geval te kunnen halen, of om onderbesteding (en eventueel verlies aan middelen) te vermijden. Daarnaast komt voor dat men het project aanvankelijk kleinschalig wil opzetten, maar de projectomvang vergroot als gevolg van EVF (en de daarbij horende eis ten aanzien van de projectomvang). Dit kan er toe leiden dat men voorzichtig is bij het navenant vergroten van de beoogde deelname. Soms ligt de nadruk op structuurversterking en is de deelname van doelgroepen weliswaar noodzakelijk, maar niet de belangrijkste doelstelling. Soms heeft het ook simpelweg te maken met gebrek aan ervaring op het specifieke terrein of omdat het een experimenteel project betreft.

We signaleren het punt, omdat informatie over gerealiseerde verhoudingen tussen doelen en realisaties in de toekomst kan worden benut voor beoordeling en sturing, namelijk:

- Individuele uitvoerende organisaties die vrijwel voortdurend in staat blijken te zijn om de gestelde doelen te bereiken of te benaderen bieden mogelijk meer zekerheid over de kwaliteit van uitvoering dan organisaties die in dit opzicht wisselend scoren.
- Historische gegevens per maatregel en/of soort project bieden handvatten om bij het opstellen van het programmeringsdocument een betere schatting van de te bereiken doelstellingen te maken.

2.5 SAMENVATTING

In het programmajaar 2004 zijn 36 projectvoorstellen ingediend, waarvan er aan 18 een bijdrage EVF is toegezegd. Een deel van de overige 18 voorstellen is afgewezen op procedurele gronden, dat wil zeggen dat de aanvraag niet volledig aan de vereisten voldeed. Het gaat daarbij onder meer om cofinanciering en de gekozen doelgroep. Daarnaast is aan een aantal , dat op zich voor financiering in aanmerking kwamen, om inhoudelijke redenen geen EVF subsidie toegewezen, omdat met de 18 best gekwalificeerde projecten de grens van het budget was bereikt. Op grond van een combinatie van criteria rond inhoud van het project, innovativiteit en kwaliteit van organisatie en projectopzet (kans van slagen) zijn de beste projecten geselecteerd.

Het gaat in 2004 om drie opvangprojecten, negen projecten op het gebied van integratie en zes op het gebied van vrijwillige terugkeer. Er is geen enkele aanvrager/uitvoerder met meer dan één project in 2004. Onder de in totaal 18 hoofduitvoerders in 2004 zijn tien nieuwkomers. Acht hebben in eerdere jaren al eens een EVF project uitgevoerd. Het gaat in totaal om verschillende hoofduitvoerders, van overheidsinstanties als de Gemeente Den Haag tot specifieke doelgroeporganisaties. Bij de uitvoering van projecten zijn vooral vluchtelingenorganisaties (10), welzijnsorganisaties (10), expertorganisaties (9) en onderwijsinstellingen (8) betrokken.

Het overgrote deel van de projecten (15) is (gedeeltelijk) gericht op het versterken van structuren. In vrijwel alle gevallen gaat het daarbij onder meer om het verbeteren of intensiveren van de samenwerking tussen verschillende instanties in het veld. Vier projecten hebben structuurversterking als hoofddoel, waarvan er drie uitsluitend zijn gericht op structuurversterking. Elf projecten combineren structuurversterking en versterking van de doelgroep. Drie projecten zijn alleen op versterking van de positie van deelnemers gericht.

De gemiddelde looptijd van de projecten is ongeveer 18 maanden, enigszins langer dan in de voorgaande EVF programmajaren. Alle overschrijdingen van de vooraf overeengekomen looptijd zijn schriftelijke goedgekeurd door het Programmasecretariaat.

In totaal is een bedrag van ruim 2,8 miljoen euro EVF bijdrage aan de projecten toegekend. De uiteindelijke verdeling over de drie maatregelen ligt in de buurt van de begrote verdeling van de middelen. Afwijkingen van de begroting hangen samen met de omvang van projecten. De gemiddelde projectomvang in termen van gerealiseerde subsidiabele kosten bedraagt ongeveer 300 duizend euro, iets hoger dan in 2003.

In totaal hebben 2.373 personen uit de doelgroepen aan de projecten deelgenomen, bijna twee en een half keer hoger dan vooraf is beoogd. Het aantal deelnemers ligt beduidend lager dan in 2003, toen een zeer groot bereik is gerealiseerd. Een directe vergelijking van aantallen deelnemers met voorgaande jaren is echter moeilijk, vanwege de hoge variatie in de intensiteit van deelname.

3 CONTEXTANALYSE (RELEVANTIE)

3.1 INLEIDING

Bij de relevantie van het EVF-programma gaat het om de vraag of de gekozen doelstellingen tegemoet komen aan de geconstateerde sociaal-economische problematiek rond de opvang, integratie en vrijwillige terugkeer van asielzoekers en vluchtelingen.

EVF dient een additionele bijdrage te leveren aan de oplossing van de gesignaleerde problematiek. Daartoe dient duidelijk te worden hoe de EVF inspanningen zich verhouden tot de reguliere financiering van relevante activiteiten op het terrein, door overheidsorganisaties op centraal, regionaal en lokaal niveau en door particuliere organisaties. Meerwaarde kan betrekking hebben op de omvang van de activiteiten en/of de inhoud hiervan.

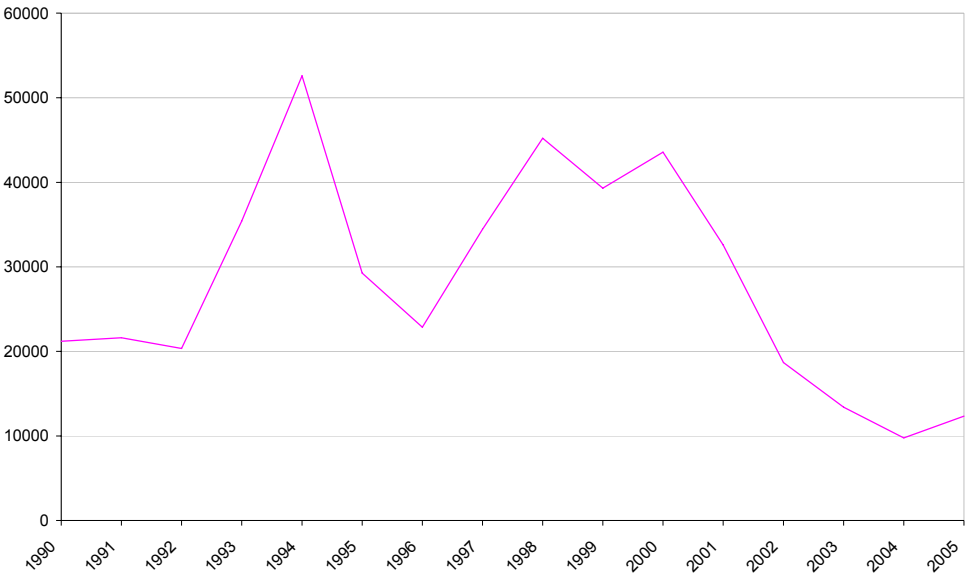
De trends die in eerdere evaluaties zijn beschreven worden in dit rapport geactualiseerd. Daarnaast bespreken we de belangrijkste ontwikkelingen gedurende 2004 en het effect op de uitvoering van de projecten en het programma. In paragraaf 3.2 komen de ontwikkelingen in het aantal asielzoekers en het vreemdelingenbeleid aan bod. In paragraaf 3.3 wordt de relevantie van het EVF programma beschreven. Hierbij wordt gekeken naar de rol van elke maatregel op zich. Paragraaf 3.4 is gewijd aan de programmadoelstellingen van het EVF voor het jaar 2004 en de veranderingen ten opzichte van 2003. Tevens worden de doelen afgezet tegen (indicaties voor) de realisaties. Als laatste worden in paragraaf 3.5 de belangrijkste bevindingen samengevat.

3.2 CONTEXT: ONTWIKKELINGEN IN HET AANTAL ASIELZOEKERS EN IN HET VREEMDELINGENBELEID

Recente cijfers laten zien dat het aantal ingediende asielverzoeken in 2005 is toegenomen. Daarmee is een einde gekomen aan de daling die in 2000 is ingezet. De ontwikkelingen in Irak en vervolgaanvragen vormen de belangrijkste achtergronden van deze toename. Het aantal asielverzoeken in 2005 betrof 12.350 aanvragen, ongeveer een kwart van het aantal asielaanvragen rond de eeuwwisseling. In het EVF-jaar 2004 is er echter nog altijd sprake van een daling van het aantal ingediende asielverzoeken, zoals figuur 3.1 laat zien.

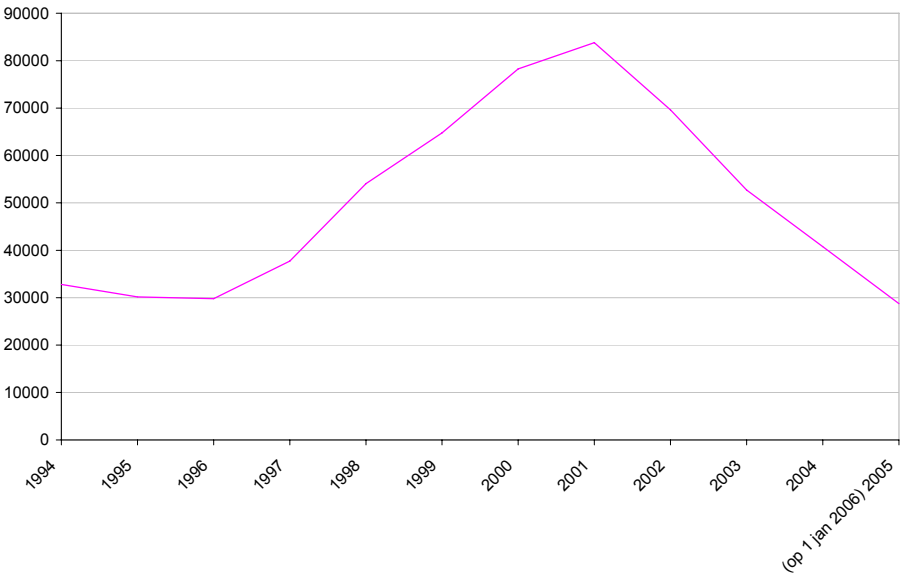
De daling in het aantal asielaanvragen zet zich voort in het aantal asielzoekers dat in opvangcentra wordt opgevangen. In totaal bood het Centraal Orgaan Asielzoekers (COA) in 2004 opvang aan ongeveer 40.761 asielzoekers. De lichte stijging in het aantal asielverzoeken in 2005 heeft de daling van het aantal asielzoekers in de opvang nog niet gestopt. Wel heeft de daling geleid tot een drastische inkrimping van het aantal asielzoekerscentra. Dit aantal is teruggebracht van circa 300 in 2001 tot ongeveer 60 nu.

Figuur 3.1 Aantal in Nederland ingediende asielverzoeken (1990-2005)

Bron: CBS Statline.

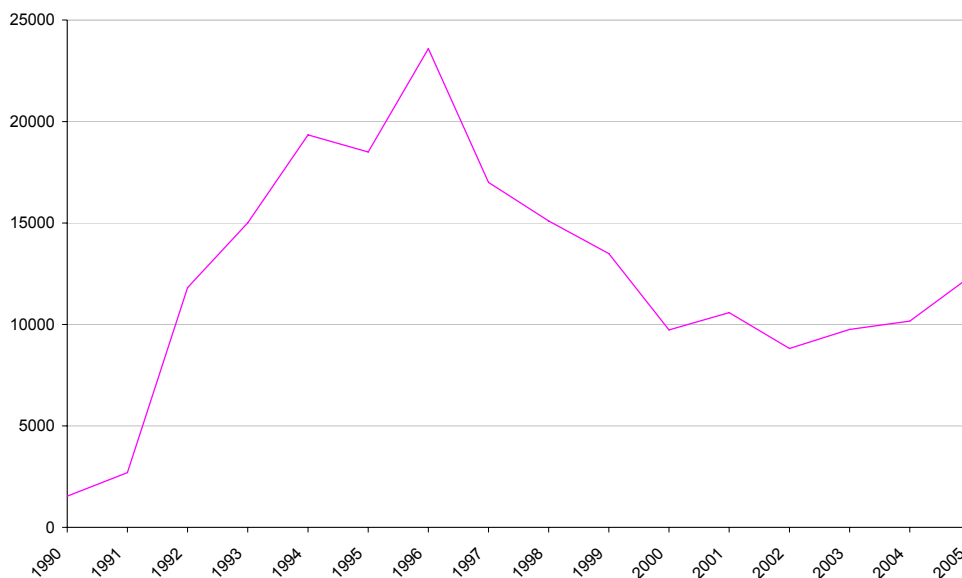
Figuur 3.2 Aantal asielzoekers in de opvang (1994-2005)

Bron: COA.

In figuur 3.3 is voor de jaren 1990 tot en met 2004 het jaarlijkse aantal ingewilligde asiolverzoeken weergegeven. Na een stijging tot 1996 daalt dit aantal tot 2000. Vanaf dat moment stabiliseert het aantal ingewilligde asiolverzoeken zich rond een niveau van 10.000 per jaar. In 2004 zijn 10.170 asiolverzoeken ingewilligd. In 2005 neemt het aantal weer toe.

Figuur 3.3 Aantal in Nederland ingewilligde asiolverzoeken (1990-2005)

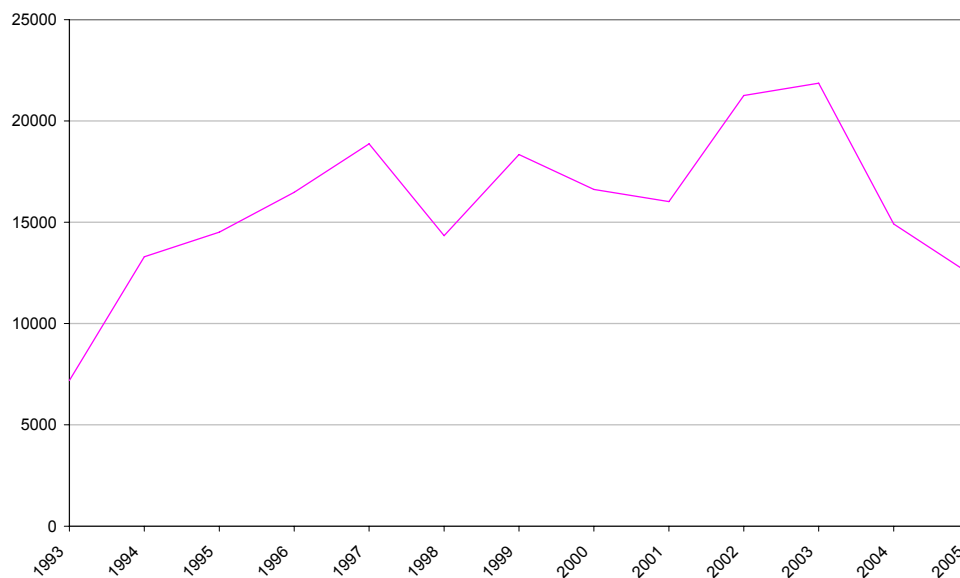

Bron: CBS Statline.

Sinds 2001 is er sprake van een verscherpt beleid rond de toelating van vreemdelingen en de integratie van etnische minderheden in Nederland. De nieuwe Vreemdelingenwet had vooral ten doel de doorlooptijd van de asielaanvragen te bekorten en daarmee onder meer de behoefte aan opvangfaciliteiten te reduceren. Tegelijkertijd is op het gebied van integratie een sterk accent gekomen op de eigen verantwoordelijkheid van nieuwkomers en etnische minderheden (verplichte taaltraining en inburgering, economische zelfstandigheid, e.d.). Tevens wordt veel prioriteit gegeven aan initiatieven op het gebied van vrijwillige terugkeer. Sterker dan voorheen wordt getracht om asiellozoekers en vluchtelingen vrijwillige terugkeer als een reëel alternatief mee te laten wegen in hun overwegingen rond het verblijf in Nederland.

Sinds halverwege de negentiger jaren van de vorige eeuw is er een stijging in het aantal asiellozoekers dat uit Nederland wordt verwijderd, met een piek in de jaren 2002 en 2003 (zie figuur 3.4). Het gaat daarbij in de grote meerderheid van de gevallen (rond 80%) om uitzetting met controle adres na aanzegging en in de minderheid om gedwongen uitzetting of uitzetting onder toezicht.

Figuur 3.4 Aantal in Nederland uitgezette asielzoekers (1990-2005)

Bron: CBS, Staline.

3.3 RELEVANTIE VAN HET EVF PROGRAMMA

3.3.1 OPVANG

Als gevolg van de daling in het aantal asielverzoeken is in recente jaren de opvangcapaciteit sterk teruggebracht. Aanpassing van de kwantiteit wordt via reguliere financiering geregeld. EVF richt zich op verbetering van de kwaliteit van de opvang. Maar bij een kleinere capaciteit is de behoefte aan kwaliteitsverbetering navenant minder groot. Dit komt in het programmeringsdocument⁸ naar voren in de budgettoewijzing. Het aandeel van het EVF budget dat voor opvangprojecten is gereserveerd is in 2004 teruggebracht tot 15% van het EVF budget.

In het geheel van de uitgaven aan opvang is de bijdrage van EVF een marginale verruiming van de beschikbare middelen. Op individueel niveau kan het EVF project van veel betekenis zijn. Om te vermijden dat de EVF bijdrage in de massa van de opvangvoorzieningen verdwijnt en om voldoende aandacht voor de opvang in specifieke probleemsituaties te houden zijn binnen de maatregel opvang specifieke aandachtspunten benoemd.

---

⁸ Ministerie van Justitie, Directie Vreemdelingenbeleid, *Verzoek om medefinanciering. Het Europees Vluchtelingenfonds, Programmajaar 2004*, Programmeringsdocument 2004 (concept), Nederland, Den Haag, 30 januari 2004.

Voor het EVF voorziet het Ministerie van Justitie twee terreinen waar nog altijd extra hulp op zijn plaats is:

- Allereerst blijft de aandacht voor bijzonder kwetsbare groepen van groot belang. Extra aandacht voor vrouwen, kinderen, invaliden en ouderen in de opvang is nog altijd gerechtvaardigd. Vaak heeft deze groep behoefte aan een intensieve begeleiding en/of specifieke hulp.
- Daarnaast is meer aandacht nodig voor de verbetering van de toegankelijkheid van de medische opvang. Het EVF richt zich daarbij op initiatieven die meer aandacht schenken aan de persoon achter de asielzoeker.

Voor projecten die meer gericht zijn op de algemene dagstructureeringsactiviteiten geldt (net als in 2003) dat deze niet meer onder de prioriteiten van het EVF vallen. Bij de projectselectie is voorkeur gegeven aan projecten die gericht zijn op structuurversterking, in het bijzonder projecten die gericht zijn op methodieken die in een later stadium breder toepasbaar zijn.

De drie uitgevoerde projecten binnen de maatregel opvang, passen binnen één of beide van de genoemde aandachtspunten. Twee projecten⁹ zijn gericht op kwetsbare groepen. Het gaat hier dan voornamelijk om meisjes/vrouwen en jongeren. Het andere project¹⁰ is gericht op verbetering van de toegankelijkheid van de zorg voor asielzoekers, via de ontwikkeling van samenwerkingsafspraken in de lokale en regionale gezondheidszorg specifiek rond opvang en doorverwijzing van asielzoekers.

3.3.2 INTEGRATIE

Meer nog dan bij de maatregel opvang geldt dat het EVF in termen van aantallen deelnemers en extra middelen op het terrein van integratie een marginale uitbreiding is. Zo is in 2004 door het Rijk al 110 miljoen euro aan de gemeenten afgedragen voor inburgering van nieuwkomers¹¹. Bovendien zijn in het kader van andere structuurfondsen, zoals EQUAL, aanzienlijk meer middelen beschikbaar voor activiteiten en maatregelen gericht op integratie van minderheden, waaronder vluchtelingen. In de praktijk wordt getracht EVF zoveel mogelijk complementair aan EQUAL in te zetten, om overlap zoveel mogelijk te vermijden. EQUAL richt zich op asielzoekers zonder status, terwijl EVF expliciet wordt gericht op vluchtelingen die een status hebben voor verblijf in Nederland voor bepaalde of onbepaalde tijd.

Speerpunten in het reguliere integratiebeleid zijn: het tegengaan van de geïsoleerde ontwikkeling van migrantengroepen, bevordering van sociale cohesie, tegengaan van criminaliteit, bestrijding van segregatie en effectieve inburgering. Eigen verantwoordelijkheid en initiatief worden hierbij wezenlijk geacht. Projectaanvragen EVF

---

⁹ Namelijk Verbeteren Veiligheid Vrouwen en Meisjes (COA) en Mobil Home (Nationale Stichting ter Bevordering van Vrolijkheid).

¹⁰ Kettenprotocollen gezondheidszorg asielzoekers (GGD Nederland).

¹¹ Zie: Staatsblad van het Koninkrijk der Nederland, jaargang 2004 nr. 168.

op het gebied van integratie, dienen aan te sluiten bij deze speerpunten in het Nederlandse integratiebeleid.

Voor de maatregel integratie zijn in het kader van EVF prioriteiten gesteld die aansluiten op deze algemene speerpunten. Deze prioriteiten zijn opgedeeld in een algemeen en een specifieke prioriteitenlijn. Het algemene deel heeft betrekking op alle vluchtelingen. Het gaat dan om projecten op de volgende terreinen:

- Toerusting; bevordering van economische zelfredzaamheid, ontwikkelen van werkgelegenheid, sociale activering etc.
- Toenadering; bevorderen van sociale participatie, en cohesie in de buurt, kennis over bijv. de politiek, dialoog tussen etnische groepen etc.
- Toegankelijkheid; bevorderen van kennis over de Nederlandse infrastructuur, zoals media, onderwijs en politieke organen, ondersteuning van producten en werkwijzen van instellingen in verband met de aanwezigheid van etnische groepen.

Het specifieke deel heeft betrekking op doelgroepen, namelijk:

- kennisverwerving en ontwikkeling van zeer specifieke projecten in verband met vluchtelingen, zoals: geestelijke gezondheidszorg (traumaverwerking, verzorging) en begeleiding/integratie van (alleenstaande) *jongeren*.
- versterken van *jongeren* via opvoeding, onderwijs en vrijetijdsactiviteiten.
- bevordering van de economische participatie van *vrouwen*.
- arbeidsinpassing van (*hoger opgeleide*) vluchtelingen ouder dan *30 jaar*.

De specifieke prioriteit is een voortzetting van het EVF beleid voor deze maatregel in de voorafgaande programmajaren. Alleen de bevordering van de economische participatie van vrouwen is een punt dat in 2004 is toegevoegd.

Vijf van de negen projecten die gericht zijn op integratie hebben direct betrekking op één van de specifieke doelgroepen. Zo zijn er projecten gericht op vrouwen, jongeren, ouderen en de verzorging/gezondheidszorg van vluchtelingen. Drie projecten passen onder de algemene prioriteiten van de maatregel integratie. De speerpunten zijn ruim gedefinieerd, waardoor alle projecten als relevant kunnen worden aangemerkt. Het gaat om een brede scala van projecten, uiteenlopend van mediatraining tot het aanbieden van een opleiding en het bemiddelen naar vrijwilligerswerk. We kunnen vaststellen dat minimaal 740 van de 833 deelnemers tot een of meer van de gedefinieerde doelgroepen behoort. Het negende integratieproject is gericht op structuurversterking.

Ten opzichte van 2003 zijn daarmee meer projecten geselecteerd die op specifieke doelgroepen zijn gericht en minder projecten die aan de algemene prioriteiten voldoen. Dit is van belang, omdat het EVF een marginale bijdrage levert. Onduidelijke afbakening zou er toe leiden dat het EVF (gericht op de maatregel integratie) in de massa aan projecten en fondsen verdwijnt. Door de prioriteiten in te perken en toe te spitsen op bepaalde doelgroepen die nog niet veel aandacht krijgen, kan in principe de toegevoegde waarde van het EFV worden vergroot en in ieder geval in principe goed zichtbaar worden gemaakt.

3.3.3 VRIJWILLIGE TERUGKEER

In financiële termen is de bijdrage van het EVF op het gebied van vrijwillige terugkeer van betekenis. Wanneer asielzoekers zich aanmelden voor terugkeer naar het land van herkomst, of in aanmerking willen komen voor doormigratie, worden zij verwezen naar IOM. Ramingen geven aan dat de IOM 5,6 miljoen Euro heeft ontvangen van de IND. Vanaf 1 januari 2003 wordt de subsidierelatie met de IOM niet meer door de IND onderhouden, maar door de Directie Vreemdelingenbeleid van het Ministerie van Justitie. Omdat beleidsmatig meer aandacht wordt geschonken worden ook op andere wijze uitgaven gedaan aan vrijwillige terugkeer. Zo is een nieuw opvangmodel geïntroduceerd waarin in een vroeg stadium aandacht wordt besteed aan terugkeer. Een deel van deze uitgaven kan worden gerekend tot het beleidsterrein (vrijwillige) terugkeer. In het EVF programma is in 2004 ongeveer 1,1 miljoen gereserveerd voor projecten onder de maatregel vrijwillige terugkeer. Via het EVF is er dus een aanzienlijke verruiming van het voor dit beleidsterrein beschikbare budget.

Het doel van de maatregel terugkeer is het bieden van faciliteiten aan asielzoekers van wie wordt verwacht of van wie definitief is vastgesteld dat zij niet langer in Nederland kunnen blijven. De faciliteiten moeten van toepassing zijn op de asielzoekers of vluchtelingen die zelfstandig terugkeren.

In het programmeringsdocument wordt gekozen voor het ondersteunen van projecten die betrekking hebben op één van de volgende pijlers:

- Voorbereiden en heroriëntatie op terugkeer.
- Feitelijke terugkeer en eerste opvang in het land van herkomst
- Eerste fase van herintegratie in het land van herkomst.

Met deze pijlers sluit het EVF zich aan bij het Nederlandse terugkeerbeleid. De voorkeur van het beleid ligt bij het bevorderen van zelfstandige terugkeer van asielzoekers van wie is vastgesteld dat de asielaanvraag niet wordt gehonoreerd. Belangrijk uitgangspunt daarbij is dat de verantwoordelijkheid voor terugkeer in de eerste plaats bij de asielzoeker ligt.

In de afgelopen jaren is gebleken dat terugkeer een weerbarstige problematiek is. Sinds het nieuwe beleid op het gebied van terugkeer operationeel is, is er nog geen (substantiële) toename van de terugkeer waargenomen. Additionele impulsen zijn daarom noodzakelijk. In de beleidsformulering rond EVF wordt er tevens van uitgegaan dat toekomstige initiatieven (kunnen) voortbouwen op verbeteringen die in de afgelopen jaren, mede onder invloed van EVF, zijn gerealiseerd. Daarom wordt binnen de genoemde pijlers voorkeur gegeven aan projecten die betrekking hebben op de volgende acties:

- In het kader van voorlichting en advies over de mogelijkheden voor zelfstandige terugkeer, kunnen zowel inhoudelijke methodieken en technische systemen worden ontwikkeld om vreemdelingen voor te lichten den wel te ondersteunen in hun zoektocht naar informatie over de mogelijkheden voor terugkeer en de situatie in het land van herkomst of een ander land waar toelating is gewaarborgd.
- Ondersteuning en facilitering van de vergroting van de kennis en kunde van de vreemdeling die ten dienste staat van de terugkeer van deze vreemdeling, zodat

deze de opgedane kennis en kunde kan gebruiken bij zijn herintegratie in zijn land van herkomst.

- Het onderzoeken van de mogelijkheden voor een succesvolle herintegratie door een koppeling te leggen tussen ontwikkelingssamenwerking en het vergroten van de terugkeermogelijkheden van vreemdelingen.
- Mogelijkheden creëren voor een doelgroepgerichte benadering van terugkeerprojecten. Hierbij wordt bijvoorbeeld op nationaliteit of etniciteit gekeken. Daarbij bestaat een voorkeur voor die nationaliteiten waarvan zich relatief veel uitgeprocedeerden in Nederland bevinden. Projecten gericht op minderjarigen en vrouwen krijgen bijzondere aandacht.

Bij bovenstaande acties is het belangrijk dat de kansen op terugkeer daadwerkelijk vergroot worden. Bovendien zullen de middelen van het EVF op het terrein van terugkeer bij voorkeur worden ingezet op projecten die complementair zijn aan andere communautaire initiatieven, zoals de activiteiten van de *High Level Working Group* (HLWG).

De (zes) projecten die zijn uitgevoerd in het kader van de maatregel terugkeer hebben allen betrekking op bovenstaande acties. Bij drie projecten is gewerkt aan een methode om via scholing de vluchtelingen een betere toekomst te bieden in het land van herkomst. Door de vluchtelingen een ‘rugzak’ mee te geven, is de kans groter op een goede herintegratie. Er is via deze investering een grotere kans op het krijgen van werk en bovendien wordt er minder gezichtsverlies geleden. Twee andere projecten zijn gericht op het creëren van een doelgroepgerichte terugkeerbenadering, op basis van specifieke nationaliteit. Eén project is voornamelijk gericht op voorlichting en advies over de mogelijkheden van zelfstandige terugkeer. In dit geval is dit gedaan door de ontwikkeling van documentaires die vervolgens verspreid zijn via DVD's. Deze documentaires geven een beeld van vluchtelingen die enige jaren geleden naar hun land van herkomst zijn teruggekeerd. Deze verhalen geven een reëel beeld van de situatie en omstandigheden die men ervaart, kort na terugkeer en enige tijd later. De dvd's worden gebruikt in voorlichting aan vluchtelingen en aan organisaties die direct in contact staan met vluchtelingen (COA, IOM, Cordaid, etc.).

3.4 BEREIKEN PROGRAMMADOELSTELLINGEN

In tabel 3.1 zijn de doelwaarden en de realisaties per maatregel weergegeven. We tekenen overigens aan dat de doelstellingen en realisaties niet eenduidig zijn vast te stellen. Dit heeft verschillende oorzaken, waaronder:

- Begripsverwarring rond de term deelnemer. In het ene geval gaat het om asielzoekers en vluchtelingen, in een ander geval om deskundigen uit het netwerk rond opvang, integratie en terugkeer. In dit rapport wordt de deelname van deskundigen e.d. gerekend tot structuurversterking. In de presentatie hebben we getracht de cijfers zo adequaat mogelijk weer te geven, maar een strikt onderscheid tussen beide groepen “deelnemers” kon niet altijd worden gemaakt.

- Verschillen in de intensiteit van deelname. Deelname aan een workshop of een eenmalig contact tijdens een project, is van een andere orde dan een training of een bemiddelingstraject met diverse (voortgangs)gesprekken¹².
- Doelstellingen worden op projectniveau soms anders geformuleerd dan op programmaniveau. Soms zijn deze achteraf wel op elkaar af te stemmen, maar in sommige gevallen is het niet zeker of hetzelfde wordt bedoeld.
- Doel en middel (instrument) lopen regelmatig door elkaar heen, zeker wanneer het om een innovatief project of een pilot gaat, waarin de deelname van asielzoekers en vluchtelingen onderdeel vormt van instrumentontwikkeling. Dit dilemma speelt bijvoorbeeld ook bij terugkeer, waar het informeren van potentiële terugkerenden (feitelijk een instrument of middel) toch als doel of resultaat wordt geteld¹³.

Net als in voorgaande jaren is de registratie van de resultaten niet altijd even duidelijk. Ondanks verbeteringen in de registratie is het vaststellen van (eenduidige) resultaten complex. Vooral de registratie van de mate waarin resultaten aansluiten op de programmadoelstellingen van het EVF zou nog duidelijker kunnen, bijvoorbeeld via standaardisering in de vorm van heldere definities van begrippen en doelstellingen. Gegeven de diversiteit van projecten en de wens om ruimte te blijven bieden voor innovatie, betekent dit praktisch dat op het moment van toekenning wordt vastgesteld welke relatie het project heeft met de programmadoelen. Vanzelfsprekend dienen de programmadoelen weliswaar concreet, maar flexibel te worden geformuleerd¹⁴.

In tabel 3.1 staan de samengevatte resultaten die verkregen zijn via de enquêtes en de kwartaalrapportages. Op basis van deze gegevens kan het volgende worden vastgesteld.

Bij de maatregel **opvang** gaat het enerzijds vooral om het bereiken van specifieke groepen. Het gaat hier dan in het bijzonder om kinderen en ouderen/gehandicapten. Op het gebied van structuurversterking is net als vorig jaar geen kwantitatieve doelstelling geformuleerd.

Vanwege het beperkte aantal projecten zijn op het gebied van opvang niet alle vooraf gestelde doelen gerealiseerd. Eén van de projecten, een tamelijk groot project, is gericht op meisjes en vrouwen in de opvang, één project op kinderen en één project op structuurversterking. De omvang van de projecten en de mate waarin deze zijn geslaagd bepalen vervolgens de mate waarin de programmadoelen zijn gerealiseerd. Als gevolg van de beperkte omvang van doelgroeprojecten is ook de doelwaarde van het aantal asielzoekers waarvan de positie is verbeterd niet gehaald.

---

¹² Soms participeren deelnemers binnen een project bij onderdelen. Het is lastig om op programmaniveau de unieke deelnemers te onderscheiden. Hierdoor kan verwarring ontstaan over het aantal deelnemers.

¹³ Het gaat bij deze projecten feitelijk om vergroting van de bewustwording van de mogelijkheid van terugkeer. Impliciet wordt aangenomen dat alle informatie hierover bijdraagt aan deze bewustwording.

¹⁴ In geval van het bereik van doelgroepen volstaat de vermelding van welke groepen dienen te worden bereikt en het gewenste totaalbereik. Via de selectie van projecten wordt dan bepaald welke specifieke doelgroepen worden bereikt.

Op het gebied van structuurversterking zijn resultaten geboekt die op voorhand niet heel specifiek waren benoemd. Het project dat specifiek gericht is op verbetering van de toegankelijkheid van de gezondheidszorg voor asielzoekers heeft inderdaad een methodiek ontwikkeld die in de toekomst in vergelijkbare situaties van dienst kan zijn. Tegelijkertijd is op enkele specifieke plaatsen vooruitgang geboekt in een adequate – op de asielzoeker toegesneden – medische opvang en doorverwijzing van asielzoekers. Ongeveer 130 medewerkers en deskundigen uit het veld hebben actief in het project deelgenomen en zo hun deskundigheid op het terrein vergroot.

In het programmeringsdocument is het kwantitatieve doel op het gebied van **integratie** naar boven bijgesteld, nadat deze in 2003 juist was verlaagd. Zoals toegelicht is de doelstelling om deelname aan activiteiten in de sfeer van communicatie, dialoog en interculturalisatie te bevorderen weggevallen.

Via een verhoudingsgewijs groot aantal projecten zijn de doelwaarden ten aanzien van het aantal deelnemers ruim behaald. Bij de maatregel integratie zijn ook de vooraf gedefinieerde doelgroepen onder deelnemers sterk vertegenwoordigd.

Op het terrein van structuurversterking, waar geen doelwaarde is gesteld zijn eveneens resultaten geboekt. Bij zes projecten is gewerkt aan het verbeteren van de samenwerking en bij drie projecten zijn er methodieken ontwikkeld die in principe in een later stadium (ook) elders toepasbaar zijn. In het kader van alle activiteiten is tevens gewerkt aan de bevordering van de deskundigheid van personeel van betrokken organisaties. Bijna 350 medewerkers, e.a. hebben zodoende hun expertise op het terrein vergroot.

Vanwege de tegenvallende resultaten in eerdere jaren zijn in het programma bij de maatregel **vrijwillige terugkeer** de doelwaarden naar beneden bijgesteld in vergelijking met het programmajaar 2003. Vooral de doelwaarde voor het aantal personen dat in het kader van de maatregel steun ontvangt is flink verlaagd.

Bij deze maatregel liggen over het geheel gezien de realisaties dichtbij of boven de doelwaarden. Dat geldt zowel voor de deelname als de structuurversterking. Het aantal personen dat steun heeft ontvangen en het aantal landen waarmee structureel contact tot stand is gekomen, overstijgen de gestelde doelwaarden. Dit komt vooral door het project 'Return Migration and Health II' van IOM. Uit de informatie valt verder af te leiden dat twee projecten gericht zijn op het bevorderen van deskundigheid en samenwerking en twee projecten op het ontwikkelen van methodieken. Hiervoor waren geen doelwaarden gesteld. In de tabel valt ook te zien dat alle projecten bij de maatregel vrijwillige terugkeer hebben geprobeerd de betrokkenheid van NGO's te vergroten. Vooral IOM is vaak betrokken geweest bij projecten op dit terrein. Andere betrokken organisaties zijn onder andere Pharos, Vluchtelingenorganisaties Nederland (VON) en Cordaid. We hebben niet kunnen achterhalen hoeveel werkenden in het veld via EVF projecten hun deskundigheid op het onderhavige terrein hebben vergroot.

Opnieuw blijft de feitelijke terugkeer achter bij de (naar beneden bijgestelde) doelwaarde. Er moet wel genoteerd worden dat de feitelijke terug lastig te meten valt. Op het moment van afsluiting van projecten is nog niet van alle deelnemers bekend of ze daadwerkelijk zijn teruggekeerd of niet. Zo blijkt uit een aantal gesprekken dat vluchtelingen uit beeld raken (de illegaliteit in?) of dat er wel plannen zijn voor terugkeer, maar dat de papieren nog niet rond zijn. Ook vermoedt men dat sommige vluchtelingen wel terugkeren, maar vervolgens weer doormigreren. Het is dus lastig om een goed beeld te krijgen van de totale terugkeer als gevolg van de projecten. Dit pleit voor lange termijn projecten, of het

volgen van de vluchtelingen over een langere periode, ook na terugkeer. Daarbij is (innovatief) onderzoek naar de 'bottlenecks' van (vertraagde) terugkeer eveneens van belang.

Samengenomen kan worden geconcludeerd dat op het gebied van integratie de gestelde kwantitatieve doelstellingen ten aanzien van het aantal deelnemers en positieverbetering ruimschoots zijn gehaald. Bij deze maatregel zijn tevens niet vooraf beoogde resultaten geboekt op het gebied van structuurversterking. Bij de maatregel vrijwillige terugkeer liggen de resultaten in de buurt van de vooraf beoogde doelen, met uitzondering van de feitelijke terugkeer. Ook hier geldt dat in termen van structuurversterking de resultaten de doelstellingen overschrijden.

Bij de maatregel opvang hangt het achterblijven van de resultaten bij de doelen hoofdzakelijk samen met de lage omvang van de EVF bijdrage (25 procent lager dan begroot). De realisaties zijn daardoor sterk afhankelijk van de projecten die zijn geselecteerd en de doelgroep die daarin is vertegenwoordigd. Niettemin is er bij deze maatregel op het gebied van structuurversterking meer gerealiseerd dan beoogd.

Via een combinatie van toewijzing van middelen aan maatregelen in het programmeringsdocument en aansluitend het indienen van ideeën en projectvoorstellen door de uitvoerende organisaties in het veld zijn in 2004 relevante EVF projecten tot stand gekomen. Hierbij is de nadruk komen te liggen op versterking van structuren, onder meer via bevordering van de samenwerking en deskundigheid. In dit opzicht wijkt 2004 af van de voorgaande programmajaren van EVF-1. Dit verklaart voor een deel ook dat het aantal deelnemers aan projecten lager ligt dan in voorgaande jaren. Verwacht mag worden dat via de versterking van structuren op termijn meer leden van de doelgroep van de verbeteringen kunnen profiteren. Op de mate waarin duurzame effecten zijn gerealiseerd komen we later terug, maar duidelijk is dat deze niet eenvoudig in kaart zijn te brengen.

Tabel 3.1 *Verwachte resultaten programmaperiode 2004 en indicaties van de realisaties naar maatregel*

Maatregel opvang		
<i>Indicator</i>	<i>Doelwaarde</i>	<i>Realisatie</i>
Aantal AMA's dat deelneemt aan toekomstgerichte programma's	>200	(c) 40
Aantal kinderen in doelgroepgerichte projecten	>500	(d) 270
Het aantal ouderen/gehandicapten in doelgroepgerichte projecten	>100	0
Aantal asielzoekers waarvan de positie is verbeterd	>1000	310
Structuurversterking	Geen aantal. Voorkeur voor ontwikkeling herhaalbare methodieken	Bevordering deskundigheid en samenwerking (3x) Verbetering opvang (1x)
Deskundigheidsbevordering: aantal medewerkers, vrijwilligers, deskundigen, etc. dat is getraind, of bijgeschoold	Geen specifieke doelen	130
Maatregel integratie		
<i>Indicator</i>	<i>Doelwaarde</i>	<i>Realisatie</i>
Aantal deelnemers aan trajecten en programma's	500	833
Aantal deelnemende vluchtelingen dat positie verbetert acht	>250	1.236
Structuurversterking	Geen specifieke doelen	Bevordering deskundigheid en samenwerking (6x) Methodieken (3x)
Deskundigheidsbevordering: aantal medewerkers, vrijwilligers, deskundigen, etc. dat is getraind, of bijgeschoold	Geen specifieke doelen	344
Maatregel vrijwillige terugkeer		
<i>Indicator</i>	<i>Doelwaarde</i>	<i>Realisatie</i>
Personen die in het kader van deze maatregel steun hebben ontvangen	500	1.240
Ondersteunde personen die naar het land van herkomst zijn teruggekeerd	400	153
Aantal deelnemers dat geïnformeerd is over mogelijkheden voor vrijwillige terugkeer	5.500	5.266
Aantal landen waarmee structureel contact tot stand komt	>12	47
Vergroten van betrokkenheid NGO's	ja	6
Structuurversterking	Geen specifieke doelen	Bevordering deskundigheid en samenwerking (2x) Methodieken (2x)
Deskundigheidsbevordering: aantal medewerkers, vrijwilligers, deskundigen, etc. dat is getraind, of bijgeschoold	Geen specifieke doelen	Onbekend
(a)	<i>Onder de veronderstelling dat elke deelnemer die in het kader van het project contact heeft gehad met medewerkers van de uitvoerende instanties op de een of andere wijze is geïnformeerd over de mogelijkheden voor terugkeer.</i>	
(b)	<i>Dit betreft alleen degenen waarvoor met enige zekerheid terugkeer is vastgesteld. De feitelijke opgetreden terugkeer kan hoger liggen.</i>	
(c)	<i>Het gaat om een project voor meisjes en vrouwen. Niet alle deelnemers vallen daarmee onder de doelgroep AMA.</i>	
(d)	<i>Voor een deel mogelijk ook AMA's.</i>	

4 EFFECTIVITEIT EN EFFICIENTIE

4.1 INLEIDING

Bij de effectiviteit gaat het om de vaststelling van de mate waarin de doelen van het programma worden bereikt. In de richtlijnen van de evaluatie zijn diverse voorbeelden gegeven van indicatoren die voor effecten en resultaten gebruikt kunnen worden. Bij indicatoren voor deelnemers gaat het hier om de mate waarin concrete doelen voor deze deelnemers worden bereikt. Hierbij kan gedacht worden aan het behalen van kwalificaties, het vinden van (vrijwilligers)werk en eventuele terugkeer. Bij structuurversterking kan gedacht worden aan het samenwerken tussen instanties en het vergroten van kennis en deskundigheid. Bij al deze zaken kunnen innovaties in de uitvoering een grote rol spelen.

Als gekeken wordt naar de effectiviteit dan moeten onderscheid gemaakt worden tussen bruto en netto effecten. Bij bruto effecten gaat het om de mate waarin een bepaald effect of resultaat is bereikt; bij netto effecten gaat het om de vraag in welke mate deze resultaten zijn bereikt dankzij de (extra) ingezette middelen. Cruciaal is dan de vraag wat gebeurd zou zijn als de middelen van het fonds er niet geweest zouden zijn. Deze vraag is aan de orde gekomen tijdens de interviews en de enquête onder de projectleiders. Het gaat hierbij wel om een subjectieve en indirecte meting van de effecten op de begunstigen en de toegevoegde waarde van het EVF.

Bij efficiëntie gaat het om de vraag of de input (EVF-subsidie) op voordelige wijze wordt omgezet in output, resultaten en effecten. Efficiëntie kan dus niet los worden gezien van de resultaten. Door koppeling van de opbrengsten aan de ingezette middelen ontstaat een beeld van de efficiëntie van het EVF programma. Het begrip efficiëntie kan op verschillende niveaus in kaart worden gebracht: (1) programmaniveau, (2) projectniveau en (3) deelnemerniveau. Op programmaniveau gaat het voornamelijk om onderbenutting van beschikbare middelen of onvoldoende bereik van deelnemers, leidend tot hoge kosten per deelnemer. Op projectniveau gaat het om het verschil tussen werkelijke kosten en begrote kosten. Tot slot kunnen de gerealiseerde kosten per deelnemer bepaald worden en vergeleken worden met de kosten per deelnemer van zowel vergelijkbare subsidieprogramma's binnen hetzelfde jaar als ook van voorgaande jaren van het EVF-programma.

In paragraaf 4.2 bespreken we per maatregel de effectiviteit van het EVF-programma en de effecten op het gebied van structuurversterking en onbedoelde of onvoorziene neveneffecten. Paragraaf 4.3 behandelt de efficiëntie en in paragraaf 4.4 geven we de conclusies.

4.2 EFFECTIVITEIT

4.2.1 OPVANG

In tabel 4.1 zijn de doelstellingen en realisaties weergegeven van een aantal indicatoren met betrekking tot deelnemers voor projecten binnen de maatregel opvang (**bruto effect**). Bij twee van de drie projecten die gericht zijn op opvang, hebben deelnemers uit de doelgroep deelgenomen. In tabel 4.1 valt te zien dat de projectdoelstelling van het aantal deelnemers ruimschoots is gerealiseerd. De verbetering van de zelfredzaamheid is in de zelfde mate gerealiseerd. Dus van alle deelnemers is de zelfredzaamheid verbeterd. Eén project is gericht op het vergroten van de deskundigheid van vrijwilligers. De doelstelling was 130 personen en deze is ook bereikt. Als laatste valt in tabel 4.1 te zien dat twee projecten ook de doelstelling hadden om de samenwerking te verbeteren tussen partners. Ook deze doelstelling is ruim gehaald.

Tabel 4.1 Doelstellingen en realisaties van opvangprojecten per indicator

Indicator (a)	Aantal projecten	Doelstelling op projectniveau	Realisatie
Aantal deelnemers doelgroep aan project	2	190	300
Zelfredzaamheid verbeterd	2	190	300
Vergroting deskundigheid vrijwilligers	1	130	130
Anders, namelijk: verbetering samenwerking in veld	2	12	20

(a) Aantal deelnemers is afkomstig uit kwartaalrapportages. Overige indicatoren zijn afkomstig uit de enquête onder projectleiders.

Het **bereik** van de maatregel opvang is niet erg groot. Van de 40.761 asielzoekers waaraan het COA in 2004 opvang heeft geboden zijn er slechts 300 bereikt. Dit is minder dan 1%. Wel moet rekening gehouden worden dat het EVF niet op alle asielzoekers is gericht, maar op specifieke doelgroepen, zoals beschreven in paragraaf 3.3.1. Als alleen naar de specifieke groepen wordt gekeken, valt het totale bereik naar verwachting veel hoger uit.

Er zijn geen exacte cijfers over het aantal deskundigen en vrijwilligers, dat actief is op het terrein van de opvang. Bij het COA waren in 2004 ongeveer 2.500 medewerkers en 1.600 vrijwilligers in dienst. Maar daarnaast zijn er vele professionele en vrijwilligersorganisaties betrokken bij de opvang. Via de EVF projecten zijn dus naar grove schatting enkele procenten van de betrokkenen bereikt. Bij structuurversterking zijn de **indirecte en neveneffecten** echter mogelijk groter en van meer betekenis. Deze effecten komen hierna afzonderlijk aan de orde (neveneffecten, duurzame effecten, e.d.).

Door middel van de gegevens uit de enquête die onder de projectleiders is afgenomen, kan een indicatie worden gegeven van de **netto effecten** voor de deelnemers van de opvang projecten, namelijk:

- Het project heeft een groot effect (2 projecten) op de zelfredzaamheid van de deelnemers.

- Het project heeft een groot effect (1 project) op de verbetering van het contact tussen asielzoekers en autochtonen.

Er zijn aanwijzingen voor een **toegevoegde waarde** van EVF voor de drie opvangprojecten. Twee projecten zouden zonder de EVF-subsidie niet op vergelijkbare wijze zijn uitgevoerd, maar in een aangepaste vorm. De activiteiten zouden naar verwachting wel zijn doorgegaan, maar op kleinere schaal. Bovendien zou de uitvoering dan op een later moment plaatsvinden. Het derde project, gericht op structuurversterking rond de toeleiding van asielzoekers naar de zorg, zouden de activiteiten helemaal niet zijn uitgevoerd als er geen EVF-subsidie was geweest. Voor dit project heeft EVF een essentiële rol gespeeld.

4.2.2 INTEGRATIE

In totaal zijn er negen EVF projecten op het gebied van integratie in 2004 uitgevoerd. De cijfers (**bruto effect**) in tabel 4.2 zijn ontleend aan de kwartaalrapportages en de enquête onder de projectleiders. Net als bij de maatregel opvang zien we dat ook hier de meeste projectdoelstellingen zijn gerealiseerd. Er zijn meer vluchtelingen/asielzoekers dan verwacht begonnen aan een opleiding, meer die deze hebben beëindigd en meer die een diploma/certificaat hebben behaald. Ook doelstellingen als: het aantal deelnemers dat een baan, stage of vrijwilligerswerk heeft gevonden, het aantal vrijwilligers waarvan de deskundigheid is vergroot, toepassing maatwerk en het aantal doorverwijzingen naar instanties zijn naar de mening van de projectleiders (ruimschoots) behaald. Alleen het doel rond het verbeteren van de zelfredzaamheid is net niet gerealiseerd.

Tabel 4.2 Doelstellingen en realisaties van integratieprojecten per indicator

indicator (a)	Aantal projecten	Doelstelling op projectniveau	Realisatie
Aantal deelnemers aan projecten	7	360	833
Met opleiding gestart	4	145	165
Opleiding voltooid	2	20	51
Diploma/certificaat behaald	2	43	55
Baan/stage/vrijwilligersplaats gevonden (geplaatst)	3	90	100
Deskundigheid vrijwilligers vergroot	6	270	344
Anders, namelijk: zelfredzaamheid verbeterd	2	250	233
Anders, namelijk: toepassing maatwerk	1	100	227
Anders, namelijk: doorverwijzingen naar instanties	2	135	508

(a) Aantallen deelnemers zijn afkomstig uit kwartaalrapportages. Overige indicatoren zijn afkomstig uit de enquête onder projectleiders.

De doelgroep van het beleid zijn vluchtelingen met een tijdelijke of permanente verblijfstitel. Het precieze aantal wordt niet van jaar op jaar gepubliceerd of bijgehouden. In hoofdstuk 3 is gebleken dat in de afgelopen jaren op jaarbasis ongeveer 10.000 asielverzoeken worden ingewilligd. In totaal zijn met de EVF projecten ruim 800

deelnemers bereikt. Dit wijst op een **bereik** van rond de 10%. Het bereik van deskundigen en vrijwilligers moet als zeer beperkt worden beschouwd, gegeven het enorme aantal dat op dit terrein actief is. Maar zoals hiervoor aangegeven gaat het bij structuurversterking vooral ook om de indirecte effecten.

Over de **netto effecten** voor de deelnemers geven de (8) projectleiders van de integratieprojecten de volgende indicaties:

- Het project heeft een beperkt (3 projecten) tot groot effect (4 projecten) op de verbetering van de zelfredzaamheid van deelnemers.
- Het project heeft een beperkt (4 projecten) tot groot effect (3 projecten) op de positieverbetering van de deelnemers via opleiding en/of werk.

Een duidelijke aanwijzing van netto effectiviteit is de mening van projectleiders dat zonder het EVF het project niet, of in aangepaste vorm, zou zijn doorgegaan (**toegevoegde waarde**). Van zes van de negen projecten gericht op de maatregel integratie hebben we hier informatie over. Twee van de zes projecten zouden niet zijn doorgegaan als er geen EVF-subsidie geweest zou zijn. Vier projectleiders denken dat het project wel was uitgevoerd, maar op een kleinere schaal (3) en/of op een later moment (3).

4.2.3 VRIJWILLIGE TERUGKEER

In 2004 zijn zes projecten onder het thema (vrijwillige) terugkeer uitgevoerd. Vijf van deze projecten waren in zijn geheel of gedeeltelijk gericht op deelnemers uit de doelgroep. In tabel 4.3 zijn de doelstellingen en de realisaties weergegeven van deze projecten (**bruto effect**). Alle doelen die in het begin van het project zijn gesteld, zijn ruimschoots gerealiseerd. De laatste drie indicatoren (informereren, bemiddelen en feitelijke terugkeer) geven aan op welke wijze deelnemers bereikt zijn. Dit geeft enig inzicht in de intensiteit van begeleiding. Het blijft echter, net als in eerder jaren, moeilijk om de doelstellingen en realisaties voor de afzonderlijke indicatoren vast te stellen.

Van slechts één project weten we het doel en realisatie met betrekking tot bemiddeling. Het ging hierbij om een project dat uitgevoerd is door het IOM. Vijf van de zes projecten hebben bij de indicator ‘feitelijke terugkeer’ een doelstelling geformuleerd bij aanvang van het project. Dit is een verbetering ten opzichte van het 2003, toen slecht één project een doelstelling op dit punt had geformuleerd. We zien dat de realisatie van het aantal teruggekeerden de doelstelling overtreft. Verder blijkt dat ongeveer 12% van het aantal deelnemers feitelijk is teruggekeerd. Dit percentage ligt lager dan in 2003, toen nog 33% van de deelnemers daadwerkelijk terugkeerde. Het gaat in beide gevallen om voorlopige cijfers. Uit gesprekken met de projectleiders blijkt dat sommige deelnemers op het moment van registratie nog bezig zijn met hun terugkeer.

Het aantal daadwerkelijk teruggekeerde deelnemers ligt aanmerkelijk lager dan in 2003 toen nog ongeveer 509 deelnemers feitelijk terugkeerden. Het aantal ligt wel hoger dan in 2002, toen ‘slechts’ 93 deelnemers terugkeerden. In hoeverre de aantallen gerealiseerd zijn door de projecten (**netto effect**) is moeilijk te zeggen. In de eerste plaats hangt de terugkeer mede af van de economische situatie in Nederland en in het land van (mogelijke) terugkeer en van het vreemdelingenbeleid dat op het moment van toepassing is. In de tweede plaats is een EVF-project vaak één van de activiteiten in het netwerk van

de organisaties die zich bezighouden met terugkeer. In hoeverre de daadwerkelijke terugkeer van de deelnemers te danken is aan de EFV-projecten is dus moeilijk aan te geven. Wederom is het dus van belang om op te merken dat een goede monitoring van de deelnemers na afloop van de projecten nodig is. Zo kan een beter inzicht verkregen worden in de daadwerkelijke terugkeer en de feitelijke effectiviteit van dit soort projecten. Het aantal bemiddelde deelnemers ligt ruim boven de doelstelling als gevolg van het project van IOM, waar bemiddeling heeft plaatsgevonden voor 288 deelnemers met medische problemen.

In 2005 zijn bijna 3.500 personen via het IOM vrijwillig teruggekeerd naar het land van herkomst. Daarnaast zijn er personen teruggekeerd zonder hulp van officiële instanties, maar daarover zijn geen gegevens beschikbaar. De projecten op het gebied van de maatregel terugkeer hebben er voor gezorgd dat (minimaal) 153 deelnemers daadwerkelijk zijn teruggekeerd. Op grond van deze cijfers is het **bereik** van EVF beperkt. Het gaat dan om ongeveer 5% “extra” terugkeer, mede als gevolg van de EVF (terugkeer) projecten.

Een deel van de activiteiten die in het kader van EVF worden gestimuleerd is gericht op het bewustwordingsproces, bij deelnemers en begeleiders. Het doel van projecten als die van SNV (*Oriëntatie op terugkeer naar Sierra Leone*) en Fatusch (*Terug naar de toekomst*) is deze bewustwording, om deelnemers te stimuleren een keus te maken en daarbij terugkeer als reële optie te zien. Dit soort activiteiten lijkt van betekenis, omdat het bij de deelnemers en hun omgeving de gedachten over terugkeer stimuleert. Het effect van deze activiteiten is echter nauwelijks meetbaar.

De projectleiders geven aan dat het EVF een **toegevoegde waarde** heeft gehad voor de projecten. Zo geven vier projectleiders aan dat zonder hulp van het EVF de projecten helemaal niet zouden zijn uitgevoerd, in welke vorm dan ook. Verder geeft één projectleider aan dat zonder hulp van het EVF het project wel zou zijn uitgevoerd, maar op kleinere schaal. In een interview komt naar voren dat het heel moeilijk is om andere financiers te vinden op het gebied van de maatregel ‘vrijwillige terugkeer’, en dat was zeker zo in het jaar 2004. Voor veel fondsen en organisaties lag dit thema politiek gevoelig en men bleek daarom niet of nauwelijks bereid om budget vrij te maken voor deze projecten. Op dit moment ligt de situatie vermoedelijk anders, en is het thema “terugkeer” minder “taboe”. Niet ondenkbaar is dat succesvolle EVF projecten hieraan hebben bijgedragen.

Tabel 4.3 Doelstellingen en realisaties van terugkeerprojecten per indicator

Indicator (a)	Aantal projecten	Doelstelling op projectniveau	Realisatie
Aantal deelnemers doelgroep aan project	5	185	1240
Potentieel terugkerenden zijn geïnformeerd over mogelijkheden tot terugkeer	4	190	681
Bemiddeling	1	30	288
Feitelijke terugkeer	5	115	153

(a) Aantallen deelnemers zijn afkomstig uit kwartaalrapportages. Overige indicatoren zijn afkomstig uit de enquête onder projectleiders.

4.2.4 STRUCTUURVERSTERKING

Uit gesprekken en de verslagen van de projectleiders blijkt dat 15 van de 18 projecten zich (ook) hebben gericht op het versterken of verbeteren van structuren of systemen. Voor vier projecten is het verbeteren van structuren of systemen het hoofddoel geweest en voor de andere projecten een neven-doel. Er vallen drie vormen van structuurversterking te onderscheiden:

- Verbetering van samenwerking tussen betrokken instanties in het veld.
- Versterking van systemen en instrumenten en/of het ontwikkelen van methodieken.
- Versterken van de deskundigheid van degenen die vrijwillig of beroepsmatig op het terrein werkzaam zijn.

De meerderheid van de projectleiders (11) geeft aan dat de op structuurversterking gerichte projecten zich (onder meer) richten op verbetering van de samenwerking tussen betrokken instanties in het veld. De meeste projectleiders vinden dat het project een positieve bijdrage heeft geleverd aan de samenwerking tussen de betrokken organisaties. Afhankelijk van de aard van het project heeft deze betrekking op samenwerking tussen instanties binnen Nederland en/of samenwerking met instanties in het land van terugkeer. Tien van de 15 projectleiders geven aan dat het project een groot effect heeft gehad op de verbetering van de samenwerking tussen betrokken instanties in Nederland en twee projecten hebben in die zin een beperkt effect gehad. Slecht één projectleider van een terugkeerproject geeft aan dat het project een groot effect heeft gehad op de samenwerking met instanties in het land van terugkeer. Overigens worden ook projecten zonder expliciete doelstellingen op dit aspect positieve effecten op de samenwerking genoemd.

Een aantal projecten is gericht op het versterken van systemen en instrumenten en de ontwikkeling van methodieken. Een deel van deze is te vinden in de literatuurlijst. Het gaat hierbij onder andere om:

- Methodiek voor het ontwikkelen van ketenrichtlijnen gezondheidszorg asielzoekers (GGD Nederland).
- Ontwikkeling van nieuwe inburgeringmethodiek (Cedris).
- De ontwikkeling van een overdraagbare methodiek voor het organiseren van de actieve en evenredige betrokkenheid en stem van vluchtelingen zelf in netwerken, overleg en activiteiten die zijn bedoeld voor vluchtelingen.
- Het ontwikkelen van een begeleidingsmethodiek ter ondersteuning van het besluitvormingsproces rond terugkeer van jongeren uit Sierra Leone van wie wordt verwacht of van wie definitief is vastgesteld, dat zij niet langer in Nederland kunnen blijven.
- Terugkeermethodiek bedoeld voor instanties die in de toekomst met terugkeer van uitgeprocedeerde asielzoekers te maken krijgen.

Behalve door het versterken van samenwerking tussen instanties en het ontwikkelen van instrumenten is (net als in andere jaren) structuurversterking nagestreefd via training van mensen die rechtstreeks met de doelgroep te maken hebben. Zes projectleiders geven aan

dat de deskundigheid van bijvoorbeeld vrijwilligers, leerkrachten en counselors is vergroot dankzij de EVF-projecten.

In totaal is in de verschillende opvang- en integratieprojecten de kennis en expertise van 474 deskundigen¹⁵ vergroot. Bij de maatregel ‘vrijwillige terugkeer’ is weinig tot geen aandacht geweest voor het versterken van de deskundigheid. Wel is bij één project één van de doelstellingen geweest om beleidsmakers (en ander breed publiek) die zich op één of andere wijze bezighouden met remigratie, inzicht te bieden in het proces van beslissing over remigratie en de terugkeer zelf. Dit is gedaan door middel van de productie van drie documentaires die op DVD worden verspreid. Het is moeilijk te schatten hoeveel mensen door de DVD’s geïnformeerd zijn, dan wel hun deskundigheid hebben vergroot. Ook moet bedacht worden dat de intensiteit van deskundigheidsbevordering verschilt per project. Soms gebeurt dit op intensieve wijze door middel van bijvoorbeeld meerdaagse trainingen en soms op een minder intensieve wijze via een handleiding, folder of een korte bijeenkomst (studiedag, studiemiddag of conferentie).

Alle projectleiders¹⁶ zijn van mening dat de instrumenten, maatregelen of methoden in vergelijking met het reguliere beleid als vernieuwend gekenschetst kunnen worden. De meeste projectleiders geven aan dat het project vernieuwend is op meerdere punten. Hierbij kan gedacht worden aan de inhoud van het instrument, de methode, de doelgroep, de regio en de betrokken partijen. In de meeste gevallen wordt de methode (13x) en de toepassing op de doelgroep (13x) als nieuw aangemerkt. Verder worden samenwerking (8x), toepassing in een andere regio (6x) en de inhoud (6x) als vernieuwende factoren gezien. De volgende voorbeelden kunnen de vernieuwing illustreren:

- Via documentaires is getracht de discussie over vrijwillige terugkeer open te breken. In die zin, dat mensen meer gefundeerd kunnen nadenken over de mogelijkheid van terugkeer. Zowel bij beleidsmakers, als bij vluchtelingen en doelgroeporganisaties was dit een redelijk “taboe” onderwerp, ten tijde van de start van het project. Wel is het zo dat in de periode dat het projectvoorstel werd opgesteld er maatschappelijk een verschuiving optrad in de richting van de “voordelen” of “wenselijkheid” van terugkeer.
- Meer allochtonen in de media laten werken, maar ook hun optreden in de media verbeteren en vergroten. Het doel hiervan is om meer mensen van allochtone afkomst (vluchtelingen) voor de camera te laten verschijnen en de deelname aan het publieke debat te vergroten.
- Het ontwikkelen van ketenrichtlijnen voor de toegeleiding van asielzoekers naar de (reguliere) medische zorg. Een goede stroomlijning van het zorgaanbod voor asielzoekers is noodzakelijk, omdat de asielzoekers in de meeste gevallen moeilijk onderscheid kunnen maken tussen zorgaanbieders en niet weten waar ze het beste terecht kunnen.

Via de enquête is getracht een beeld te krijgen van de omvang van het structuurversterkende effect. Er zijn aan de projectleiders vragen gesteld over de effecten

---

¹⁵ Dit aantal is ontleend aan de aantallen die de projectleiders hebben ingevuld bij de enquête. Het daadwerkelijke aantal kan dus hoger liggen, aangezien niet alle gegevens bekend zijn.

¹⁶ Het gaat hier weer om de projectleiders die meegewerkt hebben aan de enquête.

op de (kwaliteit van de) opvangcapaciteit en de infrastructuur voor de opvang in het land van herkomst. Deze aspecten zijn voornamelijk van toepassing bij de maatregelen opvang en vrijwillige terugkeer.

Twee projectleiders onder de maatregel **opvang** vinden dat hun project een groot effect heeft gehad op het verbeteren van de opvang. De projectleider van het derde opvangproject is van mening dat het project een beperkt effect heeft gehad op de verbetering van de opvang. Twee integratieprojecten geven aan dat ze in dit opzicht een beperkt dan wel groot effect hebben gehad. Uit de vaststellingsformulieren van desbetreffende projecten is niet vast te stellen op welke punten de opvang dan verbeterd zou zijn.

Zoals eerder in deze paragraaf beschreven geeft slechts één projectleider onder de maatregel **vrijwillige terugkeer** aan dat het project een groot effect heeft gehad op het verbeteren van de samenwerking met instanties in het land van terugkeer. Een andere projectleider ziet op dit punt een beperkt effect. Op het verbeteren van de infrastructuur in het land van terugkeer wordt bij twee projecten een beperkt effect gerapporteerd.

4.3 NEVENEFFECTEN

De volgende gunstige neveneffecten kunnen op basis van de interviews en de enquêtes worden benoemd:

- Drie projectleiders geven aan dat het project grote uitstralingseffecten heeft gehad naar de omgeving van deelnemers en zes projectleiders rapporteren in dit opzicht een beperkt effect.
- Het project heeft een positief effect gehad op de reguliere samenwerking tussen allerlei organisaties en instellingen die betrokken zijn bij de doelgroep.
- Bij GGZ Nederland is internationale belangstelling ontstaan voor het project.
- SOMVAO geeft aan dat het project heeft geresulteerd in een grotere bewustwording van de aard en achtergronden van de problematiek, zowel bij de doelgroeporganisaties als bij de reguliere instellingen.
- Bij Cedris is de ontwikkeling van de methodiek een (onverwacht) neveneffect van het project.

Vergelijkbare neveneffecten zijn waargenomen in de voorgaande EVF programmajaren. Neveneffecten lijken zich daarmee vrijwel continu te manifesteren in het kader van EVF-projecten. Dit kan samenhangen met de aandacht voor de vernieuwing in het EVF en het betrekken van nieuwe uitvoerende organisaties.

4.4 EFFICIËNTIE

In totaal is aan 18 projecten een bijdrage van het EVF toegezegd. Al deze projecten zijn uiteindelijk uitgevoerd en hebben gebruik gemaakt van het EVF. Zoals in hoofdstuk twee al naar voren is gekomen, is bij de toekenning van de EVF-bijdragen meer dan het beschikbare budget toegewezen. Dit is gedaan, omdat de ervaring tot nu toe leert dat bij de uitvoering van de projecten uiteindelijk in veel gevallen onderuitputting plaatsvindt. In

tabel 4.4 is te zien dat naar verwachting uiteindelijk 2,6 miljoen EVF-bijdrage wordt uitgekeerd¹⁷. Dit bedrag is lager dan het aanvankelijk beschikbaar gestelde en toegekende bedrag. Dit komt doordat de meeste projecten binnen de begroting zijn gebleven en een paar projecten ver onder de begroting zijn gerealiseerd. Hierdoor is uiteindelijk 13% van de toegekende EVF-bijdrage niet benut.

Tabel 4.4 Beschikbare, toegekende en uitgekeerde EVF-bijdrage naar maatregel (afgerond, x 1.000 Euro)

	Beschikbaar EVF-budget	Toegekende EVF-bijdrage	Uitgekeerde EVF-bijdrage (a)	Verhouding uitgekeerd/toegekend
Opvang	446	343	264	77%
Integratie	1189	1391	1238	89%
Vrijwillige terugkeer	1189	1118	951	85%
Technische bijstand	149	149	149	100%
Totaal	2972	3001	2602	87%

(a) Voor 16 projecten gaat het hier om de gevraagde EVF bijdrage bij beëindiging van het project en bij twee projecten gaat het om het toegekende bedrag bij de start van het project.

Bron: Nederland, programmasecretariaat EVF, Ministerie van Justitie.

In tabel 4.5 zijn de begrote en gerealiseerde kosten per maatregel weergegeven. In totaal bedraagt het verschil tussen de gerealiseerde en de begrote kosten ongeveer 1,1 miljoen Euro. Ook per maatregel verschillen de begrote en gerealiseerde kosten. Bij elke maatregel vallen de kosten ongeveer 400 duizend euro lager uit dan gerealiseerd. Dit is een verandering ten opzichte van 2003. Toen lagen de gerealiseerde kosten dicht bij de begrote kosten. Op projectniveau zien we echter dat bij de meeste projecten de begrote- en gerealiseerde kosten redelijk overeenkomen. Bovenstaande verschillen worden dus veroorzaakt door enkele projecten die ver beneden de begroting zijn gebleven. Dit betrof in de eerste plaats het opvangproject voor vrouwen, waar uit nader onderzoek bleek dat er minder behoefte was, doordat elders in het land vergelijkbare initiatieven waren ontplooid. Bij het tweede project (KENTEQ) bleken problemen rond de cofinanciering en de medewerking van een van de betrokken organisaties er toe te leiden dat het project een kortere looptijd had dan gepland, waardoor het project uiteindelijk op kleinere schaal is uitgevoerd.

¹⁷ Dit is ten tijde van deze evaluatie nog niet helemaal zeker, omdat nog niet voor alle projecten de daadwerkelijke uit te keren EVF-subsidie is geaccordeerd door het Programmasecretariaat.

Tabel 4.5 *Begrote subsidiabele kosten en gerealiseerde kosten naar maatregel (afgerond, x 1.000 Euro)*

	Begrote subsidiale kosten	Gerealiseerde kosten (a)	Verhouding realisatie/begroot
Opvang	1.409	1.082	77%
Integratie	2.838	2.423	85%
Vrijwillige terugkeer	2.249	1.854	82%
Totaal (18 projecten)	6.497	5.360	82%

(a) Voor 16 projecten gaat het om definitief gerealiseerde kosten, voor twee projecten om de te verwachten subsidiabele kosten.

Bron: Nederland, programmasecretariaat EVF, Ministerie van Justitie.

In tabel 4.6 zijn de begrote en gerealiseerde kosten afgezet tegen het aantal deelnemers aan de projecten. We hebben hierbij gekeken naar 15 projecten met deelnemers. De overige drie projecten zijn uitsluitend gericht op structuurversterking. De gerealiseerde kosten per deelnemer liggen in totaal ruim onder de begrote kosten (33%). Dit geldt ook voor elke maatregel afzonderlijk. De lage kosten per deelnemer zijn hoofdzakelijk het gevolg van het hoge aantal gerealiseerde deelnemers, dat beduidend boven het beoogde aantal ligt.

Tabel 4.6 *Begrote subsidiabele kosten en gerealiseerde kosten (afgerond) per deelnemer naar maatregel.*

	Kosten per deelnemer (begroot)	Kosten per deelnemer (gerealiseerd)	Verhouding realisatie/begroot
Opvang	5.950	3.012	51%
Integratie	4.755	2.696	57%
Vrijwillige terugkeer	8.678	1.078	12%
Total (15 projecten)	5.758	1.890	33%

Bron: Nederland, project presentatieformulieren en kwartaalrapportages van individuele EVF-projecten en gegevens van het programmasecretariaat EVF (financiële gegevens) aangevuld met informatie uit de enquête/interviews onder projectverantwoordelijken (deelnemersgegevens).

Om de kosten in perspectief te plaatsen vergelijken we in tabel 4.7 de gerealiseerde kosten per deelnemer met de kosten per deelnemer in voorgaande jaren van het EVF-programma en vergelijkbare subsidieprogramma's. Vergelijkingen van tabel 4.6 en 4.7 maakt duidelijk dat, behalve bij vrijwillige terugkeer, de kosten per deelnemer in het EVF-programmajaar 2004 beduidend hoger liggen dan in de voorgaande jaren. In de jaren 2000 tot 2003 was een dalende trend te zien, maar deze is nu onderbroken. In 2003 bedroegen de kosten per deelnemer 947 euro. In 2004 zijn deze weer gestegen tot 2.628 Euro per deelnemer. Bij opvang en integratieprojecten zijn de kosten per deelnemer beduidend toegenomen in vergelijking met 2003; bij vrijwillige terugkeer zijn deze juist afgenomen. Zoals gezegd liggen bij vrijwillige terugkeer de kosten per deelnemer weliswaar lager, maar uitgerekend per feitelijk teruggekeerde deelnemer zijn deze aanzienlijk hoger.

In tabel 4.7 zijn ook de kosten per deelnemer aan projecten van andere subsidieprogramma's weergegeven. Projecten op het gebied van opvang in 2004 kennen in zowel historisch perspectief als in vergelijking met deze andere programma's relatief hoge kosten per deelnemer. Bij de maatregel integratie zijn de kosten per deelnemer hoger dan in eerdere jaren, maar deze liggen nog altijd onder de kosten per deelnemer in 2000/2001. De kosten komen overeen met minder intensieve maatregelen in de Nederlandse Arbeidsvoorziening. Bij vrijwillige terugkeer zijn de kosten opnieuw lager dan vorig jaar. Bij deze projecten is een duidelijke neerwaartse trend waarneembaar, als gevolg van een combinatie van een stijgend aantal deelnemers en een keuze voor een grotere diversiteit in de aanpak (niet alleen intensieve varianten). De kosten per deelnemer zijn gemiddeld bijna twee keer zo hoog als in 2003, maar nog altijd vergelijkbaar of zelfs iets lager dan die van vergelijkbare projecten in het kader van andere maatregelen.

Tabel 4.7 Kosten per deelnemer voor verschillende subsidieprogramma's

EVF subsidieprogramma		2000/2001	2002	2003	2004
Totaal		3.924	1.412	947	1.890
Opvang		3.266	1.034	656	3.012
Integratie		4.713	822	1.470	2.696
Vrijwillige terugkeer		5.700	4.860	2.683	1.078
Andere subsidieprogramma's					
EQUAL		2.700			
Arbeidsvoorziening (schatting 2001)	Extensieve bemiddeling	1.800			
	Scholing	3.700			
	Intensieve trajecten	8.000			

(a) *Exclusief twee grootschalige projecten onder integratie en vrijwillige terugkeer.*

(b) *Exclusief één grootschalig project onder integratie.*

4.5 CONCLUSIES

De EVF-projecten in 2004 zijn in bruto termen effectief. Het beoogde aantal deelnemers is bij alle thema's behaald en de meeste subdoelen zijn ook ruim gerealiseerd. Hierbij kan gedacht worden aan de vergroting van de deskundigheid van vrijwilligers, het starten en beëindigen van een opleiding en bemiddeling bij terugkeer. Alleen bij de maatregel integratie blijven de realisaties iets achter bij de doelstellingen. Het aantal deelnemers dat een diploma/certificaat heeft behaald en het aantal deelnemers waarvan de zelfredzaamheid is verbeterd blijven een fractie onder de vooraf beoogde aantallen.

Het vaststellen van de netto effectiviteit is minder vanzelfsprekend. Het staat vast dat individuele deelnemers baat hebben bij de projecten, maar het is niet eenvoudig om deze resultaten naar het macroniveau te vertalen.

Wel zijn er voldoende aanwijzingen voor een toegevoegde waarde van EVF. Diverse projecten zouden zonder de EVF-bijdrage niet tot stand zijn gekomen, of alleen op

kleinere schaal of met een aangepaste opzet zijn uitgevoerd. In 2004 lijkt vooral ruimte te zijn geweest voor innovatieve projecten, met deelname van dichterbij de doelgroep staande organisaties, dan wel meer vanuit het perspectief van de doelgroep opererende organisaties. Het feit dat meer dan de helft van de uitvoerders niet eerder een EVF-project heeft uitgevoerd wijst eveneens in die richting.

Belangrijke meerwaarde is dan ook gerealiseerd via structuur- en systeemversterking, waaraan naar verhouding veel aandacht is uitgegaan. De meeste projectleiders menen dat er van hun project een positief effect is uitgegaan op de samenwerking tussen betrokken organisaties. Verder zijn er enkele methodieken en aanpakken ontwikkeld die in de toekomst verder kunnen worden toegepast. Begeleiders, deskundigen, vrijwilligers, etc. zijn in diverse projecten bijgeschoold, dan wel getraind. Ook dat is een vorm van structuurversterking. Via versterking van structuren neemt naar verwachting de kans op blijvende effecten (duurzame en indirecte effecten) toe. De omvang daarvan is echter niet precies aan te geven.

Op programmaniveau is 13% van de beschikbare middelen feitelijk niet benut. Dit hangt hoofdzakelijk samen met onderbesteding bij twee grote projecten. De middelen die wel zijn benut zijn verhoudingsgewijs efficiënt ingezet. Vrijwel alle projecten zijn binnen de begroting uitgevoerd. De kosten per deelnemer zijn met bijna 2.000 Euro gemiddeld weliswaar hoger dan in 2003, maar nog altijd vergelijkbaar met soortgelijke projecten elders. De kosten per deelnemer zijn vooral bij opvangprojecten ongunstig beïnvloed door een achterblijvende uitvoering in één van de projecten. Bij terugkeerprojecten vertonen de kosten per deelnemer in de tijd een dalende trend. In termen van kosten per feitelijk teruggekeerde deelnemer blijven deze projecten tamelijk kostbaar. We tekenen aan dat terugkeer moeilijk is te monitoren, waardoor de feitelijke terugkeer iets hoger zou kunnen liggen dan de (beschikbare) cijfers illustreren.

5 DUURZAAMHEID

Bij duurzaamheid gaat het om de vraag of de resultaten van een project ook een vervolg krijgen. Dit kan in de vorm van een vervolgproject, maar ook kunnen (bepaalde) elementen uit het project worden overgenomen in het reguliere beleid, reguliere activiteiten of in andere projecten. Dit laatste wordt mainstreaming genoemd. In de enquête die aan de projectleiders is voorgelegd zijn vragen opgenomen met betrekking tot bekendheid en duurzaamheid van het project. De bekendheid is van belang, omdat deze grote invloed heeft op de mate waarin elementen worden opgenomen in het reguliere beleid

In tabel 5.1 zijn de resultaten van de enquête weergegeven. Dertien van de 15 respondenten geven aan dat het project een vervolg heeft gekregen. De meeste projecten (9) krijgen op meer dan één manier een vervolg. Het gaat bij een vervolg in de meeste gevallen om de opname van (elementen uit) het project in het reguliere beleid of aanbod van één of meer van de deelnemende organisaties. Dit wordt door alle drie de opvangprojecten genoemd en door drie van de integratie- en twee van de terugkeerprojecten. Verder geeft een even groot aantal (8) van de projectleiders aan dat elementen uit het project zullen worden verwerkt in andere projecten.

Tabel 5.1 Manieren waarop aan het project een vervolg wordt gegeven (meer dan één antwoord mogelijk)

Wel of geen vervolg gekregen	
Geen vervolg	2
Wel een vervolg	13
Manier waarop vervolg gegeven wordt:	
Het project wordt met ongeveer dezelfde aanpak herhaald	2
Het project wordt in gewijzigde vorm herhaald	5
Elementen uit het project worden in andere projecten verwerkt	8
(Elementen uit) het project worden opgenomen in het reguliere beleid of aanbod van een of meer deelnemende organisaties	8
(Elementen uit) het project worden overgenomen door een of meer niet deelnemende organisaties	4

Bron: Enquête onder projectleiders (15).

De laatste twee antwoordcategorieën in de tabel hebben betrekking op het aspect mainstreaming. In totaal geven 12 van de 15 projecten, die een vervolg hebben gekregen, aan dat mainstreaming heeft plaatsgevonden via één of meer organisaties die wel (8) of niet (4) aan het project hebben deelgenomen. Deze resultaten zijn vergelijkbaar met eerdere jaren.

Net als voorheen komt mainstreaming mede door de bekendheid die is gegeven aan de projectresultaten bij betrokkenen in het reguliere beleid. Dit gebeurt meestal in de vorm van mondelinge contacten (11 projecten) of een informatiebrochure (10 projecten). Bij

zeven projecten was ook sprake van informatievoorziening via seminars, conferenties en algemene voorlichtingsbijeenkomsten.

De wijze van presentatie van projectresultaten is mede afhankelijk van de opzet en het doel van een project. Vaak zijn de meest relevante organisaties direct betrokken bij de projectuitvoering en deze kunnen via hun eigen netwerken de informatie verder doorspelen.

Grootschalige, directe en/of interactieve verspreiding heeft in specifieke omstandigheden een meerwaarde. Zo blijkt het project van de GGD (ketenrichtlijnen zorg) niet alleen van betekenis in het kader van de zorgverlening aan asielzoekers, maar ook betekenis te hebben voor andere doelgroepen in de zorg en er bleek belangstelling vanuit het buitenland, omdat men daar met vergelijkbare (coördinatie)problemen te maken heeft. Informatie over de feitelijke gang van zaken rond terugkeer, zoals in de documentaires die in het kader van één van de projecten is weergegeven, blijkt een nuttige bron van informatie voor allerlei organisaties die in contact zijn met vluchtelingen en asielzoekers. Het geeft velen inzicht in het feit dat (vrijwillige) terugkeer in veel gevallen een even reële optie is als verblijf in een opvangland.

Twaalf van de 15 projectleiders geven aan dat de organisaties die bij het project zijn betrokken, bij gebleken succes, elementen uit het project gaan overnemen in hun reguliere activiteiten/beleid. Dit sluit aan op de wens op om via EVF duurzame effecten te realiseren.

In tabel 5.2 staan de organisaties en instellingen die volgens de projectleiders elementen uit de projecten gaan opnemen in de beleidsuitvoering. Het gaat hier toch vooral om uitvoerende beleidsaspecten als: Hoe kom je in contact met de doelgroep? En waar zijn bepaalde experts te vinden? Er vindt als het ware een uitwisseling van best practices plaats. We zien dat bij de maatregel opvang het COA vooral het beleid zal uitvoeren. Bij de maatregel integratie zijn dit voornamelijk vluchtelingenorganisaties en welzijnsorganisaties en bij terugkeer het IOM. Door het relatief zware gewicht van integratieprojecten blijkt dat in totaal vooral welzijns- en vluchtelingenorganisaties elementen uit de EVF-projecten (mogelijk) in hun beleid meenemen.

Tabel 5.2 Instanties die (mogelijk) beleid uitvoeren, naar maatregel

Instanties	Opvang	Integratie	Terugkeer	Totaal
Onderwijsinstellingen	-	2	-	2
COA	2	-	-	2
Gemeenten	-	1	1	2
IOM	-	-	2	2
Professionele particuliere organisaties	-	1	-	1
Welzijnsorganisaties	1	3	1	5
Vakbonden	-	-	-	-
Migrantenorganisaties	-	2	-	2
Vluchtelingenorganisaties	1	5	-	6
Organisaties in het land van herkomst	-	-	1	1
Totaal	4	14	5	23

Bron: Enquête onder projectleiders (N=13).

Drie van de 14 projectleiders¹⁸ geven aan dat in het project gebruik is gemaakt van “best practices” elders in Europa. Dit aantal is vergelijkbaar met 2003 toen er bij vijf projecten gebruikt van werd gemaakt. Daarnaast zijn bij vijf van de 15 projecten tijdens de opzet of gedurende de looptijd van de projecten ook contacten geweest met organisaties in andere Europese landen. Hier ging het in twee gevallen om intensief contact en in drie gevallen om globale contacten. De Europese landen die hierbij worden genoemd zijn: Verenigd Koninkrijk (3x), België en Italië. Tevens wordt in verschillende landen binnen en buiten Europa samengewerkt in het kader van IOM-missies, maar het is niet duidelijk in welke landen deze samenwerking plaatsvindt.

Hoewel toenemend in betekenis, is de internationale dimensie van de EVF-projecten nog altijd beperkt en incidenteel van karakter. Wanneer uitwisseling van ervaringen en expertise wenselijk is in Europees verband, dan betekent dit dat hieraan nadrukkelijk aandacht moet worden besteed in het EVF-programma en dat er mogelijk additionele voorwaarden en/of wensen moeten worden geformuleerd voor EVF-projecten. Mogelijk zijn specifieke (financiële) stimulansen noodzakelijk. In de praktijk blijken namelijk de hoge reis- en verblijfkosten een belemmering voor directe contacten in andere Europese landen.

Er kan geconcludeerd worden dat het aspect duurzaamheid binnen het EVF-programma ook in 2004 gewaarborgd wordt. Net als in eerdere jaren krijgen de meeste projecten een vervolg en worden elementen van de projecten naar verwachting opgenomen in het beleid of de beleidsuitvoering van andere organisaties (mainstreaming). Voorwaarde voor mainstreaming is bekendheid met de projectresultaten. Over projectresultaten worden anderen in de meeste gevallen geïnformeerd via mondelinge contacten en informatiebrochures. Uit de interviews komt naar voren dat hoe persoonlijker en hoe (inter)actiever de resultaten worden doorgegeven hoe groter het mogelijke (duurzame) effect van een project.

---

¹⁸ 14 projectleiders hebben deze vraag beantwoord.

6 KNELPUNTEN, SUCCES- EN FAALFACTOREN

6.1 PROJECTUITVOERING

Knelpunten en aanpassingen zijn inherent aan projecten in een voortdurend veranderende omgeving met veel actoren. Bij aanvang van projecten moeten vaak veronderstellingen en schattingen worden gemaakt over de omvang van de doelgroep en bij welk deel daarvan een bepaald resultaat wordt gehaald. De uitvoering van projecten loopt in de praktijk vaak anders dan vooraf gepland is.

In tabel 6.1 zien we dat bij 11 van de 15 projecten na aanvang aanpassingen hebben plaatsgevonden. Bij ongeveer de helft van de projecten (7) is de voorgenomen projectperiode bijgesteld. Bij zes projecten is de doelwaarde van het deelnemersaantal aangepast en bij vier de bij de uitvoering betrokken instanties. Andere aanpassingen betreffen: cofinanciering (3), methodiek (3), ontwikkelingspartnerschappen (2), disseminatie/communicatie (2), doelstelling (2), doelgroep (1) en omvang subsidie (1).

Tabel 6.1 Punten waarop projecten zijn aangepast nadat ze van start zijn gegaan

Project aangepast	
nee	4
ja	11
Op welke punten aangepast	
Doelgroep	1
Omvang subsidie	1
Ontwikkelingspartnerschappen	2
Disseminatie/communicatie	2
Doelstelling (gedeeltelijk)	2
Cofinanciering	3
Methodiek	3
Bij uitvoering betrokken instanties	4
Deelnemersaantal	6
Projectperiode	7

Bron: Enquête projectleiders (N=15).

Onzekerheid over de omstandigheden waaronder het project moet worden uitgevoerd doen zich nog in sterke mate voor ten tijde van de projectaanvraag. In veel gevallen wordt mede daarom in de projectuitvoering een fase van voorbereiding opgenomen. Veel van de noodzakelijke of gewenste aanpassingen manifesteren zich in deze fase. Een aantal zaken blijft in de EVF-projecten structureel als aandachtspunt terugkeren, en zo ook in 2004: de projectperiode, het bereiken van de doelgroep en de samenwerking met deelnemende organisaties (zowel uitvoerend, als in termen van cofinanciering).

De genoemde cijfers geven geen inzicht in de specifieke achtergronden van aanpassing van de oorspronkelijke opzet. Het maakt namelijk verschil of de projecten gedwongen zijn tot aanpassing omdat de omstandigheden zijn veranderd, of dat men kiest voor aanpassing omdat zich gedurende de uitvoering betere perspectieven voordoen. In beide gevallen geldt dat de nu voor de aanvraag beschikbare voorbereidingstijd veelal niet voldoende is om alle aspecten van de uitvoering in voldoende mate uit te werken. Bovendien blijkt dat de uitloop van projecten zich vooral manifesteert in het voorbereidende traject in de uitvoering, omdat dan een aantal zaken praktisch zichtbaar wordt. Aan verruiming van de looptijd van projecten wordt in de voorwaarden van EVF II tegemoet gekomen. Dit kan betekenen dat het aantal noodzakelijke aanpassingen terugloopt, omdat er dan meer tijd is voor een adequate voorbereiding van de projecten. Het zou overigens ook kunnen betekenen dat er in de voorwaarden van EVF enige randvoorwaarden zouden kunnen worden toegevoegd, zodanig dat volledige financiering geaccordeerd wordt, nadat de voorbereidingsfase is afgerond en meer duidelijkheid bestaat over de (gedetailleerde) opzet en uitvoering van het project.

Naar de mening van de projectleiders hoeven de knelpunten en aanpassingen het succes van de projecten niet aan te tasten. Integendeel, de projectleiders beschouwen de projecten veelal als succesvol. Diverse van de in de vragenlijst aangegeven beïnvloedende factoren worden eerder als een impuls gezien dan als een belemmering. In tabel 6.2 zijn de resultaten weergegeven.

Tabel 6.2 Factoren die een impuls of belemmering voor het succes van het project zijn

	Ze er bel angrij ke imp uls	Bel angrij ke imp uls	Ne utraal	Bel angrij ke be lem mering	Ze er bel angrij ke be lem mering
Samenwerking met andere instanties	3	8	2	1	1
Motivatie bij de deelnemers	4	7	1	2	-
Budgettaire ruimte	5	2	6	1	-
Publiciteit	1	4	9	-	-
Monitoring en evaluatie	-	4	9	-	-
Deskundigheid bij degene die project uitvoeren	3	8	3	-	-

Bron: Enquête projectleiders (N=15).

Vooraf samenwerking, motivatie en deskundigheid van betrokkenen bij het project worden als belangrijke tot zeer belangrijke impulsen beschouwd voor het succes van het project. Ook de budgettaire ruimte wordt belangrijk geacht. Monitoring en evaluatie worden in mindere mate als impuls, maar zeker niet als belemmering gezien.

In enkele gevallen zijn de samenwerking met andere instanties en de motivatie bij de deelnemers als faalfactor genoemd. Uit de interviews blijkt bijvoorbeeld dat de onzekere situatie (over terugkeer) waarin de deelnemers verkeren, zorgt voor een slechte motivatie, die weer een negatieve invloed heeft op de resultaten van het project. Problemen met de budgettaire ruimte hangen samen met de financieringsvoorwaarde van EVF, waardoor het voor bepaalde commerciële organisaties moeilijk is om alle (overhead)kosten in het kader

van EVF vergoed te krijgen. Dit is vooral een probleem voor kleine organisaties en weerhoudt dergelijke organisaties mogelijk van het indienen van projectaanvragen.

De mate waarin aanpassingen zijn aangebracht is niet uitsluitend afhankelijk van de ontwikkelingen in het project tijdens de uitvoering. Uiteindelijk dienen belangrijke wijzigingen in de opzet en uitvoering te worden geaccordeerd door het Programmasecretariaat. Op dit punt zijn de geïnterviewde projectleiders unaniem van mening dat er een hoge mate van flexibiliteit en ondersteuning is van het Programmasecretariaat bij het aanbrengen van noodzakelijke of wenselijke aanpassingen in de projectuitvoering. Deze flexibiliteit maakt het aanbrengen van aanpassingen ook mogelijk. In enkele gevallen is de voortgang wel gehinderd door een verlate schriftelijke bevestiging van een eerder mondelinge toezegging van het Programmasecretariaat.

6.2 REGELS EN PROCEDURES

De procedures rond het EVF kunnen bijdragen aan het slagen of falen van projecten. Enerzijds bieden de procedures mogelijkheden voor sturing van het project, anderzijds brengen de procedures administratieve taken en randvoorwaarden met zich mee, die zodanig als belastend kunnen worden ervaren dat deze het succes van het project juist in de weg staan.

Aanvraag en selectieprocedures

In het jaar 2004 zijn 36 projectvoorstellen ingediend, waarvan uiteindelijk de helft een EVF bijdrage hebben gekregen. Projecten zijn om verschillende redenen niet in aanmerking gekomen voor een subsidie uit het EVF. Projectaanvragen worden beoordeeld aan de hand van twee typen beoordelingscriteria, te weten:

- a. Formele afwijzingsredenen op grond van de algemene en subsidiabiliteitscriteria.
- b. Inhoudelijke criteria. Formeel goedgekeurde projecten worden aansluitend beoordeeld op inhoud, kans van slagen, innovativiteit, duurzaamheid, de betrokken doelgroep en de kwaliteit van de uitvoerder.

Op grond van de formele criteria moet het project passen binnen het EVF programma, aansluiten op, of in ieder geval niet in strijd zijn met Europees en nationaal beleid en moet de aanvraag volledig, correct en ondertekend zijn. Verder mag de gevraagde EVF-bijdrage hoogstens 50% van de subsidiabele kosten zijn en moeten voor de cofinanciering schriftelijke financieringstoezeggingen beschikbaar zijn.

Zeven van de 18 niet gehonoreerde projectaanvragen zijn afgewezen op grond van de formele criteria. Drie opvangprojecten voldeden hierbij niet aan de financiële eisen¹⁹, twee integratieprojecten pasten niet binnen het EVF-programma, één terugkeerproject was in strijd met het nationaal beleid en bij één project ging het om voortzetting van een

---

¹⁹ Eén van deze projecten vertoonde tevens grote gelijkens met een andere (uiteindelijk wel gehonoreerde) aanvraag.

lopend project²⁰. Eén van de aanvragen viel af omdat de aanvraag – ook na herhaald verzoek – niet volledig is ingevuld. Het gaat bij al deze aanvragen om projecten die qua omvang (kosten, aantal deelnemers), aard en cofinanciering redelijke gelijkenis vertonen met andere EVF-aanvragen.

Als het project voldoet aan de formele criteria, dan volgt de inhoudelijke beoordeling van het project. Eén project dat aan de formele criteria voldeed, is in 2004 uiteindelijk niet beoordeeld, omdat de aanvraag door Cordaid is ingetrokken.

Ter ondersteuning van het beoordelingsproces wordt sinds 2003 gebruik gemaakt van een scorelijst met de inhoudelijke criteria waaraan projecten worden getoetst (zie bijlage 3). Voor elk project wordt een score per onderdeel bepaald en uiteindelijk ontstaat per project tevens een totaalscore. Een project kan echter niet op basis van één criterium worden afgewezen. Het zijn geen gunningcriteria. Het hoeft dus niet zo te zijn dat een weinig innovatief project (dat op dat punt dus slecht scoort) om die reden niet in aanmerking komt voor een EVF-bijdrage. De slechte score kan bijvoorbeeld ruimschoots gecompenseerd worden door een goede score op andere criteria.

Maar ook de totaalscore is niet in alle gevallen doorslaggevend, omdat er altijd een kwalitatieve afweging plaatsvindt. Dit betekent dat bij vergelijkbare scores mede gekeken wordt naar de score per onderdeel en tevens dat specifieke kenmerken van de projecten die niet in de criteria tot uiting komen worden meegewogen in het besluitvormingsproces. Wanneer het EVF budget niet toereikend is om alle goedgekeurde aanvragen een bijdrage toe te kennen, moet een keuze moet worden gemaakt. Dan wordt deze op grond van kwalitatieve overwegingen gemaakt, waarbij het ene criterium en/of specifieke omstandigheid impliciet zwaarder weegt dan het andere.

Verder wordt de afweging per maatregel gemaakt. Het is de praktijk dat onder de ene maatregel veel projecten zijn ingediend en onder een andere weinig. Doordat de afweging van projecten per maatregel plaatsvindt, kan het zo zijn dat een project in de maatregel met weinig aanvragen wordt gehonoreerd, hoewel het project in totaal een lagere score heeft dan een deel van de projecten die onder de andere maatregel niet voor subsidie in aanmerking komen. Dit houdt verband met de keuze die in het programmeringsdocument is gemaakt over de verdeling van de middelen over de drie maatregelen. Die verdeling weerspiegelt de prioriteiten die in EVF aan de maatregelen worden toegekend.

De leden van de Stuurgroep EVF merken zelf ook op dat de beoordelingsprocedure zoals deze in 2004 heeft gewerkt niet in alle gevallen garant staat voor een éénduidige afweging. Men onderschrijft dat de scorelijst inderdaad niet meer is dan een hulpmiddel, maar bij de keuzes in 2004 hebben specifieke omstandigheden een belangrijk gewicht gehad in de keuze, waardoor het nut van de lijst mogelijk beperkt is. Wenselijk wordt geacht dat de hele procedure nog verder wordt geobjectiveerd, al is duidelijk dat dit nooit volledig kan worden gerealiseerd.

Vanuit deze ervaringen wordt elk jaar gewerkt aan een verdere optimalisering en objectivering van de beoordelingsprocedure en het beoordelingsinstrument (scorelijst). In

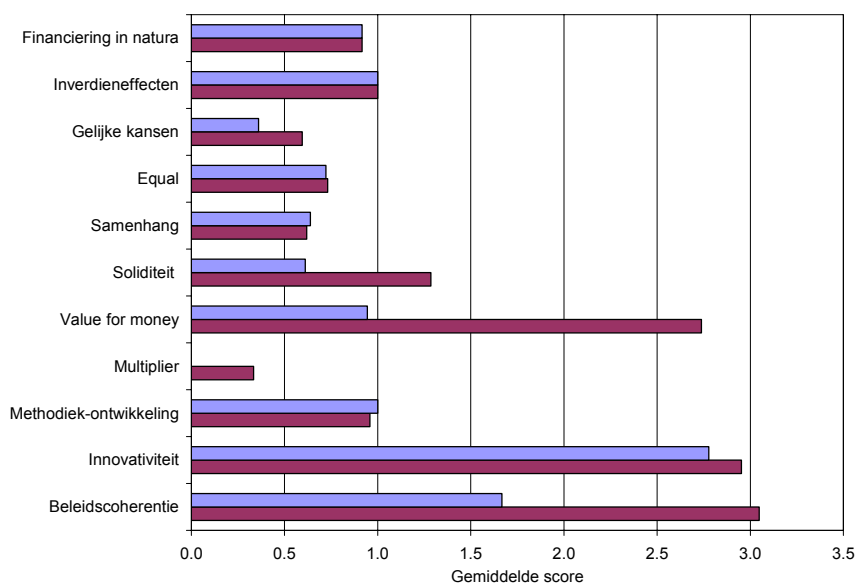
---

²⁰ Om te vermijden dat EVF wordt ingezet ter vervanging van reguliere middelen of basisfinanciering wordt voortzetting van projecten niet gefinancierd via EVF. Projecten die een vervolg zijn op een eerder project, maar duidelijk vernieuwend van karakter zijn kunnen echter wel voor subsidiering in aanmerking komen.

2005 is de procedure verbeterd door twee medewerkers van het Programmasecretariaat onafhankelijk van elkaar de projecten te laten beoordelen. Deze beoordelingen zijn daarna samengevoegd tot een advies aan de Stuurgroep. In voorgaande jaren werden de projecten alleen door de beleidsmedewerker van het programmasecretariaat beoordeeld op basis van de scorelijst. Bovendien is de scorelijst geheel herzien en bevat deze nu ook de mogelijkheid om aan te geven dat er onoverkomelijke bezwaren zijn. Alle scores moeten voorts worden toegelicht. Dit met de bedoeling om het instrument verder te objectiveren.

In 2004 scoren de projecten die op inhoudelijke criteria zijn afgewezen verhoudingsgewijs slecht op de criteria 'Value for Money', 'Soliditeit' en 'Beleidscoherentie' (zie figuur 6.1). Dit laatste houdt in dat de projecten in een aantal gevallen niet of in mindere mate binnen de speerpunten van het vigerende beleid vallen. Het eerstgenoemde criterium geeft een indicatie van de verwachte opbrengsten in verhouding tot de (gevraagde) bijdrage van het EVF. Soliditeit geeft een oordeel over de zekerheid van uitvoering. Op de andere aspecten wijken beide groepen projecten beduidend minder van elkaar af.

Figuur 6.1 Gemiddelde score EVF-projecten per criterium en status project

Bron: Nederland, programmasecretariaat EVF, Ministerie van Justitie. Bewerking SEOR.

Oordeel projectleiders over de procedures

Het oordeel van de projectleiders over de procedures rond EVF is evenals in voorgaande jaren overwegend positief (tabel 6.3). Bij de indien- en selectiefase worden de meeste aspecten neutraal tot zeer goed beoordeeld. Uit zowel de enquête als de interviews komt naar voren dat de voorlichting en de ondersteuning bij het indienen van de projecten goed is. De toekenningsprocedures en selectiecriteria voor de EVF-bijdrage worden door de

projectleiders neutraal tot goed beoordeeld. Uit de interviews blijkt wel dat het inzicht in de selectiecriteria en de toekenningsprocedures niet altijd even transparant is. Men weet niet hoe geselecteerd wordt. Ook zouden de projectleiders graag meer informatie willen hebben over andere (goede) projecten om daarvan te leren. De criteria en procedures zijn dus niet slecht, maar men ziet deze soms als een ‘blackbox’. Mede daarom is het aantal projectleiders dat hierover een neutraal oordeel heeft hoger dan bij andere aspecten en is er een aantal negatieve beoordelingen op dit aspect.

Bij de contacten met het programmasecretariaat tijdens de uitvoering is het oordeel net als in voorgaande jaren positief, al is het minder uitgesproken. Dit spoort ook met de bevindingen in de interviews, waarin hierover minder vaak spontaan melding wordt gemaakt dan in het verleden. Nu wordt een mening gegeven nadat het punt specifiek in het gesprek aan de orde is gesteld, maar dan wordt de waardering ook helder uitgesproken. Vooral projectleiders die ook contacten hebben in het kader van andere Europese fondsen noemen de positieve kanten van de ondersteuning van het Programmasecretariaat EVF. Het gaat dan om de flexibiliteit, de toegankelijkheid (niet afstandelijk), de kwaliteit van adviezen en de inhoudelijke belangstelling. Mogelijk komt de kwaliteit van de ondersteuning door het Programmasecretariaat tegemoet aan de verwachtingen die de projectleiders daarover van te voren hadden.

Evenals in voorgaande jaren wordt over de redelijkheid van de administratieve verplichtingen door de meeste projectleiders positief geoordeeld met “goed” en “neutraal” als meest genoemde categorieën. Anders dan in voorgaande jaren zijn er nu enkele projectleiders die op dit punt niet tevreden zijn en deze als (zeer) slecht beoordelen.

Tabel 6.3 Oordeel over diverse aspecten bij de uitvoering van het EVF-programma, uitgaande van de ervaringen van de projectleiders.

Aspect van uitvoering van het EVF-programma	Ze er goed	Goed	Neutraal	Slecht	Ze er slecht
<i>Indien- en selectiefase</i>					
Voorlichting over mogelijkheden indienen projecten	3	10	-	2	-
Ondersteuning bij indienen projecten	1	9	2	2	1
Toekennings/afwijzingsprocedure -	-	8	6	-	1
Selectiecriteria in toekenning/afwijzing	-	5	8	-	1
<i>Uitvoeringsfase</i>					
Contacten met het Ministerie van Justitie over de uitvoering van het project	3	10	-	2	-
Redelijkheid administratieve verplichtingen	-	9	3	1	1

Bron: Enquête projectleiders (N=15).

Bovenstaande informatie is ontleend aan de enquête onder projectleiders van projecten die een EVF bijdrage hebben ontvangen. Verwacht mag worden dat deze positiever over de aspecten oordelen dan de vertegenwoordigers van projecten waaraan uiteindelijk geen

subsidie is toegekend. Zo is het oordeel van de projectleiders²¹ van de afgewezen projecten over de transparantie van de selectie procedure en criteria overwegend slecht (2) tot zeer slecht (2). Drie projectleiders hebben geen mening en één vond de criteria goed. De administratieve verplichtingen worden als redelijk (3) tot complex (4) beschouwd. De mening over de selectiecriteria is zeer wisselvallig. Zo geven twee projectleiders aan dat deze goed zijn, twee dat ze slecht zijn en één dat ze zeer slecht zijn. De mate van inzicht in de toekenning-/afwijzingsprocedure wordt door drie projectleiders als goed beschouwd en door drie als redelijk en door één projectleider als zeer slecht. In het laatste geval lijken verschillende aspecten tegelijkertijd een rol te spelen. In alle reacties, ook degenen die redelijk tevreden zijn over de inzichtelijkheid, komt echter naar voren dat meer inhoudelijke motivering of toelichting op de keuze en afwijzing van projecten op prijs wordt gesteld. Dit vanuit de optiek dat men daarvan kan leren voor toekomstige aanvragen.

Door de projectleiders van de afgewezen projecten worden de volgende adviezen gegeven over de regels en de procedures:

- De behandeling van de aanvraag zou sneller moeten verlopen.
- Het EVF zou duidelijker moeten aangeven wat de criteria zijn. Niet alle criteria staan (duidelijk) aangegeven. Door dit beter te doen, kan veel tijd bespaard worden.
- Het EVF moet meer sturen en suggesties geven, waardoor de kans op goedkeuring van een ingediend project groter wordt.
- Het EVF zou een grotere rol kunnen spelen bij het attenderen op andere goede projecten (best practices), zodat hier goede elementen uit overgenomen kunnen worden. Er wordt volgens de projectleiders nu teveel gelet op innovatie, waardoor projecten mogelijk kwaliteit verliezen. Een enkele projectleider meent zelfs dat innovatie verplicht is in het kader van EVF²².
- Ook subsidie mogelijk maken voor kleinere organisaties. Dat is nu zeer lastig, omdat het voor deze organisaties vaak moeilijk is om de cofinanciering rond te krijgen.
- Het EVF zou bijvoorbeeld inzicht kunnen geven, door meer informatie te verstrekken over de projecten die zijn goedgekeurd en de redenen daarvoor. De suggestie wordt gedaan om deze projecten op een website te zetten, zodat er van geleerd kan worden.

In deze suggesties lopen praktische en inhoudelijke motieven door elkaar. Voor een deel van de aanvragers is het EVF “gewoon” één van de mogelijke financieringsbronnen, waarop men graag een beroep doet voor het uitvoeren van de eigen activiteiten, waaronder specifieke en innovatieve projecten. Dit verklaart ook het verzoek om meer sturing en suggesties vanuit het Programmasecretariaat. Gebleken is dat zes van de negen afgewezen projectaanvragen uiteindelijk toch zijn doorgedaan, doordat andere financieringsbronnen zijn gevonden. Het gaat daarbij in gelijke mate om

---

²¹ Negen van de achttien projectleiders hebben de enquête beantwoord.

²² Zoals uit de bespreking van het aanvraag en selectieproces is gebleken is innovatie een inhoudelijk beoordelingscriterium, maar het is geen uitsluitingscriterium.

overheidsmiddelen en particuliere middelen (VSB fonds, Stichting Kinderpostzegels, Ford Foundation en Postcodeloterij). Het lijkt niet nodig de regelgeving aan te passen voor deze groep projectaanvragers. Anders ligt dit met organisaties die op grond van inhoudelijke overwegingen meer informatie wensen. Mogelijk dat meer duidelijkheid over de criteria juist een beroep doet op creativiteit en innovatie. Bij het verruimen van de informatievoorziening moet er tegelijkertijd voor worden gewaakt dat deze informatie uitnodigt tot wat genoemd wordt “rationeel” gedrag, in die zin dat men bestaande projectideeën uitsluitend zodanig optisch omvormt dat deze binnen de regels van het EVF vallen.

Uitvoeringsfase

De administratieve verplichtingen blijven evenals in voorgaande jaren een punt van aandacht voor veel projectleiders. De kwartaalrapportages vergen namelijk de nodige inspanning en de vraag is of deze inspanning heeft geleid tot betere resultaten. Het achterliggende idee is dat de rapportages een instrument zijn voor de projectleiding om problemen vroegtijdig te signaleren en het project bij te sturen. Er is veel waardering voor de zorgvuldigheid en de toegevoegde waarde van het op gezette tijden monitoren van de voortgang. Voor drie projectleiders is duidelijk dat de verplichte rapportages een bijdrage hebben geleverd aan de kwaliteit van het project. Voor zeven respondenten was er enigszins een bijdrage en voor vijf is dit niet het geval.

Anderzijds loopt men soms aan tegen kleine praktische problemen rond de registratie van kosten. Dit speelt nogal eens in projecten met een internationale dimensie, waarbij niet van elke uitgave een reçu kan worden verkregen. In 2004 waren er relatief veel organisaties die nog geen ervaring hadden met de EVF procedures en dat verklaart mogelijk mede dat men wat kritischer is dan in voorgaande jaren. Deze organisaties zijn nog niet gewend aan een dergelijke intensieve monitoring. Niettemin kunnen de nieuwkomers nuttige suggesties ter verbetering doen.

Tijdens de interviews komt naar voren dat men de frequentie van rapportage (net als in 2003) erg hoog vindt. Eén respondent vraagt zich af of de regelgeving op dit punt niet wat soepeler kan. In een twee jaar durend project worden met de huidige richtlijnen acht kwartaalrapportages opgeleverd. In dit specifieke geval had een rapportage per halfjaar mogelijk ook toereikend kunnen zijn. Zo is bijvoorbeeld het eerste halfjaar van het project besteed aan de voorbereidingen. In die periode zijn er nauwelijks kosten gemaakt en is de inhoudelijke vooruitgang beperkt. Een andere projectleider stelt voor om bij elke rapportage het mogelijk te maken om automatisch antwoorden van een voorgaande rapportage in te lezen. Dit voorkomt veel onnodig herhalen en ‘intikken’.

Verder wordt gesuggereerd dat het misschien praktischer en efficiënter is om de wijze van monitoren, tussenrapportages en evaluatie op elk individueel project toe te snijden. Een (verhoudingsgewijs kort) scholingsproject bijvoorbeeld moet misschien strakker worden gevolgd (vanwege het risico van uitval, e.d.), dan structuurgerichte projecten, waar activiteiten veelal een lange doorlooptijd kennen. In die gevallen zijn bijvoorbeeld veel organisaties betrokken, wat resulteert in vertragingen als gevolg van veel noodzakelijk overleg en afstemming.

Suggesties ter verbetering aangedragen door de projectleiders

Zeven van de 15 respondenten op de schriftelijke enquête hebben gebruik gemaakt van de mogelijkheid om suggesties te doen voor aanpassingen van de opzet en/of uitvoering van het EVF-programma. Waar andere jaren de suggesties vooral gingen over verruiming van de toegestane looptijd van projecten, is er dit jaar minder eenduidigheid. De volgende suggesties worden gedaan:

- Minder omvangrijke en uitgebreide vragen over administratie en een herziening van de mate van verantwoording per kwartaal.
- De mogelijkheid bieden om eerst een verkorte projectaanvraag aan te bieden voorafgaande aan de uitgebreide projectaanvraag.
- Herhaling van projecten (implementatie van pilot projecten) zou toegestaan moeten worden, omdat anders de resultaten van (pilot) projecten opdrogen.
- Het systeem van controle, monitoring en evaluatie van het EVF, inclusief de rechtstreekse controles vanuit Europa, is ondoorzichtig en onvoldoende op elkaar afgestemd, waardoor activiteiten door elkaar heenlopen. De projectleiders zijn zeker bereid om mee te werken aan zorgvuldige bewaking, maar het betekent vaak veel (dubbel) werk. Voor projectleiders is niet altijd direct duidelijk welke status een enquête, controlebezoek of interview heeft en onder wiens verantwoordelijkheid dit plaatsvindt.

Bij de tweede suggestie (verkorte projectaanvraag) kan worden aangetekend dat deze werkwijze thans al wordt gevolgd, zoals uit de eerdere beschrijving is gebleken. Uit het feit dat deze suggestie wordt gedaan kan dan ook worden afgeleid dat een deel van de projectuitvoerders niet op de hoogte is van deze werkwijze.

Bij de vierde suggestie kan worden aangetekend dat in EVF II in ieder geval de frequentie van evaluatie wordt teruggebracht. Dit zal op zich de werklust reduceren.

6.3 SUCCES- EN FAALFACTOREN

In de voorgaande paragrafen zijn enkele succes- en faalfactoren benoemd door de projectleiders. Het gaat dan om:

- Samenwerking, motivatie en deskundigheid van betrokkenen bij het project (organisaties en deelnemers).
- De budgettaire ruimte. Het gaat hierbij niet alleen om de extra middelen die via EVF beschikbaar komen, maar tevens om de extra middelen die EVF vervolgens weer genereert bij andere fondsen.
- Flexibiliteit, ondersteuning en advies van het Programmasecretariaat in alle fasen van het proces.

Deze succesfactoren dragen er aan bij dat het EVF een toegevoegde waarde heeft. Een belangrijk deel van de projecten zou zonder EVF niet zijn uitgevoerd, of uitgevoerd in een andere schaal of opzet. Vooral de ruimte die EVF biedt voor experimenten en

innovatieve benaderingen is hierbij van betekenis. De toegevoegde waarde wordt verder versterkt doordat de deelname van doelgroeporganisaties zoveel mogelijk wordt gestimuleerd, of in ieder geval wordt zorg gedragen dat er voldoende aandacht is voor de invalshoek van de vluchteling of asielzoeker zelf. De aandacht voor structuurversterking, duurzame effecten en mainstreaming draagt verder bij aan de versterking van samenwerking en deskundigheid, die op zich als een belangrijke succesfactor van EVF projecten worden gezien.

Daar staat tegenover dat de huidige informatievoorziening ontoereikend is om de effectiviteit (in netto termen) adequaat in kaart te brengen. Daarvoor bestaan in de huidige structuur alleen indicaties op basis van indirecte meting en subjectieve schattingen. Wel is er sprake van een efficiënte uitvoering, met dien verstande dat de beschikbare middelen niet volledig worden benut (onderbenutting en onderbesteding).

Uit de informatie valt verder af te leiden dat de procedurele aspecten en regelgeving, monitoring, evaluatie en controle als onvermijdelijk worden gezien, maar zeker niet als belemmering worden ervaren²³. Wel ziet men diverse mogelijkheden voor verbetering van de procedures en bijbehorende formaliteiten. Aangetekend kan worden dat een deel van de problematiek samenhangt met de wijze waarop door de Europese Commissie (EC) invulling wordt gegeven aan het beheer van het EVF. Vertragingen die worden gesignaleerd hangen vaak samen met de trage besluitvorming in Brussel. Deze speelde vooral in de beginfase van EVF-I en nu merkbaar voor een deel van de geïnterviewden in de startfase van EVF-II. Problemen rond de administratie en toepassing van regels hangen voor een deel samen met onduidelijkheid in de regelgeving, de wisselende interpretatie daarvan door vertegenwoordigers van de EC en het gebrek aan flexibiliteit bij het oplossen van knelpunten.

Beheer en procedures zijn primair bedoeld om de projectuitvoering te faciliteren en tevens beleid en uitvoering zo adequaat mogelijk op elkaar te laten aansluiten. Uit alle informatie blijkt dat er veel waardering is voor de wijze waarop dit in het EVF in Nederland is geregeld en – vooral ook – wordt toegepast.

Stuurgroepleden merken op dat gedurende de periode dat EVF van kracht is het Programmasecretariaat ruime kennis en kunde heeft opgebouwd over de uitvoering van beleid en het werkveld rond de beleidsthema's die door het EVF worden bestreken. Tegelijkertijd is een goede werkrelatie ontstaan tussen Programmasecretariaat en het werkveld. Adequate communicatie over en weer heeft hierbij een belangrijke rol gespeeld en voor een succesvolle voortzetting dient deze ook in de toekomst te worden voortgezet en waar mogelijk verbeterd. Bij dit laatste kan bijvoorbeeld gewezen worden op de wens om meer informatie over het selectieproces, welke in het bijzonder is genoemd door de organisaties waaraan geen EVF bijdrage is toegekend.

Bij de ontwikkeling en de opbouw van de beheersstructuur in de afgelopen jaren spelen individuele kwaliteiten een rol, maar dit is mede mogelijk geweest door de gerichte inzet van de technische bijstand hiervoor en tevens door:

---

²³ Incidenteel geeft een organisatie met weinig ervaring op het punt van projectmatig werken aan dat het EVF een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan het verbeteren van de eigen organisatie op dit aspect.

- De uitvoeringsorganisatie (Programmasecretariaat) te koppelen aan de beleidsverantwoordelijke organisatie.
- De uitvoering van het EVF onder te brengen in functies met hoofdtak (aparte eenheid en geen deeltak van een organisatieonderdeel of functionarissen).
- De verbinding van beheer en beleid binnen het Programmasecretariaat. Dit bevordert een snelle en adequate besluitvorming en flexibiliteit, welke vooral gewenst is bij tussentijdse wijzigingen.

Verdere verbeteringen van het systeem kunnen worden gevonden in:

- Vermindering van onnodige werklast voor projectuitvoerders.
- Optimalisering van de benutting van de beschikbare middelen.
- Optimalisering van de besluitvorming, sturing en voortgangsbewaking.

Voor wat het eerste punt betreft verwijzen we naar de concrete suggesties die gedaan zijn door de projectleiders. Het gaat dan om de suggesties zoals aanpassing van de frequentie en standaardisering van rapportages en de expliciete opname van een fase van voorbereiding.

De overige twee punten kunnen in samenhang worden gezien, omdat deze betrekking hebben op de sturing en keuzes in het kader van EVF. In de huidige werkwijze is de feitelijke invulling van het EVF voor een belangrijk deel een resultante van de ideeën die door het werkveld in de vorm van geschikte projecten worden aangedragen. Het programmeringsdocument fungeert als een globaal kader, maar maakt wel keuzes voor de verdeling van de middelen over de drie maatregelen. Tot slot is de beoordelings- en selectiefase van betekenis voor de invulling. In dit kader kan naar verbetering worden gezocht op de volgende aspecten:

- Het verder verbeteren en optimaliseren van het beoordelingskader (scorelijst en besluitvorming in de Stuurgroep). Aan verbetering van de scorelijst wordt momenteel al aandacht besteed.
- Verder wordt in het kader van EVF-II en EVF-III op Europees niveau gesproken over aanpassing van de samenstelling en werkwijze van de Stuurgroep. Op dit moment wordt in dit kader gedacht aan wat genoemd wordt “een grondiger consultatie van vertegenwoordigers van de samenleving”. Dit aspect is in Nederland nog niet besproken of uitgewerkt. Er zijn vele vormen denkbaar waarop dit gestalte kan krijgen. Wel lijkt het raadzaam er voor te zorgen dat de Stuurgroep altijd zodanig is samengesteld dat zij een gelijkwaardige partner en toezichthouder is voor het Programmasecretariaat. Wanneer de directe link tussen beleid, beheer en uitvoering niet wordt gewaarborgd gaat dit mogelijk ten koste van de bestaande flexibiliteit en snelheid van besluitvorming.
- Standaardisering en de ontwikkeling van protocollen, in het bijzonder op het punt van deelnemersregistratie en effecten van projecten. Op basis daarvan komt op termijn naar verwachting gestandaardiseerde informatie beschikbaar die een nuttige rol kan vervullen in de besluitvorming en sturing (sturingsinformatie). Daarbij kan ook worden gedacht aan nuttige benchmarks, zoals kosten per deelnemer, het

percentage successen (bijvoorbeeld percentage duurzaam geplaatsten in een bemiddelingsproject, percentage feitelijk teruggekeerden in een terugkeerproject).

- Verbetering van de aanvraag- en selectieprocedures, zowel via standaardisering, handleidingen en formats, maar tevens via gerichte communicatie over de werking van de procedures.

Praktisch zal voortdurend een evenwicht moeten worden gezocht tussen “centrale sturing” en “ontwikkeling van beleid van onder af via de uitvoering van experimentele en innovatieve projecten”. Wanneer standaardisering echter gepaard gaat met vermindering van de lasten voor projectuitvoerders is er in ieder geval al winst te boeken op het punt van efficiëntie.

7 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

ACHTERGROND EN DOEL VAN DE EVALUATIE

Het Europees Vluchtelingenfonds is op initiatief van de Europese Unie door de Raad van Ministers van Europa in 2000 ingesteld voor een periode van 5 jaar (2000-2004). Het fonds draagt op basis van medefinanciering bij in de opvang, integratie en vrijwillige terugkeer van vluchtelingen en/of asielzoekers, in het licht van de centrale doelstelling:

De geleidelijke tot stand brenging van een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid die open staat voor diegenen die onder druk van de omstandigheden op wettige wijze bescherming in de Europese Unie trachten te verkrijgen.

De algemene doelstelling is vertaald in drie specifieke aandachtsvelden:

- Passende voorwaarden voor de **opvang** van vluchtelingen en ontheemden.
- Bevordering van de sociale en economische **integratie** van vluchtelingen.
- Faciliteren van **vrijwillige repatriëring**.

Om een effectieve en efficiënte uitvoering te bevorderen voorzien de Europese richtlijnen in tussentijdse externe evaluatie van het EVF programma. Deze externe evaluatie heeft betrekking op het programmajaar 2004. De evaluatie is qua tijd en middelen beperkt van opzet. Niet alle relevante aandachtspunten zijn daardoor even diepgaand geanalyseerd.

De evaluatie is gericht op de volgende aspecten en daarbij behorende probleemstellingen:

1. **Relevantie:** In hoeverre zijn de doelstellingen van het programma dienstig voor de ontwikkelingen in behoeften en prioriteiten op zowel nationaal als EU niveau?
2. **Efficiëntie:** Hoe is de verschillende input op voordelige wijze omgezet in output, resultaten en effecten?
3. **Effectiviteit:** In hoeverre hebben de resultaten en effecten van het programma bijgedragen tot het bereiken van de specifieke en algemene doelstellingen ervan?
4. **Nuttigheidsgraad:** In hoeverre beantwoorden de resultaten en effecten van het programma aan de behoeften van de doelgroep?
5. **Duurzaamheid:** In hoeverre kan worden verwacht dat de positieve veranderingen voelbaar blijven na de voltooiing van een programma?

OPZET VAN DE EVALUATIE

De evaluatie is gebaseerd op informatie uit alle relevante documenten en dossiers, een schriftelijke enquête onder alle projecten, gesprekken met vertegenwoordigers van het programmasecretariaat, enkele interviews met leden van de Stuurgroep EVF, diepte-interviews met projectleiders van een geselecteerd aantal projecten en telefonische interviews met vertegenwoordigers van organisaties of projecten waarvan de aanvraag om een EVF bijdrage niet is toegekend. De selectie van de projecten voor de diepte-interviews is zodanig dat deze een redelijke afspiegeling van de uitgevoerde projecten

vormen. Vanwege het kleine aantal uitgevoerde projecten en de grote diversiteit ervan is het niet mogelijk om de selectie volledig representatief te noemen.

BEHEERSSTRUCTUUR EN UITVOERINGSKADER

In 2004 zijn de beheersstructuur en het uitvoeringskader niet ingrijpend gewijzigd ten opzichte van de voorafgaande programmajaren (2000-2003). Evenals in eerdere jaren zijn alle betrokkenen zeer lovend over de structuur en de wijze waarop daaraan in de uitvoering door het programmasecretariaat invulling wordt gegeven.

RELEVANTIE

Het programma is relevant gebleken. In de wetenschap dat EVF in het geheel van uitgaven op de relevante beleidsterreinen een marginale betekenis heeft, zijn specifieke aandachtspunten benoemd, om de EVF middelen zo gericht mogelijk in te kunnen zetten. Daarbij is gekozen voor de positie van kwetsbare groepen, het verbeteren van de infrastructuur (structuurversterking) en het meer betrekken van zelforganisaties bij de projectuitvoering en de ontwikkeling van methoden.

Bovendien heeft het EVF ruimte geboden voor het uitvoeren van experimenten, waarvoor in het reguliere beleid veelal weinig of geen ruimte bestaat. De mogelijkheden die EVF in dit opzicht biedt zijn benut.

Meer dan in het verleden is de vooraf gedefinieerde verdeling van het budget over de drie maatregelen en de daarbij geformuleerde doelstellingen relevant gebleken. In dit opzicht heeft het programmeringsdocument meer dan voorheen in EVF-I een sturende invloed gehad. Ook is er verhoudingsgewijs veel aandacht geschonken aan structuurversterking (in alle opzichten). Niettemin is het programmeringsdocument een globaal sturingsinstrument. Binnen elke maatregel wordt de invulling nog in belangrijke mate bepaald door de projectideeën die worden aangeleverd.

PROJECTEN EN FINANCIERING

In het programmajaar 2004 is 2,8 miljoen euro aan EVF bijdragen toegekend aan 18 projecten. Deze projecten zijn ook daadwerkelijk uitgevoerd en de EVF bijdrage is uitgekeerd. De toegewezen EVF middelen zijn voor 11% toegekend aan opvangprojecten, voor 46% aan integratieprojecten en voor 37% aan projecten op het gebied van vrijwillige terugkeer. De overige 5% van de middelen zijn besteed aan technische bijstand.

Via EVF zijn in 2004 drie opvangprojecten, negen integratieprojecten en zes projecten op het gebied van vrijwillige terugkeer gerealiseerd. De projecten zijn door 18 verschillende organisaties als aanvrager, tevens hoofduitvoerder, uitgevoerd. In 2004 heeft geen enkele organisatie meer dan één project uitgevoerd. Er is actief gestreefd naar het betrekken van vluchtelingenorganisaties bij de uitvoering van de projecten, dan wel op andere wijze is getracht het perspectief van de vluchteling in de uitvoering te betrekken.

Lag in 2003 de nadruk op particuliere fondsen, in 2004 is de overheid weer de belangrijkste co-financier van de EVF projecten. Door een grote bijdrage aan één groot project zijn opvangprojecten vrijwel volledig mede gefinancierd via overheidsmiddelen.

Bij projecten op het gebied van opvang en integratie is de bijdrage van particuliere organisaties hoger dan bij opvangprojecten, maar nog altijd lager dan in het jaar 2003.

De projecten duurden gemiddeld 18 maanden. Dit betekent een toename ten opzichte van de voorgaande jaren. De looptijd vertoont een duidelijke opwaartse trend. De aanpassing van de regelgeving in EVF-II past dus in deze trend. Eventuele verlenging van de looptijd bij de andere projecten heeft plaatsgevonden na goedkeuring van het programmasecretariaat.

DOELBEREIK DEELNEMERS EN STRUCTUURVERSTERKING

Het overgrote deel van de projecten (15) is (gedeeltelijk) gericht op het versterken van structuren. In vrijwel alle gevallen gaat het daarbij onder meer om het verbeteren of intensiveren van de samenwerking tussen verschillende instanties in het veld. Vier projecten hebben structuurversterking als hoofddoel, waarvan er drie uitsluitend zijn gericht op structuurversterking. Elf projecten combineren structuurversterking en versterking van de doelgroep. Drie projecten zijn alleen op versterking van de positie van deelnemers gericht.

In totaal hebben bijna 2.400 personen uit de doelgroepen aan de projecten deelgenomen, ruim boven het relatief voorzichtig vooraf beoogde aantal deelnemers. Het gaat dan om 300 deelnemers aan opvangprojecten, 833 aan integratieprojecten en 1.240 aan projecten op het gebied van vrijwillige terugkeer. De intensiteit van deelname loopt overigens sterk uiteen en deze cijfers geven dan ook een ruwe indicatie van de betekenis. De realisaties omvatten vaak verschillende doelstellingen, waarbij deelnemers bij meer dan één doel worden meegeteld.

In vergelijking met de totale doelgroep is het bereik in het algemeen beperkt (enkele procenten), maar bij enkele specifieke groepen is het bereik substantiëler (bijvoorbeeld vrouwen en meisjes in de opvang) en op het gebied van integratie is het bereik van de relevante groep relatief hoog (10%).

EFFECTIVITEIT

De EVF-projecten in 2004 zijn in bruto termen effectief. Het beoogde aantal deelnemers is bij alle thema's behaald en de meeste subdoelen zijn ook ruim gerealiseerd. Hierbij kan worden gedacht aan de vergroting van de deskundigheid van vrijwilligers, het starten en beëindigen van een opleiding en bemiddeling bij terugkeer. Alleen bij de maatregel integratie blijven de realisaties iets achter bij de doelstellingen. Het aantal deelnemers dat een diploma/certificaat heeft behaald en het aantal deelnemers waarvan de zelfredzaamheid is verbeterd blijven een fractie onder de vooraf beoogde aantallen.

Het vaststellen van de netto effectiviteit is minder vanzelfsprekend. Het staat vast dat individuele deelnemers baat hebben bij de projecten, maar het is niet eenvoudig om deze resultaten naar het macroniveau te vertalen.

Wel zijn er voldoende aanwijzingen voor een toegevoegde waarde van EVF. Diverse projecten zouden zonder de EVF bijdrage niet tot stand zijn gekomen, of alleen op kleinere schaal of met een aangepaste opzet zijn uitgevoerd. In 2004 lijkt vooral ruimte te zijn geweest voor innovatieve projecten, met deelname van dichterbij de doelgroep staande organisaties, dan wel meer vanuit het perspectief van de doelgroep opererende

organisaties. Het feit dat meer dan de helft van de uitvoerders niet eerder een EVF project heeft uitgevoerd wijst eveneens in die richting.

Belangrijke meerwaarde is dan ook gerealiseerd via structuur- en systeemversterking, waaraan naar verhouding veel aandacht is uitgegaan. De meeste projectleiders menen dat er van hun project een positief effect is uitgegaan op de samenwerking tussen betrokken organisaties. Verder zijn er enkele methodieken en aanpakken ontwikkeld die in de toekomst verder kunnen worden toegepast. Begeleiders, deskundigen, vrijwilligers, etc. zijn in diverse projecten bijgeschoold, dan wel getraind. Ook dat is een vorm van structuurversterking. Via versterking van structuren neemt naar verwachting de kans op blijvende effecten (duurzame en indirecte effecten) toe. De omvang daarvan is echter niet precies aan te geven.

EFFICIËNTIE

Op programmaniveau is 13% van de beschikbare middelen feitelijk niet benut. Dit hangt hoofdzakelijk samen met onderbesteding bij twee grote projecten. De middelen die wel zijn benut zijn verhoudingsgewijs efficiënt ingezet. Vrijwel alle projecten zijn binnen de begroting uitgevoerd. De kosten per deelnemer zijn met bijna 2.000 euro gemiddeld weliswaar hoger dan in 2003, maar nog altijd vergelijkbaar met soortgelijke projecten elders. De kosten per deelnemer zijn vooral bij opvangprojecten ongunstig beïnvloed door een achterblijvende uitvoering in één van de projecten. Bij terugkeerprojecten vertonen de kosten per deelnemer in de tijd een dalende trend. In termen van kosten per feitelijk teruggekeerde deelnemer blijven deze projecten tamelijk kostbaar. We tekenen aan dat terugkeer moeilijk is te monitoren, waardoor de feitelijke terugkeer iets hoger zou kunnen liggen dan de (beschikbare) cijfers illustreren.

DUURZAME EFFECTEN

De duurzaamheid wordt binnen het EVF-programma ook in 2004 gewaarborgd. Net als in eerdere jaren krijgen de meeste projecten een vervolg en worden elementen van de projecten naar verwachting opgenomen in het beleid of de beleidsuitvoering van andere organisaties (mainstreaming). Voorwaarde voor mainstreaming is bekendheid met de projectresultaten. Over projectresultaten worden anderen in de meeste gevallen geïnformeerd via mondelinge contacten en informatiebrochures. Uit de interviews komt naar voren dat hoe persoonlijker en hoe (inter)actiever de resultaten worden doorgegeven hoe groter het mogelijke (duurzame) effect van een project.

De internationale dimensie van EVF lijkt in betekenis toe te nemen, maar is vooralsnog beperkt en incidenteel van karakter.

DE INVLOED VAN UITVOERINGSASPECTEN – SUCCES EN FAALFACTOREN

Projectuitvoering

Evenals in voorgaande jaren geven de deskundigheid van uitvoerders, de samenwerking met andere instanties en de motivatie van deelnemers belangrijke impulsen aan het succes van projecten. Tegelijkertijd blijven de projectperiode (looptijd), het bereik van deelnemers en de samenwerking met andere instanties belangrijke aandachtsgebieden in de projectuitvoering. Dit bewijst het belang van deze factoren voor succes of falen. Uitloop van de projectperiode treedt overigens vooral op in de aanvangsfase wanneer op deze aspecten (bereiken van deelnemers, samenwerking) concreet actie moet worden ondernomen.

Projectuitvoerders zijn zeer tevreden over de ondersteuning en flexibiliteit die het Programmasecretariaat biedt bij het aanbrengen van wijzigingen in de projectopzet die noodzakelijk of wenselijk zijn bij gebleken veranderingen in de omgeving van het project.

Aanvraag en selectiefase

Er zijn 36 projectvoorstellen ingediend. Zeven projectaanvragen voldeden niet aan de algemene en subsidiabiliteitscriteria en zijn dus afgewezen op procedurele gronden. Eén aanvrager heeft de aanvraag ingetrokken.

Van de overblijvende 28 projectaanvragen heeft de Stuurgroep er aan 18 een EVF bijdrage toegekend. De selectie van de projecten geschiedt op grond van een procedure die sinds 2003 wordt gehanteerd en in de jaren daarna verder is verbeterd. Dit betreft een inhoudelijke beoordeling op grond van een set criteria op het gebied van projectinhoud, kans van slagen, innovativiteit, duurzaamheid, de betrokken doelgroep en de kwaliteit van de uitvoerder. Voor elk project wordt een score per criterium en een totaalscore vastgesteld. Maar geen enkel project wordt afgewezen op grond van een slechte score op een individueel criterium; evenmin vindt toekenning plaats op basis van een goede totaalscore. In de uiteindelijke afweging in de Stuurgroep vindt een kwalitatieve beoordeling plaats, waarbij naast de beoordeling ook specifieke omstandigheden worden meegewogen.

De projecten die in 2004 zijn afgewezen blijken in mindere mate te passen binnen de speerpunten van beleid en bieden verhoudingsgewijs te lage opbrengsten (Value for Money).

Oordeel projectleiders over procedures

De procedurele aspecten en regelgeving, monitoring, evaluatie en controle worden door de meeste projectleiders als onvermijdelijk gezien, maar zeker niet als belemmering ervaren. Wel ziet men diverse mogelijkheden voor verbetering van de procedures en bijbehorende formaliteiten en men doet daarvoor ook concrete suggesties. Aangetekend kan worden dat een deel van de uitvoeringsproblematiek samenhangt met de wijze waarop door de Europese Commissie (EC) invulling wordt gegeven aan het beheer van het EVF. Vertraging en verwarring die worden gesignaleerd hangen vaak samen met de trage, onduidelijke en inflexibele besluitvorming in Brussel.

Mogelijke verbeterpunten

De huidige beheersstructuur van EVF voldoet ruimschoots aan de verwachtingen en wensen van alle betrokkenen. Niettemin worden in de gesprekken enkele thema's aangedragen waarop verbetering kan bijdragen aan een groter succes (effectiviteit?) van het EVF. Het gaat dan voornamelijk om:

- Waar mogelijk vermindering van onnodige, overbodige of dubbele belasting van projectuitvoerders.
- Optimalisering van de benutting van beschikbare middelen (vermijden onderbenutting en onderbesteding).
- Optimalisering van de besluitvorming, sturing en voortgangsbewaking.

Bij het eerste aspect gaat het om concrete acties, voor een deel op basis van de suggesties die vanuit het veld worden gedaan. Bij de laatste twee punten gaat het om een verdere standaardisering van registraties, procedures en rapportages. Dit leidt naar verwachting in ieder geval tot verhoging van de (toch al sterke) efficiëntie en betere sturingsmogelijkheden. Om de ruimte voor experimenten en innovatie te behouden zal er bij de standaardisering altijd een afweging nodig zijn tussen de behoefte aan "centrale sturing" en de beleidsruimte die het werkveld nodig heeft.

LITERATUUR

Dandois, Christine en Miriam Bakx, *EFV Techniek, Terugkeermethodiek*. Rapportage inventarisatie 2005.

Hassel Kroes, Kees Zandvliet en Arie Gelderblom, *Tussentijdse evaluatie EVF Programmajaar 2003*, SEOR BV, Rotterdam, juni 2005.

Kees Zandvliet, Arie Gelderblom en Hassel Kroes, *Tussentijdse evaluatie EVF 2002*, SEOR BV, Rotterdam, september 2004.

Kees Zandvliet en René Blanken, *Tussentijdse evaluatie EVF. Programmajaren 2000 en 2001*, SEOR BV, Rotterdam, september 2003.

Maya, Drs. Butalid, *Sierra Leone: toekomst in perspectief, een methodiekbeschrijving*, uitgevoerd met financiële ondersteuning van het Europees Vluchtelingenfonds, Vluchtelingenwerk Nederland, Provincie Noord-Brabant, Gemeente Tilburg; SNV Tilburg, december 2005.

Ministerie van Justitie, Directie Vreemdelingenbeleid, *Verzoek om medefinanciering. Het Europees Vluchtelingenfonds. Programmajaar 2004*, Nederland (concept), Den Haag, 30 januari 2004.

Prins, Durja en Keete Voerman, *Methodiek voor het ontwikkelen van ketenrichtlijnen gezondheidszorg asielzoekers*, onderzoek is uitgevoerd met subsidie van het Europees Vluchtelingen Fonds, GGD Nederland Medische opvang asielzoekers, Utrecht, april 2006.

BIJLAGE 1 LIJST VAN GEÏNTERVIEWDEN

Goedgekeurde projecten²⁴

Naam	Organisatie	Project
Chris Schouten en Sabine van der Hout	Stichting Instituut GGD Nederland	Ketenprotocollen gezondheidszorg asielzoekers
Robert Adrichem	Cedris	Perspectief
Giovanni Massaro	Mira media	Vluchtelingenlink
Theo Grefkens en Simon Frans-Joseph	Kenteq Kenniscentrum voor technisch vakmanschap	Techniek
Jacqueline Person en Gúlay Orhan	Fatusch Productions	Terug naar de toekomst
Sanne Nagelhout	SOMVAO	Tesfa Himilo

Afgewezen projecten²⁵

Naam	Organisatie	Project
Dhr. Bleichrodt	Stichting voor Vluchtelingenstudenten UAF	Brain Gain
Tania Barkhuis	COC Amsterdam	Verbeterde ondersteuning van lesbische, homoseksuele, biseksuele, biseksuele & transgender Asielzoek
Lenie van Goor	Stichting Vluchtelingewerk Midden Gelderland	Project Bevordering Vrolijkheid
Dhr. De Riet	Stichting andersom	Vertrek uit Nederland
Dhr. W van de Steeg	ROC Aventus	Beroepscompetenties Vluchtelingen
Dhr. F. Bouwen	Netherlands Chapter of the Society for International Development	The Hague Process on the Future of Refugee and Migration Policy
Mw. Den Hartogh	Vluchtelingenwerk Nederland	De toekomst van het Europees vluchtelingenbeleid en de rol van civil Society
Mw. Sillekens	ROC West Brabant	Integreren kun je leren
Willem Heemskerk	Stichting tot heils des volks	Whom to trust

Overige

Thomas Hessels	Lid stuurgroep EVF-I
Harry van Drunen	Lid stuurgroep EVF-I

²⁴ Hierbij is sprake geweest van een face-to-face interview.

²⁵ Hier is sprake geweest van een telefonisch interview.

BIJLAGE 2 OVERZICHT UITGEVOERDE EVF PROJECTEN 2004

Aanvrager	Projectnr.	Titel Project	Maatregel	Gevraagde EVF bijdrage
COA	5253375/03/DVB	Verbeteren van veiligheid van vrouwen en meisjes in de opvang	Opvang	€ 127,318.00
GGD Nederland	5300101/04/DVB	Ketenprotocollen gezondheidszorg asielzoekers	Opvang	€ 139,175.00
Stichting BV(vrolijkheid)	5253367/03/DVB	Mobil Home	Opvang	€ 76,614.00
SOMVAO	5259084/03/DVB	Tesfa-Himilo	Terugkeer	€ 116,155.00
UAF	5256607/03/DVB	Doorstart	Terugkeer	€ 178,458.00
Cedris	5256609/03/DVB	Perspectief	Terugkeer	€ 487,860.00
CIVIQ	5253364/03/DVB	Meedenken, meedoen	Terugkeer	€ 139,560.00
GGZ Dijk en Duin	5253363/03/DVB	Mind-spring	Terugkeer	€ 108,932.00
Mira Media	5259078/03/DVB	Vluchtelingenlink	Terugkeer	€ 85,887.00
BOZ	5369987/04/DVB	Vluchtelingen in de zorg	Integratie	€ 92,319.00
Gemeente Den Haag	5259076/03/DCB	Somaliers@Home	Integratie	€ 85,023.00
Stichting BMP	5253359/03/DVB	LOV 2	Integratie	€ 97,254.00
Albeda College	5278734/04/DVB	Toekomst in eigen hand in eigen land	Integratie	€ 188,689.00
IOM	5253376/03/DVB	RMH II (return migration)	Integratie	€ 83,662.00
Fatusch	5253357/03/DVB	Terug naar de toekomst	Integratie	€ 343,758.00
ROC West Brabant	5253370/03/DVB	Talent voor de toekomst	Integratie	€ 115,827.00
SNV	5253368/03/DVB	Orientatie op terugkeer naar Sierra Leone	Integratie	€ 86,317.00
Kenteq	5301744/04/DVB	Techniek	Integratie	€ 300,096.00

BIJLAGE 3 PROJECTPRESENTATIEFORMULIER

Projectpresentatieformulier EVF Nederland

Projectnr. en -naam :

Indiener :

Jaartranche:

Maatregel: A   Voorwaarden voor opvang
                          B   Integratie
                          C   Vrijwillige terugkeer

Projectbeschrijving

Indicatoren

Indicator	Doelwaarde
Intakegesprekken	
Gemotiveerde vluchtelingen	
Deelnemers die taal- of beroepscursus volgen	
Deelnemers aan workshops en bedrijfsbezoeken	
Mentorschapsrelaties	
Vluchtelingen die werkervaring opdoen	
Vluchtelingen die voor december 2005 een baan vinden	
Positieverbeteraars die een baan vinden	

Overige resultaten/effekten:

Begroting en financiering (Euro)

<i>Kostencategorie</i>	<i>Totaal excl. BTW</i>	<i>BTW</i>	<i>Totaal incl. BTW</i>
A Personeelskosten			
B Reis- en verblijfkosten			
C Kosten voor verbruiksgoederen en benodigdheden			
D Uitgaven voor duurzame goederen			
E Uitgaven voor onderaanneming			
F Kosten in verband met publiciteit			
G Kosten juridisch advies, notariskosten, kosten voor technische of financiële expertise en boekhoud- of auditkosten			
H Overige kosten			
<i>Totaal direct subsidiabele kosten</i>			
I Overheadkosten (maximaal 7%)			
J Reserve voor onvoorziene kosten (5%)			
<i>Totaal subsidiabele kosten</i>			
K Niet-subsidiabele kosten			
<i>Totaal niet subsidiabele kosten</i>			
<i>Totale kosten</i>			

Financiering subsidiabele kosten			
---	--	--	--

<i>Naam verstrekker</i>	<i>Bron Overheid (O) Semi-overheid (SO) Bedrijfsleven (B)</i>	<i>Bedrag</i>	<i>Absoluut (A) Naar rato (B)</i>
1.			B
<i>Subtotaal</i>			
Gevraagde EVF bijdrage			
<i>Totaal financiering subsidiabele kosten</i>			

Financiering niet-subsidiabele kosten			
--	--	--	--

1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
<i>Totaal financiering niet-subsidiabele kosten</i>			

Totale financiering			
----------------------------	--	--	--

Projectbeoordeling

Toets op criteria

Algemene criteria	ja	Nee
• de aanvraag is volledig, correct en ondertekend		
• het project past binnen beschikking EVF		
• het project past binnen de maatregel		
• het project is in overeenstemming met Europees en nationaal beleid		
• de indiener is een bij het Ministerie bekende instelling of (indien niet) de statuten van de instelling zijn toegestuurd		
• het project wordt medegefinancierd door EQUAL		
Subsidiabiliteitscriteria	Ja	Nee
• alleen subsidiabele kosten worden medegefinancierd		
• de gevraagde EVF-bijdrage is niet hoger dan 50% van de subsidiabele kosten		
• van de cofinanciering zijn schriftelijke financieringstoezeggingen beschikbaar (eigen bijdrage indienende organisatie middels ondertekening formulier)		
• de totale subsidiabele projectkosten zijn hoger dan € 150.000		
• start- en einddatum en doorlooptijd voldoen aan de eisen voor de betreffende jaartranche		
• het project kan binnen twee maanden na goedkeuring daadwerkelijk van start		
• EVF-middelen komen in de plaats van toegezegde overheidsmiddelen		

Opmerkingen:

Toets op criteria (vervolg)

Prioriteitscriteria	Gewicht	Score	Punten
1. Beleidscoherentie			
Het project past binnen het vigerend beleid		0	
Het project past binnen de speerpunten van het vigerend beleid		1	
Het project past binnen de vernieuwende onderdelen van het beleid		2	
Score	2		
2. Innovativiteit			
Het project is niet wezenlijk vernieuwend		0	
Het project is enigszins vernieuwend		1	
Het project is sterk vernieuwend		2	
Score	2		
3. Methodiekontwikkeling			
Het project levert geen of geen nieuwe methodiek op die elders bruikbaar is		0	
Het project levert een nieuwe methodiek op die elders bruikbaar is		1	
Score	1		
4. Multiplier			
De gevraagde EVF-bijdrage ligt tussen 45-50%		0	
De gevraagde EVF-bijdrage ligt tussen 40-45%		1	
De gevraagde bijdrage is minder dan 40%		2	
Score	1		
5. Value for money			
Het project levert een geringe <i>Value for money</i>		0	
Het project levert een redelijk/goede <i>Value for money</i>		1	
Het project levert een uitstekende <i>Value for money</i>		2	
Score	2		
6. Soliditeit projectuitvoerder en partnerschap			
Het project wordt uitgevoerd door relatief onbekende organisaties zonder positieve referenties/-projecten		-1	
Het project wordt uitgevoerd door bekende organisaties, maar zonder inzicht in hun kwaliteiten die voor dit project nodig zijn		0	
Het project wordt uitgevoerd door bekende organisaties, waarvan wij weten dat de voor dit project benodigde kwaliteiten in huis zijn		1	
Score	2		
7. Samenhang met andere EVF-projecten			
Het project vertoont geen samenhang met andere EVF-projecten		0	
Het project vertoont samenhang met andere EVF-projecten		1	
Score	1		

8. Samenhang met EQUAL			
Het project kan ook worden ingediend onder Equal		0	
Het project kan niet worden ingediend onder Equal		1	
Score	1		
9. Gelijke kansen, duurzaamheid samenwerking veld			
Het project onderscheidt zich op geen van die criteria positief		0	
Het project onderscheidt zich op een van die criteria positief		1	
Score	1		
10. Inverdieneffecten en niet vermelde inkomsten			
Er zijn gedurende het project inverdieneffecten/niet vermelde inkomsten		0	
Er zijn gedurende het project geen inverdieneffecten/niet vermelde inkomsten		1	
Score	1		
11. Financiering in natura			
Er is wel financiering in natura		0	
Er is geen financiering in natura		1	
Score	1		
TOTAAL			

Opmerkingen:

Projectbeoordeling (vervolg)

Inhoudelijk

Voor

Tegen

Knelpunten of discussiepunten voor de Stuurgroep
(punten die de Stuurgroep in ieder geval moet bespreken)

Advies

**BIJLAGE 4 ENQUÊTE ONDER
PROJECTVERANTWOORDELIJKEN VAN EVF-
PROJECTEN**

**ENQUÊTE ONDER PROJECTVERANTWOORDELIJKEN
VAN EVF-PROJECTEN**

**SEOR
Rotterdam, april 2006**

SEOR-ENQUÊTE ONDER PROJECTVERANTWOORDELIJKEN VAN EVF-PROJECTEN	
	<p>Toelichting voor het invullen</p> <p>De meeste vragen kunt u beantwoorden door het aankruisen van één of meer hokjes. Als u niet het antwoord vindt dat u zelf had willen geven, dan is er in veel gevallen ruimte opengelaten om uw eigen antwoord op te schrijven.</p> <p>Soms vindt u achter de antwoorden doorverwijzingen (Ga door naar vraag...); dit betekent dat u rechtstreeks door kunt gaan met de aangegeven vraag en eventuele tussenliggende vragen kunt overslaan. Deze zijn dan voor u niet van toepassing.</p> <p>Wilt u zo vriendelijk zijn om de enquête volledig ingevuld, uiterlijk 21 april 2006 naar ons terug te sturen?</p>
	A Inhoud, doelstellingen, doelgroepen en deelnemers
A1	<p>Welke van de volgende instrumenten/maatregelen/methoden zijn in het EVF-project toegepast? <i>Er is meer dan één antwoord mogelijk.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Zinvolle dagbesteding ☐ (Verandering in) infrastructuur fysieke opvang (bijv. opzet/indeling gebouwen) ☐ Verbeteren samenwerking instanties in Nederland ☐ Verbeterde samenwerking met instanties in land van terugkeer ☐ Verbeteren onderlinge interactie asielzoekers/vluchtelingen ☐ Activiteiten om contacten tussen autochtonen en vluchtelingen te bevorderen ☐ Scholing/Training ☐ Stages ☐ Bieden van of begeleiden naar betaald werk ☐ Onderzoek/quick scans/audits ☐ Conferentie/workshop ☐ Anders, namelijk ....
A2	<p>Zijn deze instrumenten/maatregelen/methoden in vergelijking met het reguliere beleid als vernieuwend te kenschetsen? <i>(Vernieuwend kan hierbij opgevat worden in brede zin: inhoud instrument, doelgroep of regio, aard en partijen van de samenwerking, etc.)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Ja ☐ Nee (Ga verder met vraag A4)

SEOR-ENQUÊTE ONDER PROJECTVERANTWOORDELIJKEN VAN EVF-PROJECTEN	
A3	<p>Op wat voor manier(en) kunnen deze instrumenten/maatregelen/methoden als vernieuwend worden gekenschetst? <i>Er is meer dan één antwoord mogelijk.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ De inhoud van het instrument is nieuw ☐ De methode is nieuw ☐ De toepassing op deze doelgroep is nieuw ☐ De toepassing in deze regio is nieuw ☐ De samenwerking tussen betrokken partijen in dit verband is nieuw ☐ Anders, namelijk ....
A4	<p>Zouden de in het project toegepaste activiteiten naar uw inschatting ook uitgevoerd zijn geweest, als er geen EVF-subsidie was geweest?</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Ja, op een vrijwel vergelijkbare wijze (<i>Ga verder met vraag B1</i>) ☐ Ja, maar wel op een andere manier, tijdstip of schaal ☐ Nee, deze activiteiten zouden helemaal niet meer (ook niet in gewijzigde vorm) zijn uitgevoerd (<i>Ga verder met vraag B1</i>)
A5	<p>Op wat voor andere manier, tijdstip of schaal zouden deze activiteiten uitgevoerd zijn als er geen EVF-subsidie geweest zou zijn? <i>Er is meer dan één antwoord is mogelijk.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Deze activiteiten zouden naar verwachting wel doorgedaan zijn, maar op kleinere schaal ☐ Deze activiteiten zouden naar verwachting wel doorgedaan zijn, maar op grotere schaal ☐ Deze activiteiten zouden naar verwachting wel doorgedaan zijn, maar op een eerder moment ☐ Deze activiteiten zouden naar verwachting wel doorgedaan zijn, maar op een later moment ☐ Deze activiteiten zouden naar verwachting wel doorgedaan zijn maar op een andere manier ingevuld, namelijk .... ☐ Anders, namelijk ....

SEOR-ENQUÊTE ONDER PROJECTVERANTWOORDELIJKEN VAN EVF-PROJECTEN	
	B Structuren, systemen en partners
B1	<p>Heeft het project zich (ook) gericht op het versterken of verbeteren van structuren of systemen? <i>Toelichting: Het gaat dan bijvoorbeeld om het verbeteren van een bestuurlijke structuur in een organisatie, of om het verbeteren van samenwerking tussen verschillende instanties in het veld.</i></p> <p>☐ Ja (Ga verder met vraag B2) ☐ Nee (Ga verder met vraag B4)</p>
B2	<p>Heeft het project zich (ook) gericht op het verbeteren of intensiveren van samenwerking tussen verschillende instanties in het veld?</p> <p>☐ Ja (Ga verder met vraag B3) ☐ Nee (Ga verder met vraag B4)</p>
B3	<p>Om welke organisaties/instellingen/overheden zoals bedoeld in vraag B2 gaat het hier? <i>Er is meer dan één antwoord mogelijk.</i></p> <p>☐ Onderwijsinstelling(en), namelijk .....</p> <p>☐ COA</p> <p>☐ Gemeente(n)</p> <p>☐ IOM</p> <p>☐ Professionele particuliere organisaties op dit terrein</p> <p>☐ Welzijnsorganisatie(s) (non-profit)</p> <p>☐ Vakbonden of brancheorganisaties</p> <p>☐ Migrantenorganisaties</p> <p>☐ Vluchtelingenorganisaties</p> <p>☐ Organisaties in het land van herkomst</p> <p>☐ Anders, namelijk .....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

SEOR-ENQUÊTE					
ONDER PROJECTVERANTWOORDELIJKEN VAN EVF-PROJECTEN					
B4	<p>Met wat voor soort instantie(s)/organisatie(s) werkt dit EVF-project samen door middel van onderaanneming, co-financiering, en/of betrokkenheid bij de opzet en/of uitvoering van het project?</p> <p><i>Toelichting: Als bij een genoemde organisatie, van geen van de genoemde samenwerkingsvormen sprake is, kunt u de laatste kolom aankruisen.</i></p>				
	Type organisatie/instantie	Onder-aanneming	Cofinanciering	Betrokkenheid bij opzet en/of uitvoering	Geen van de hiervoor genoemde samenwerkingsvormen
	IND	☐	☐	☐	☐
	Onderwijsinstelling(en)	☐	☐	☐	☐
	COA	☐	☐	☐	☐
	Gemeente(n)	☐	☐	☐	☐
	IOM	☐	☐	☐	☐
	Professionele particuliere organisatie(s) op dit terrein	☐	☐	☐	☐
	Welzijnorganisatie(s)	☐	☐	☐	☐
	Vakbond(en) of brancheorganisaties	☐	☐	☐	☐
	Migrantenorganisatie(s)	☐	☐	☐	☐
	Vluchtelingenorganisaties	☐	☐	☐	☐
	Organisaties in het land van herkomst	☐	☐	☐	☐
	Anders, namelijk	☐	☐	☐	☐
B5	<p>Zijn onder de genoemde organisaties bij B4 ook organisaties/instellingen die bij gebleken succes elementen uit het project gaan overnemen in hun regulier activiteiten/beleid?</p> <p>☐ Ja, namelijk .....</p> <p>☐ Nee</p>				
B6	<p>Is bij de opzet van het project ook gebruik gemaakt van informatie over “best practices” elders in Europa?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Nee</p>				
B7	<p>Zijn er bij de opzet of gedurende de looptijd van het project ook contacten geweest met organisaties in andere Europese landen?</p> <p>☐ Ja, intensieve contacten met .....</p> <p>☐ Ja, globale contacten met .....</p> <p>☐ Nee</p>				

SEOR-ENQUÊTE		
ONDER PROJECTVERANTWOORDELIJKE VAN EVF-PROJECTEN		
C Resultaten, monitoring en evaluatie		
C1	Hoeveel deelnemers hebben deelgenomen aan het project? <i>(Als geen sprake is van deelnemers, omdat het project zich alleen richt op het versterken van structuren of systemen, kunt u "0" invullen)</i> Aantal deelnemers aan het project:	
C2	Om beter zicht te krijgen op de aard van de activiteiten en het bereik hiervan, is hieronder per type project (opvang, integratie, terugkeer) meer specifiek een aantal activiteiten genoemd. Kunt u voor ieder van deze activiteiten aangeven hoe groot de doelstelling en de gerealiseerde omvang is geweest? <i>Toelichting: Wanneer een bepaalde activiteit niet van toepassing is, kunt u dit gewoon leeg laten. Wanneer het wel van toepassing is, maar u weet de juiste aantallen niet, dan kunt u "?" invullen. Uiteraard is mogelijk dat dubbeltellingen voorkomen, dat wil zeggen dat bij bepaalde deelactiviteiten dezelfde personen terugkomen.</i>	
	Type activiteit	Doelstelling
	Gerealiseerde omvang	
	Opvang	
	Zelfredzaamheid verbeterd	Deelnemers: .....
	Vergroting capaciteit met nieuwe opvangmodaliteiten	Plaatsen: ..... Plaatsen: .....
	Toepassing maatwerk	Deelnemers: .....
	Vergroting deskundigheid vrijwilligers of personeel	Deelnemers: .....
	Anders, namelijk	.....
	Integratie	
	Opleiding gestart	Deelnemers: .....
	Opleiding beëindigd	Deelnemers: .....
	Diploma behaald	Deelnemers: .....
	Baan gevonden (geplaatst)	Deelnemers: .....
	Deskundigheid vrijwilligers vergroot	Deelnemers: .....
	Anders, namelijk	.....
	Vrijwillige terugkeer	
	Potentieel terugkerenden zijn geïnformeerd over mogelijkheden tot terugkeer	Deelnemers: .....
	Bemiddeling (maatwerk bij terugkeer)	Deelnemers: .....
	Feitelijke terugkeer	Deelnemers: .....
	Aantal landen waarmee structureel contact is gelegd	Landen: ..... Landen: .....
	Anders, namelijk	.....

SEOR-ENQUÊTE ONDER PROJECTVERANTWOORDELIJKEN VAN EVF-PROJECTEN	
C3	<p>Is op enigerlei wijze gebruik gemaakt van monitoring en/of evaluatie in het project? <i>(De viermaandsrapportages en de onderhavige evaluatie tellen niet mee.)</i></p> <p> ☐ Ja ☐ Nee <i>(Ga verder met vraag C6)</i> </p>
C4	<p>Op welke van de onderstaande wijze(n) heeft monitoring en/of evaluatie plaats gevonden? <i>Er is meer dan één antwoord mogelijk.</i></p> <p> ☐ Via een monitoringsysteem dat onderdeel uitmaakt van het project ☐ Via een monitoringsysteem van de gemeente ☐ Via een monitoringsysteem van een andere organisatie ☐ Via een externe evaluatie ☐ Via een interne evaluatie ☐ Anders, namelijk ..... </p>
C5	<p>Op welke algemene punten heeft monitoring en/of evaluatie plaatsgevonden? <i>Er is meer dan één antwoord mogelijk.</i></p> <p> ☐ Knelpunten in de projectuitvoering ☐ Mate waarin doelgroep is bereikt ☐ Mate waarin deelnemers het project voltooien ☐ Effecten voor begunstigden (verbeterde zelfredzaamheid, opvang, baankansen, etc.) ☐ Verder volgen van de deelnemers die de doelstelling hebben behaald (wat gebeurt er na behalen doelstelling?) ☐ Verder volgen van de uitvallers (wat gebeurt er na uitval?) ☐ Mate waarin samenwerking en informatie-uitwisseling tussen instellingen/organisaties verbetert ☐ Mate waarin zich verbeteringen in de uitvoeringspraktijk voordoen ☐ Anders, namelijk .... </p>

SEOR-ENQUÊTE					
ONDER PROJECTVERANTWOORDELIJKEN VAN EVF-PROJECTEN					
C6	Op welke van de onderstaande punten heeft het project (geen, beperkt, of veel) effect gehad?				
	<i>Het gaat hierbij om de toegevoegde waarde van het project, dus om een effect dat dankzij het project heeft plaatsgevonden of in sterkere mate heeft plaatsgevonden. Als een bepaald punt sowieso niet van toepassing is geweest bij het project, kunt u dit onder “geen effect” invullen. Als u hier onvoldoende zicht op heeft kunt u “weet niet” invullen.</i>				
		Geen effect/ nvt	Beperkt effect	Groot effect	Weet niet
	Begunstigden:				
	Vrijwillig teruggekeerd naar hun land van herkomst	☐	☐	☐	☐
	Verbeterde beeldvorming van mogelijkheden van vrijwillige terugkeer	☐	☐	☐	☐
	Verbeterde zelfredzaamheid	☐	☐	☐	☐
	Kwalitatief betere opvang	☐	☐	☐	☐
	Positieveverbetering via opleiding en/of werk	☐	☐	☐	☐
	Meer of beter contact van vluchtelingen met autochtonen	☐	☐	☐	☐
	Fysieke infrastructuur:				
	Uitbreiding opvangcapaciteit	☐	☐	☐	☐
	Nieuwe opvangmodaliteiten	☐	☐	☐	☐
	Systemen:				
	Verbeterde samenwerking betrokken instanties in Nederland	☐	☐	☐	☐
	Verbeterde samenwerking met instanties in land van terugkeer	☐	☐	☐	☐
	Verbeterde infrastructuur voor opvang in land van terugkeer	☐	☐	☐	☐
Verbeterd regulier aanbod van cursussen voor nieuwkomers	☐	☐	☐	☐	
Overige effecten:					
Uitstralingseffecten naar de omgeving van de deelnemers	☐	☐	☐	☐	
C7	Hebben zich tijdens de looptijd van het project (dus vanaf de datum dat het project daadwerkelijk van start is gegaan) problemen/knelpunten voorgedaan die tot bijstelling van het project hebben geleid?				
	☐ Ja (Ga verder met vraag C8) ☐ Nee (Ga verder met vraag C9)				

SEOR-ENQUÊTE																																																							
ONDER PROJECTVERANTWOORDELIJKEN VAN EVF-PROJECTEN																																																							
C8	Op welke punten is het project (nadat het van start is gegaan) aangepast? <i>Er is meer dan één antwoord mogelijk.</i>																																																						
	<table border="1" style="width: 100%;"> <thead> <tr> <th style="width: 80%;"></th> <th style="width: 10%; text-align: center;">Ja</th> <th style="width: 10%; text-align: center;">Nee</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Ontwikkelingspartnerschappen</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>Cofinanciering</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>Methodiek</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>Projectperiode (verschuiving of verlenging)</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>Doelgroep</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>Omvang subsidie</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>Disseminatie/communicatie</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>Bij uitvoering betrokken instantie(s)</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>Deelnemersaantal</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>Anders, namelijk.....</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> </tbody> </table>		Ja	Nee	Ontwikkelingspartnerschappen	☐	☐	Cofinanciering	☐	☐	Methodiek	☐	☐	Projectperiode (verschuiving of verlenging)	☐	☐	Doelgroep	☐	☐	Omvang subsidie	☐	☐	Disseminatie/communicatie	☐	☐	Bij uitvoering betrokken instantie(s)	☐	☐	Deelnemersaantal	☐	☐	Anders, namelijk.....	☐	☐																					
		Ja	Nee																																																				
	Ontwikkelingspartnerschappen	☐	☐																																																				
	Cofinanciering	☐	☐																																																				
	Methodiek	☐	☐																																																				
	Projectperiode (verschuiving of verlenging)	☐	☐																																																				
	Doelgroep	☐	☐																																																				
	Omvang subsidie	☐	☐																																																				
	Disseminatie/communicatie	☐	☐																																																				
	Bij uitvoering betrokken instantie(s)	☐	☐																																																				
	Deelnemersaantal	☐	☐																																																				
	Anders, namelijk.....	☐	☐																																																				
Ruimte voor toelichting:																																																							
C9	Hebben de volgende factoren een impuls of belemmering gegeven voor het succes van het project?																																																						
	<table border="1" style="width: 100%;"> <thead> <tr> <th style="width: 30%;"></th> <th style="width: 10%;">Zeer belangrijke impuls</th> <th style="width: 10%;">Belangrijke impuls</th> <th style="width: 10%;">Neutraal</th> <th style="width: 10%;">Belangrijke belemmering</th> <th style="width: 10%;">Zeer belangrijke belemmering</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Samenwerking met andere instanties</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>Motivatie bij deelnemers</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>Budgettaire ruimte</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>Publiciteit</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>Monitoring en evaluatie</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>Deskundigheid bij degenen die het project uitvoeren</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>Anders, namelijk, ...</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>.....</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> </tbody> </table>		Zeer belangrijke impuls	Belangrijke impuls	Neutraal	Belangrijke belemmering	Zeer belangrijke belemmering	Samenwerking met andere instanties	☐	☐	☐	☐	☐	Motivatie bij deelnemers	☐	☐	☐	☐	☐	Budgettaire ruimte	☐	☐	☐	☐	☐	Publiciteit	☐	☐	☐	☐	☐	Monitoring en evaluatie	☐	☐	☐	☐	☐	Deskundigheid bij degenen die het project uitvoeren	☐	☐	☐	☐	☐	Anders, namelijk, ...	☐	☐	☐	☐	☐	.....	☐	☐	☐	☐	☐
		Zeer belangrijke impuls	Belangrijke impuls	Neutraal	Belangrijke belemmering	Zeer belangrijke belemmering																																																	
	Samenwerking met andere instanties	☐	☐	☐	☐	☐																																																	
	Motivatie bij deelnemers	☐	☐	☐	☐	☐																																																	
	Budgettaire ruimte	☐	☐	☐	☐	☐																																																	
	Publiciteit	☐	☐	☐	☐	☐																																																	
	Monitoring en evaluatie	☐	☐	☐	☐	☐																																																	
	Deskundigheid bij degenen die het project uitvoeren	☐	☐	☐	☐	☐																																																	
Anders, namelijk, ...	☐	☐	☐	☐	☐																																																		
.....	☐	☐	☐	☐	☐																																																		

SEOR-ENQUÊTE					
ONDER PROJECTVERANTWOORDELIJKE VAN EVF-PROJECTEN					
C10	Hoe tevreden bent u al met al over de hieronder genoemde aspecten van de resultaten en effecten van het project?				
	<i>Toelichting: Wanneer een bepaald aspect niet van toepassing is op dit project, kunt u “nvt” kiezen.</i>				
		Zeer tevreden	Enigszins tevreden	Niet tevreden	nvt
	Aantal gestarte deelnemers	☐	☐	☐	☐
	Aantal deelnemers dat doelstelling heeft behaald	☐	☐	☐	☐
	Effecten activiteiten op deelnemers zelf (zelfredzaamheid, positie, etc.)	☐	☐	☐	☐
	Verbeterde samenwerking instanties	☐	☐	☐	☐
Algehele resultaten en effecten van het project	☐	☐	☐	☐	
C11	Zijn tijdens of na afloop van het project wijzigingen in wet- en regelgeving en/of beleid van de Rijksoverheid of de uitvoering ervan opgetreden, die een positieve of negatieve invloed hebben gehad op (de bruikbaarheid van) de resultaten?				
	☐ Nee ☐ Ja, wijzigingen met een positieve invloed, namelijk: (toelichting) .... ☐ Ja, wijzigingen met een negatieve invloed, namelijk: (toelichting)				
D Bekendheid en duurzaamheid					
D1	Wordt op de een of andere wijze aan het project een vervolg gegeven?				
	☐ Ja (Ga verder met vraag D2) ☐ Nee (Ga verder met vraag D3)				
D2	Op welke wijze wordt aan het project een vervolg gegeven?				
	<i>Er is meer dan één antwoord mogelijk.</i>				
	☐ Het project wordt met ongeveer dezelfde aanpak herhaald ☐ Het project wordt in gewijzigde vorm herhaald ☐ Elementen uit het project worden in andere projecten verwerkt ☐ (Elementen uit) het project worden opgenomen in het reguliere beleid of aanbod van één of meer deelnemende organisaties ☐ (Elementen uit) het project worden overgenomen door één of meer niet deelnemende organisaties				

SEOR-ENQUÊTE ONDER PROJECTVERANTWOORDELIJKEN VAN EVF-PROJECTEN	
D3	<p>Is er bekendheid gegeven aan de projectresultaten bij degenen die bij de uitvoering van het reguliere beleid op dit terrein betrokken zijn?</p> <p>☐ Ja <i>(Ga verder met vraag D4)</i></p> <p>☐ Nee <i>(Ga verder met vraag D5)</i></p>
D4	<p>Op welke manier is aan de projectresultaten bekendheid gegeven bij betrokkenen bij de uitvoering van het reguliere beleid op dit terrein? <i>Er is meer dan één antwoord mogelijk.</i></p> <p>☐ Mondelinge toelichting in contacten met betrokkenen reguliere beleid</p> <p>☐ Vermelding van projectresultaten in informatiebrochure of rapport dat is toegestuurd naar betrokkenen in het reguliere beleid</p> <p>☐ Organisatie van seminars voor specifieke instellingen</p> <p>☐ Organisatie van algemene voorlichtingsbijeenkomsten</p> <p>☐ Anders, namelijk .....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
D5	<p>Verwacht u dat (onderdelen van) de ontwikkelde methoden/aanpak/instrumenten uit het project benut zullen (gaan) worden in het reguliere beleid?</p> <p>☐ Ja <i>(Ga verder met vraag D6)</i></p> <p>☐ Dit is nog onduidelijk ..... <i>(Ga verder met vraag D6)</i></p> <p>☐ Nee <i>(Ga verder met vraag D7)</i></p>
D6	<p>Welke instanties gaan dat beleid uitvoeren? <i>Er is meer dan één antwoord mogelijk.</i></p> <p>☐ Onderwijsinstelling(en), namelijk .....</p> <p>☐ COA</p> <p>☐ Gemeente(n)</p> <p>☐ IOM</p> <p>☐ Professionele particuliere organisaties op dit terrein</p> <p>☐ Welzijnsorganisatie(s) (non-profit)</p> <p>☐ Vakbonden of brancheorganisaties</p> <p>☐ Migrantenorganisaties</p> <p>☐ Vluchtelingenorganisaties</p> <p>☐ Organisaties in het land van herkomst</p> <p>☐ Anders, namelijk .....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p><i>(Ga nu verder met vraag E0)</i></p>

SEOR-ENQUÊTE ONDER PROJECTVERANTWOORDELIJKEN VAN EVF-PROJECTEN	
D7	<p>Waarom verwacht u dat geen (onderdelen van) de methoden/aanpak/instrumenten benut zullen (gaan) worden in het reguliere beleid?</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Het project heeft weinig aanknopingspunten voor het reguliere beleid ☐ Methoden/aanpak/instrumenten zijn niet innovatief genoeg ☐ Het project en de resultaten zijn te weinig bekend ☐ Inpassing en/of uitvoering zou te duur worden ☐ Er is oppositie tegen deze methoden/aanpak/instrumenten ☐ Dat is politiek niet opportuun ☐ Methoden/aanpak/instrumenten blijken niet of onvoldoende het gewenste effect te hebben ☐ Anders, namelijk .....
E Uitvoeringsaspecten	
E0	<p>Hoe is uw organisatie/het project bij het EVF terecht gekomen? <i>Er is meer dan één antwoord mogelijk.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Via informatie van het Ministerie van Justitie of het Programmasecretariaat EVF (folders, brochures, brieven, website, bijeenkomsten, etc.) ☐ Via informatie van andere Ministeries of overheidsorganisaties ☐ Via de Europese Commissie en/of andere Europese informatiebronnen ☐ Via andere organisaties op ons vakgebied/werkgebied ☐ Via een commercieel subsidiebureau ☐ Via andere organisaties of op een andere wijze, namelijk ....
E1	<p>Heeft u enig inzicht (gehad) in de toekennings/afwijzingsprocedure van de subsidie, en de selectiecriteria die daarbij een rol speelden?</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Ja, in beide had ik inzicht ☐ Ja, wel in de toekennings-/afwijzingsprocedure, niet in de selectiecriteria ☐ Ja, wel in de selectiecriteria, niet in de toekennings-/afwijzingsprocedure ☐ Nee, in geen van beide had ik inzicht

SEOR-ENQUÊTE						
ONDER PROJECTVERANTWOORDELIJKEN VAN EVF-PROJECTEN						
E2	Wilt u een oordeel geven over de onderstaande aspecten van de uitvoering van het EVF programma, uitgaande van de ervaringen met uw eigen project?					
		Zeer goed	Goed	Neutraal	Slecht	Zeer slecht
	Voorlichting over mogelijkheden indienen projecten	☐	☐	☐	☐	☐
	Ondersteuning bij indienen projecten	☐	☐	☐	☐	☐
	Toekennings/afwijzingsprocedure	☐	☐	☐	☐	☐
	Selectiecriteria in toekenning/afwijzing	☐	☐	☐	☐	☐
	Contacten met het Ministerie van Justitie bij uitvoering van het project	☐	☐	☐	☐	☐
	Redelijkheid administratieve verplichtingen	☐	☐	☐	☐	☐
	Ruimte voor toelichting:					
E3	Zijn er bepaalde onderdelen of aspecten van het programma, waarop u de (mogelijke) ondersteuning vanuit het Ministerie (programmasecretariaat) als onvoldoende hebt ervaren? Zo ja, welke?					
	☐ Ja, namelijk .... ☐ Nee, er zijn geen onderdelen/aspecten met onvoldoende ondersteuning					

**BIJLAGE 5 GESPREKSPUNTENLIJST/SCORELIJST
TELEFONISCHE INTERVIEWS
VERTEGENWOORDIGERS VAN AFGEWEZEN
EVF PROJECTAANVRAGEN**

**GESPREKSPUNTENLIJST/SCORELIJST TELEFONISCHE INTERVIEWS
VERTEGENWOORDIGERS VAN AFGEWEZEN EVF PROJECTAANVRAGEN**

NAAM PROJECT:	.....
NAAM ORGANISATIE	.....
NAAM CONTACTPERSOON	.....
(eventuele) ROL IN PROJECT:	.....

A. KENMERKEN VAN PROJECT

---

1. Wat was het specifieke hoofddoel van het project?

---

2. Korte toelichting op inhoud project (inclusief aansluiting op EVF en op regulier beleid).

---

3. Is het project doelgroepgericht, structuurgericht, of een combinatie van beide?
☐	Versterking doelgroep
☐	Versterking structuren
☐	Combinatie van beide

Toelichting:

-
4. Wat is de reikwijdte van het project (geografisch)?
☐	Locaal (wijk, gemeente)
☐	Regionaal
☐	Landelijk (nationaal)
☐	Internationaal

-
5. Is in het projectontwerp samenwerking met anderen voorzien? Zo ja, welk soort organisatie(s)?
☐	Nee
☐	Ja, met:
☐	Overheidsinstanties
☐	Doelgroeporganisaties
☐	Onderwijsinstellingen
☐	Onderzoek en adviesbureaus
☐	Andere, namelijk
-

B. CONTACT MET EN KEUZE VOOR EVF

---

6. Hoe is uw organisatie/project bij het EVF terecht gekomen?
(Meer dan één antwoord mogelijk)
- Via informatie van het Ministerie van Justitie, het Programmasecretariaat (folders, brochures, website, bijeenkomst)
  - Via andere Ministeries of overheidsorganisaties (provincie, gemeente)
  - Via de Europese Commissie of Europese informatiebronnen
  - Via andere organisaties in ons vakgebied of werkgebied (waaronder financiers)
  - Via een commercieel subsidiebureau
  - Via andere organisaties of op andere wijze, namelijk

-
7. Welke (andere) financieringsbronnen worden door uw organisatie benut voor financiering van projecten die uw organisatie uitvoert op het relevante terrein (vluchtelingen, asielzoekers)?
- Overheidsbudgetten, namelijk:
  - Particuliere fondsen, namelijk:
  - Andere fondsen, namelijk:
- NB Niet alle organisaties zijn op dit terrein werkzaam*

-
8. Wat zijn de voor- en nadelen van EVF in vergelijking met deze andere bronnen
- Voordelen EVF
  - Nadelen EVF

-
9. Wat is uw oordeel over het voorlichtingsmateriaal van het EVF?
☐	Zeer goed	☐	Slecht
☐	Goed	☐	Zeer slecht
☐	Redelijk	☐	Geen mening

Toelichting:

-
10. Wat is uw oordeel over de voorlichting door het EVF programmasecretariaat?
☐	Zeer goed	☐	Slecht
☐	Goed	☐	Zeer slecht
☐	Redelijk	☐	Geen mening

Toelichting:

C. AANVRAAG EN SELECTIEPROCEDURE EVF (2004)

---

11. Is uw subsidieaanvraag afgewezen of heeft u deze zelf ingetrokken
☐	Afgewezen
☐	Zelf ingetrokken
☐	Combinatie van beide
-

11a. In geval van afwijzing:

- Waarom denkt u dat het project is afgewezen? (Dit hoeven niet de redenen te zijn die u van EVF heeft gehoord!)

  - Bent u adequaat geïnformeerd over de redenen van afwijzing?
-

11b. In geval van intrekking aanvraag: Waarom heeft u de aanvraag ingetrokken?

---

12. In welke mate had u inzicht in de toekenningprocedure en de selectiecriteria die daarbij een rol speelden?
☐	Zeer goed	☐	Slecht
☐	Goed	☐	Zeer slecht
☐	Enigszins	☐	Geen mening

Toelichting:

---

13. Wat is uw oordeel over de selectieprocedure?
☐	Zeer goed	☐	Slecht
☐	Goed	☐	Zeer slecht
☐	Redelijk	☐	Geen mening

Toelichting:

---

14. Wat is uw oordeel over de selectiecriteria?
☐	Zeer goed	☐	Slecht
☐	Goed	☐	Zeer slecht
☐	Redelijk	☐	Geen mening

Toelichting:

C. AANVRAAG EN SELECTIEPROCEDURE EVF (2004) - VERVOLG

- 15a. Wat is uw oordeel over de transparantie (doorzichtigheid) van de selectieprocedure en selectiecriteria?
☐	Zeer goed	☐	Slecht
☐	Goed	☐	Zeer slecht
☐	Redelijk	☐	Geen mening

Toelichting:

-
- 15b. Wat is uw oordeel over de intensiteit van de administratie procedures in het aanvraag en selectieproces?
- Intensiteit:
☐	Complex
☐	Redelijk
☐	Relatief eenvoudig

Toelichting:

-
- 15c. Wat is uw oordeel over de inrichting en vereisten van de administratie procedures in het aanvraag en selectieproces? In hoeverre sluiten deze aan op uw eigen administratie?
- De aansluiting op onze administratie is:
☐	Zeer goed	☐	Slecht
☐	Goed	☐	Zeer slecht
☐	Redelijk	☐	Geen mening

Toelichting:

-
- 15d. Wat is uw oordeel over de tijdsduur van het aanvraag en selectieproces?
☐	Zeer goed	☐	Slecht
☐	Goed	☐	Zeer slecht
☐	Redelijk	☐	Geen mening

Toelichting:

-
- 15e. Overige op- of aanmerkingen over het aanvraag en selectieproces?
-

C. AANVRAAG EN SELECTIEPROCEDURE EVF (2004) – VERVOLG 2

- 16a. Heeft het EVF programmasecretariaat u geassisteerd, ondersteund of geadviseerd bij de subsidieaanvraag en zo ja, op welke wijze? (meer dan één onderdeel mogelijk)?
- Nee
 Ja, namelijk bij
- Doel, opzet, inhoud van het project
  - De doelgroep van het project
  - De organisatie van het project (suggesties voor samenwerking, e.d.)
  - De financiële aspecten van de aanvraag
  - Het invullen van het aanvraagformulier
  - Anders, namelijk .....

-
- 16b. Heeft u suggesties van het EVF-programmasecretariaat die u niet kon of wilde overnemen?
- Nee
 Ja, namelijk bij
- Doel, opzet, inhoud van het project
  - De doelgroep van het project
  - De organisatie van het project (suggesties voor samenwerking, e.d.)
  - De financiële aspecten van de aanvraag
  - Het invullen van het aanvraagformulier
  - Anders, namelijk .....

16c. Wat was hiervan de reden?

-
17. Werd deze hulp door het programmasecretariaat aangeboden, of heeft u daar zelf om verzocht?
- Deze hulp werd aangeboden
 Wij hebben daarom verzocht
 Een combinatie van beide

Toelichting:

-
18. Wat is uw oordeel over de hulp van het EVF programmasecretariaat op de verschillende hiervoor genoemde punten?
- Zeer goed   Onvoldoende
 Goed   Slecht
 Voldoende   Zeer slecht
     Geen mening

Toelichting:

-
19. Heeft u concrete suggesties voor het verbeteren van de aanvraag- en selectieprocedure? Zo ja, welke?
- Nee
 Ja, namelijk:

D. GEVOLGEN VOOR HET PROJECT

---

20. Heeft het voor het project bij andere financiers subsidie gevraagd? Zo ja, bij welke financieringsbron(nen)?
- Nee
  - Ja, namelijk bij overheidsinstanties
    - Rijk
    - Provincie
    - Gemeente
    - Andere overheid
  - Ja, bij particuliere fondsen, namelijk
    - ...
    - ...
-
21. Was dit vóór de EVF aanvraag, tegelijkertijd daarmee, of na afwijzing EVF?
- Vóór de aanvraag EVF
  - Tegelijkertijd met de aanvraag EVF (in kader cofinanciering)
  - Na afwijzing van de aanvraag EVF
- Toelichting:*
-
22. Heeft uw organisatie op het gebied van financieringsaanvragen een vast beleid of vinden aanvragen vaak op ad-hoc basis plaats? Indien van toepassing kunt u in het kort iets zeggen over het beleid dat uw organisatie op dit punt volgt?
-
23. Is het project uiteindelijk uitgevoerd? En zo ja, in dezelfde opzet als in de aanvraag EVF?
- Nee
  - Ja, in precies dezelfde opzet
  - Ja, maar in een aangepaste opzet
-
24. Zo nee, waarom niet?
-
- 25a. Als het project is uitgevoerd in een aangepaste opzet, welke onderdelen of aspecten zijn dan aangepast?
- Omvang van het project is aangepast:
    - Kleinere schaal
    - Grotere schaal
  - Andere doelgroep, namelijk:
  - Andere doelstelling of ander accent in de doelstellingen, namelijk:
  - De projectorganisatie is aangepast, namelijk:
  - Andere samenwerkingspartners, namelijk
-
- 25b. Hoe is het project uiteindelijk gefinancierd?
-

E. TOEKOMST

---

26. Zal uw organisatie in de komende jaren (nogmaals) een beroep doen op het EVF of heeft u dit al gedaan in het kader van de tender 2005 of 2006 van EVF II?
- Ja, in het kader van tender 2005
  - Ja, in het kader van tender 2006
  - Ja, zeker
  - Ja, misschien
  - Nee, waarschijnlijk niet
  - Nee, zeker niet
-

27. Waarom wel of niet?

---

28. Indien niet:
Op welke punten zou de aanvraag- en selectieprocedure of selectiecriteria moeten worden aangepast om het EVF aantrekkelijk te maken voor uw organisatie?

---

29. Indien wel:
Wat zijn voor uw organisatie de belangrijkste lessen uit de afwijzing van de aanvraag EVF voor 2004 voor toekomstige subsidieaanvragen EVF?

---

30. Heeft u nog andere opmerkingen of suggesties naar aanleiding van dit gesprek?

Dan dank ik u hartelijk voor uw medewerking.

De resultaten van de evaluatie zijn medio dit jaar beschikbaar. Wanneer u dit wilt, kunnen we u een digitale versie van het rapport toesturen.

- Ja, graag
- Nee, is niet nodig

Mag ik dan uw e-mail adres noteren?
